

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 13 juni 2011*§ 3 Interpellation om stadens bristfälliga rutiner för att klara stadens snöröjning (nr 2011:7)*

Anförande nr 1

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet R u d i n (S): Det känns lite märkligt att diskutera snöröjning en av de varmaste dagarna på året, men det är också lite av poängen med den här interpellationen och den kritik som vi socialdemokrater framförde i samband med de stora snöfallen i vintras. Det är nu, vid den här tidpunkten på året som förberedelserna måste göras för att möta de behov av snöröjning som kommer att finnas nästa vinter. Vår kritik mot den dåliga framkomligheten i staden i vintras och mot den bristfälliga snöröjningen under långa perioder var att staden verkade vara illa förberedd och inte verkade ha skaffat sig vare sig rutiner eller möjligheter att klara de mängder som det rörde sig om och som det också hänvisas till i svaret.

Det finns naturligtvis försvårande omständigheter som vi alla känner till. Man kan inte dumpa snö i Mälaren som man gjorde förr, uppläggningsplatserna blir fulla och det finns olika typer av tekniska hinder för att man ska kunna åstadkomma snöröjning i en storstad. Men det är just det som man ska förbereda sig för genom stadens planering.

Jag såg i tidningen häromdagen att borgarrådet Ulla Hamilton diskuterade frågan och var frustrerad över att vi inte har fått möjlighet att dumpa mer snö i Mälaren, vilket jag i och för sig tycker är bra att vi inte får göra eftersom det än så länge är förorenad snö. Den diskussion som fördes där handlade om vad man skulle kunna tänka sig att göra framöver, och borgarrådet lät uttrycka att det kommer att leda till att det blir ännu sämre framkomlighet på gångvägar och till att man är tvungen att täppa till runt om i staden på ställen som hittills inte har varit tvungen att täppa till på. Det gjorde mig väldigt bekymrad. Jag tycker att det verkar lite uppgivet.

Jag tror att vi kan hitta mängder med lösningar på det här problemet. Som jag har påpekat tidigare finns det städer runt omkring oss som klarar av det här bättre än vad Stockholm gjorde under den senaste vintern. Jag tycker att man ska ta lärdom av hur de arbetar. Jag tycker också att man ska ta till sig den tekniska expertis som finns när det gäller hur man kan hantera den typ av avfall som det är frågan om och redan nu börja vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa att snöröjningen nästa vinter fungerar bättre än vad den gjorde den senaste vintern.

Sedan har det kommit upp en annan sida av saken som jag också tycker att man ska ta upp i sammanhanget, och det är frågan om sandning och röjningen av sanden. Den har fungerat uruselt under våren. Vi hade kommit ända in i juni innan man tog bort

en del av gruset från olika ställen långt ute i ytterstaden. När det var uppe till diskussion tidigare hänvisade man till att det var så många gator och annat som skulle röjas, och alltihop handlar om arbetsmängd och prestation. Kommunen måste skaffa sig en framförhållning för att klara snöröjning, säkra framkomligheten och säkra att staden ser snygg och trevlig efter en vinter som den föregående.

Jag tycker fortfarande inte att svaret är till fyllest. Jag tycker att majoriteten bör vara noggrannare och ganska snart kunna redovisa en beredskap och en plan för hur det hela ska kunna fungera bättre. Min fråga är i all enkelhet om borgarrådet här i dag kan garantera att det kommer att fungera bättre nästa vinter än vad som var fallet den senaste.

Anförande nr 3

S t e l l a n H a m r i n (V): Jag instämmer helt i det Tomas har sagt. Jag har inte så jättemycket att tillägga, men jag har gjort två reflexioner. Den ena handlar om Slussen. Man ser de här bilderna på öppna ytor, trappor och annat som kan vara besvärligt ibland och då inte minst på vintern. Man kan jämföra det med hur det har varit Gamla stan. Jag gick genom Gamla stan varje dag när jag gick till jobbet. Jag har faktiskt gjort det i tio år. Där sker över huvud taget ingen röjning eller isspettning alls skulle jag vilja säga. Västerlånggatan har varit fullständigt isbelagd hela den här vintern. Den har varit jättesvår att komma fram på när det har varit lite extra halt. Det hjälper inte att bara sanda. Hur ska man göra med Slussen där vi har väldigt stora öppna ytor? Det är ju en förutsättning att man kan gå helt säkert upp och ned i alla dessa trappor. Det krävs en mycket speciell tillsyn för att det ska fungera. På en sådan plats måste det funka hela tiden. Det räcker inte att man gör det någon gång i veckan, vilket skulle vara en väldigt stor förbättring jämfört med nu. Det var mitt ena tillägg.

Det andra handlar om detta med att dumpa i vatten. Vi inser också att det är ett problem. Jag vet att vi har diskuterat det i miljönämnden tidigare. Jag tror inte att det finns någon självklar lösning på det. En sak som förvånade mig var att det plötsligt dök upp ett ärende i miljönämnden som gällde att man måste börja muddra i våra vatten. Den snö vi dumpar innehåller så mycket sand och fasta partiklar att hamnarna slammar igen på grund av att vi dumpar snö. Det var ganska dyrt och för dessutom med sig en del andra effekter. Den här snödumponingen får effekter som vi aldrig diskuterat i det sammanhanget, vilket vi tydligen måste göra. Kostnaden för att dumpa i vatten är faktiskt ganska stor. Man tror lätt att det inte kostar någonting och att det bara försvinner, men det gör det inte, utan det leder till att hamnen slammar igen. Det måste vi också beakta och fundera på hur vi ska lösa.

Anförande nr 4

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! När man lyssnar på oppositionen låter allting så enkelt. Det är bara att fixa den här snöröjningen. Samtidigt säger både Socialdemokraterna och Vänsterpartiet nej både till landdepåer och till sjötippning. Det vore väldigt intressant att veta var ni vill göra av den här snön någonstans. Det är ganska stora volymer det handlar. Jag vill visa en bild. Vi kan konstatera att det under den senaste vintern kom snö motsvarande en hel Globen i innerstaden och

motsvarande en hel Globen i ytterstaden. Det är väldigt mycket snö som måste hanteras på något sätt. Det vore intressant att höra var Socialdemokraterna och Vänsterpartiet tycker att man ska göra av dessa 700 000 kubikmeter snö som finns i ytterstaden och de nästan 700 000 kubikmeter som finns i innerstaden om man inte kan använda sig av landdepåer samtidigt som de tycker att man ska ta bort all snö omedelbart på alla gator, inklusive alla cykelbanor och alla gångbanor. Det är faktiskt en ekvation som inte riktigt går ihop. Jag skulle gärna vilja höra svaret på den frågan.

Låt oss gå vidare till nästa bild. En del av problematiken handlar också om att stockholmarna inte flyttar på sina bilar när det är städnatt och så vidare. Går vi vidare till nästa bild kan vi konstatera att 15 000 lastbilar har kört snön till sjötippningen bara i innerstaden. Vi har inte fått Miljödepartementet att gå med på att ta bort definitionen av snö som avfall, utan vi måste även fortsättningsvis söka dispens för sjötippning. Skulle vi inte få dispens för sjötippning måste de här 15 000 lastbilarna åka någon annanstans. När man tippas inne i staden blir det väldigt korta transportsträckor. Får man inte tippa i sjön finns det inte några stora horder av ytor i innerstaden där man kan lägga snön, utan då måste den transporteras bort någonstans utanför staden och förbi den del av ytterstaden som redan har en Globen i form av markdepåer. Det innebär att det kommer att bli mångdubbelt fler lastbilar som måste köra snön eftersom transportsträckorna blir så oerhört mycket längre. När man räknar på detta visar det sig också att det kommer bli väldigt mycket mer koldioxidutsläpp och kväveutsläpp.

Det var för att illustrera den problematik som vi befinner oss mitt uppe i som jag kallade till en pressträff i förra veckan och visade, och det är sista bilden, att om vi inte får möjligheter att göra oss av med den här snön motsvarar det att man behöver snölagra fyra meter högt och nästan fyra meter brett på gatorna i Stockholm. Det är den realiteten som vi lever i just nu. Då gör oppositionen det väldigt enkelt för sig när de säger att vi kan titta på hur man gör i Kiruna. Vet nu hur de gör i Kiruna? Jo, där kör man ned snön i gruvan. På gatorna har man en plog som skyfflar iväg snön. För det finns nämligen inga hus i anslutning till gatorna. Där är det mycket enkelt att snöröja när det har kommit 40 centimeter snö, vilket är deras gräns. Det är en mycket högre gräns än vad vi har i Stockholm.

Anförande nr 5

Stellan Hamrin (V): Till att börja med tror jag att vi gemensamt måste sätta oss ned och göra en ordentlig strategisk plan för att lösa hela det här problemet. Det finns säkert olika sätt att lösa det på. Man måste säkert kombinera dem på något vettigt sätt.

Visst har vi förslag på hur det ska lösas. Ett förslag är det här som man tydligen använder i Kiruna. Vi har en massa berggrum här också. Vi har tidigare haft både motioner och annat om att utnyttja kylan i snön för att kyla ned staden sommartid genom att skaffa ett kyllager. En sådan verksamhet har vi redan på gång. Man försökte sno det kalla vattnet i Mälaren. Det lyckades vi i Vänsterpartiet stoppa i domstol, och nu tar man det på en del andra ställen och i mindre omfattning. Det byggs i dag infrastruktur för fjärrkyla sommartid. Jag är ganska övertygad om att det

vore vettigt att titta på att använda snön i bergrum till att skaffa ett sådant här kylager som man kan använda sommartid. Vi har tillgång till ganska stora berglager i Stockholm. Jag tror att det är ett bra förslag som man ska titta på. Jag vet att miljöförvaltningen också har skrivit att det är värt att titta på det på nytt. Den tidigare utredningen var inte samhällsekonomisk, utan det var något slags företagsekonomisk kalkyl, som det brukar vara.

Det andra problemet är att vi har för lite öppna ytor och att vi bygger igen alla de öppna ytor vi har. Det gör naturligtvis problemet mycket värre. Beträffande dumpningen vill jag säga att nu måste vi börja muddra också. Då är det kanske inte lika lönsamt längre. Visst är 15 000 lastbilar ett bekymmer, men snön måste väck. Det är en kostnad vi på något sätt måste ta på oss. Dessa 15 000 lastbilar behöver vi alla fall. Snön måste flyttas någonstans. Det är mer en fråga om hur långt de ska köra än om de behövs över huvud taget. Visst finns det förslag. Låt oss se om vi kan göra någonting tillsammans som gör att det här fungerar i stort.

Anförande nr 6

Borgarrådet R u d i n (S): Jag tycker att debatten blir så konstigt när borgarrådet väljer att skjuta in sig på en enda lösning, och det är dessutom den lösning som vi har fått besked om från tillsynsmyndigheten inte är lämplig, nämligen att tippa förorenad snö i vår dricksvattentäkt. När det beskedet kommer fortsätter borgarrådet envist att hävda att detta är den bästa lösningen i stället för att använda den tid vi har nu till att skaffa en framförhållning och andra lösningar inför nästa vinter. Precis som Stellan Hamrin påpekade finns det andra alternativ. Vi kan använda bergrum i Stockholm också. Vi kan dessutom inventera alla platser där det går att göra snödepåer av motsvarande slag som vi har haft i vintras men alldeles för få. Vi skulle dessutom kunna bestämma vilka typer av transportvägar snön ska gå under snöfall av olika slag, vilket inte fungerade alls. Det var rena kaoset. I vissa delar av ytterstaden var det inte alls någon snöröjning förrän långt efter snöfallet, vilket gjorde att framkomligheten blev nästan obefintlig i många delar av ytterstaden. Det är inte alls till fyllest.

Man kan dessutom börja fundera på om vi i den här staden kanske måste skaffa oss någon form av teknisk lösning. Jag kan föreställa mig att det skulle kunna gå att göra någon form av destruktionsanläggning där man tar hand om det avfall, som det nu är definierat som, precis som vi tar hand om annat förorenat vatten som måste beredas på olika sätt. Det här är inget nytt problem, och det kommer inte heller att vara ett tillfälligt övergående problem, utan det kommer att vara någonting som vi kommer att ha för mycket lång tid framöver, precis som gäller för andra avloppssystem och annat.

Vi måste ha en strategi värd namnet i en huvudstad som är placerad så här nära polcirkeln. Vi måste klara av det här lika bra som andra storstäder på den här breddgraden gör. Klarar man det i Moskva och Helsingfors ska vi kunna klara det i Stockholm också. Men det verkar som om Ulla Hamilton hellre vill hänvisa till alla de problem som finns med att forsla bort snön, hur mycket asfalt det är som ska röjas och hur mycket snö det är som faller över en sådan här stor yta. Det är fullständiga självklarheter. För alla oss som bor i den här staden är det också självklart att

snöröjningen måste fungera bättre än vad den gjorde i vintras. Det är inget försvar på något sätt att påstå att det är mycket jobb att göra allt det här, utan det är tvärtom just därför som frågan är angelägen nu i juni 2011. Hur ska detta fungera under vintern 2012?

Jag vill inte stå här igen i vinter och återigen påpeka för stadens majoritet för tredje året i rad att man har misslyckats med att klara den här fundamentala saken i staden. Jag medger att det är svåra saker att lösa, men just därför borde ni använda den tid ni har nu till att göra det här. Jag tycker, precis som Stellan Hamrin, att vi i oppositionen har idéer som vi kan bidra med. Finns det en idé hos er skulle vi väl kunna mötas och skapa en strategi som är värd namnet för nästa år. Stå inte här om ett halvår igen och konstatera att snön faller och att vi har för lite resurser, för lite framförhållning och för få idéer om hur vi ska ta hand om detta! Jag tycker att det är dags att sätta i gång, hitta uppläggningsplatserna, hitta färdvägarna, hitta destruktionsanläggningar och skaffa oss en strategi värd namnet för att klara snöfallen år 2012.

Anförande nr 7

Å k e A s k e n s t e n (MP): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är en sak som saknas i den här interpellationen och i interpellationssvaret. Det är bra att man tar upp de funktionsnedsattas situation. Den är naturligtvis speciellt besvärlig på grund av halkan, men halkan är också besvärlig för andra. Jag tror att folk tycker att halkan är det största problemet när det blir sådana här vintrar, och det blir även halt under lindrigare vintrar. Det sägs ingenting om detta. Det var många som hamnade på sjukhus på grund av att de halkade och bröt ben och armar. Det är väldigt samhällsekonomiskt olönsamt även om bruttonationalprodukten faktiskt växer av detta märkligt nog, men framför allt är det ett humanitärt problem. Många gator sandades väldigt sällan. Jag undrar om trafikborgarrådet har några tankar om just sandningen.

Anförande nr 8

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag kan inte lova att vi inte kommer att få problem under nästa vinter. Det beror på hur det ser ut. Man kan inte städa bort en årstid. En anledning till att det blev ett sådant kaos på många håll i staden i februari var att man prioriterade att snöröja de prioriterade vägarna för att kollektivtrafiken skulle komma fram. Nu räckte det tyvärr inte. Det innebar att man körde där så många gånger att bilarna hann köra så väldigt mycket på de andra gatorna innan man kunde snöröja där. Det handlar hela tiden om att prioritera och använda resurserna på bästa möjliga sätt.

Oppositionen pratar om bergrum och säger att det är en jättebra idé att förvara snön där. Ja, det är jättebra om det fungerar, men problemet är att vi inte har tillräckligt många bergrum i Stockholm. Visst skulle man kunna bygga upp en fjärrkylanläggning om man kunde hitta lösningar för det och investera massor med pengar i detta, men vad gör vi om det inte kommer någon snö, Stellan? Hur gör man då med fjärrkylan?

Tomas Rudin säger att vi ska inventera alla platser. Jag har en bild som illustrerar detta. För över ett år sedan gav vi trafikkontoret i uppdrag att tillsammans med exploateringskontoret och stadsdelsnämnderna inventera de platser som man skulle kunna använda för landdepåer. Här ser vi att i takt med att staden växer minskar antalet platser som vi kan använda till landdepåer. Det är gjort, Tomas, men det räcker inte. Ditt svar på detta är nej till sjötippning och nej till landdepåer. Då undrar jag hur i hela friden du ska kunna lösa det här problemet.

Ni säger att sjötippningar är farliga och att myndigheterna har sagt det. Nej, de har inte sagt att de är farliga. De har sagt att vi ska betrakta snö som avfall, och därför behöver man dispens från tippförbudet i sjöar. Staden har fått dispens till 2013. Det som jag svarade på i medierna var vad som händer om vi inte får fortsatt sjödispens. Jag konstaterade att vi då måste kunna lägga dubbelt så mycket snö i ytterstaden som vi har lagt nu, och då handlar det fortfarande inte om all snö som har kommit, utan trafikkontoret måste hela tiden prioritera så att man tar bort lagom mycket hela tiden. Det gör att det är en väldigt svår balansgång.

Det handlar om två Globen. Det är inte lätt att snyta de volymerna ur näsan. Vi måste ha en strategi, säger Tomas Rudin. Ja, och en strategi är faktiskt att försöka se till att vi får bort den här definitionen. Sverige är det enda land i Europa som definierar snö som avfall om man lyfter upp den från marken och lägger ned den någon annanstans. Om den snön däremot ligger kvar och smälter blir den dagvatten, och då betraktas den inte som avfall. Det är en komplicerande fråga när man jobbar med de här sakerna.

Därför jobbar vi hela tiden för att hitta andra lösningar, men det är inte helt enkelt. Moskva har inte svensk miljölagstiftning, och Helsingfors har inte svensk miljölagstiftning. Vi har restriktioner på det här området som är väldigt speciella. Jag försöker få in i era huvuden att det är väldigt särskilda regelverk som gäller i Stockholm i de här frågorna. Det kan synas enkelt, men det ser helt annorlunda ut än vad det gjorde på 1940-talet när man jobbade med de här sakerna.

Anförande nr 9

S t e l l a n H a m r i n (V): Fru ordförande! Jag är lite förvånad över att Ulla är så engagerad åt fel håll här. Jag tycker att vi hade en ganska bra diskussion i miljö-nämnden om den här frågan då vi alla erkände att det var lite besvärligt och att vi nog måste hitta några nya lösningar på detta.

Vi har ett system för fjärrkyla. Det är klart att det inte kan byggas på snö. Det begriper vi också, och det gör det inte heller. I dag bygger det inte på snö över huvud taget, utan det bygger på kallt bottenvatten från lite olika delar av skärgården. Vi tycker att det är en strålande idé. Man borde bygga ut detta och utnyttja förstört kallt bottenvatten i skärgården som nu är syrefritt. Man skulle faktiskt kunna restaurera det samtidigt som lägger beslag på det här vattnet. Däremot är det mycket dumt att göra det med friskt vatten från Mälaren, vilket man försökte med förut, som jag sade. Vi har ett system för fjärrkyla. Låt oss koppla snön till det också. När det inte snöar och när det inte finns snö får vi använda de andra delarna av det produktionssystem som redan finns och som vi bör bygga ut. Det är över huvud taget inget problem.

Att tillgången på landdepåer minskar beror på att borgarna bygger igen alla områden med hus. Vi tycker att man ska bevara grönområden och andra viktiga områden. Vi skulle mycket väl kunna tänka oss att anslå en del av de bevarade områdena till att lagra snö på. Det är inget bekymmer.

Sedan finns det ett problem till med snön, och det visades också i den debatt vi hade i miljönämnden. Den har nämligen ett fosforinnehåll som ligger över de gränsvärden som EU och Sverige har antagit, så vi får faktiskt inte slänga ut den här snön i vatten därför att fosforhalten är för hög.

Det är alldeles riktigt som Ulla säger att om det inte snöar så regnar det, och då åker det ut i sjön som dagvatten i alla fall. Men det är inte heller tillåtet. Man kan inte säga att vi ska göra vatten av det, och då funkar det, för det funkar egentligen inte då heller. Det kommer vi att sätta stopp för förr eller senare, liksom våra vattenmyndigheter. Det är inte heller någon långsiktig lösning. Det är därför man vidhåller att det här är avfall. Det innehåller både fosfor och en del andra ämnen som inte kommer att vara tillåtna att släppa ut. Jag kan tala om att det också gäller i Helsingfors. De kommer också att få anpassa sig till detta. Vi har ytterligare ett problem här som vi inte har tagit tag i men som gör majoritetens lösning väldigt dålig eftersom man inte löser det problemet heller.

Anförande nr 10

Å k e A s k e n s t e n (MP): Att bli av med den här förfärligt smutsiga snön som framför allt smutsas ned av alla bilar i staden är ett jätteproblem. Jag har full förståelse för detta, men jag skulle önska att trafikborgarrådet var lite mer intresserad av fotgängarnas situation. Jag nämnde halkan. Det borde vara lätt att ordna. Det handlar egentligen bara om att ha beredskap. Pengar har vi, och sand har vi. Det finns så det räcker. Sedan är frågan vem som ska göra jobbet. Jag tycker att Stockholms stad borde ta kontakt med Arbetsförmedlingen och den vägen engagera folk. Förr i tiden engagerade man folk i snösvängen på det sättet. Det borde kunna ske när det gäller den här enkla halkbekämpningen också. Folk ska inte behöva bryta ben och armar på våra gator när vi kan förebygga att sådant händer.

Anförande nr 11

Borgarrådet R u d i n (S): Man minns hur vintern var. Några saker som man kommer ihåg är just ögonblick när man har varit rädd för att halka. Jag gick en promenad från Stadshuset upp till Åhléns med min pappa. Den promenaden tog makalöst lång tid därför att vi hela tiden var oroliga för att han eller jag skulle falla. Vi fick gå med små, små steg på den här isbelagda vägen. Då hade det gått en vecka sedan snöfallet, och fortfarande hade ingen hackat bort isen. Det är, precis som Åke påpekar, viktigt att man får ordning på snöröjningen så att det går att röra sig i staden även om det faller mycket snö. Det är viktigt för många gamla människor, och det är viktigt för oss alla som rör oss i den här staden. Det handlar om arbetskraft som kan skotta och hacka för att se till att det blir vettiga förhållanden. Det var underkänt på den punkten under den förra vintern.

När det gäller hur man fraktar bort snön är jag också förvånad över att borgarrådet intar en sådan negativ hållning till alla de alternativa idéer som finns. Det är klart att

om dispens meddelas för nästa vinter för en viss mängd snö som får tippas i Mälaren löser det problemet med en viss mängd snö. Men skälet till att det finns en begränsning av detta beror på att det är avfall med restprodukter i som gör att det inte är lämpligt att tippa det i vår sötvattentäkt. Jag tycker faktiskt att det är ganska äckligt när jag tänker efter hur det ser ut på dessa landdepåer efter att snön har smält. Det ligger kvar skräp, sand och något svart. Vad är det egentligen i det där som ligger på våra ängar nu? Jag tycker att det är bra att man inte släpper det där rätt ned i sötvattentäkten utan att ha en idé om hur det ska gå till.

Jag tycker att staden ska undersöka om det går att skapa en destruktionsanläggning eller någon form av reningsanläggning. Jag tycker att fjärrkylaidén är fantastiskt bra. Jag vet att det finns landområden som inte användes under den förra vintern. Det förvånade mig. Dem skulle man ha kunnat använda i större utsträckning. Det gäller till exempel Gärdet och andra ställen där det finns ytor som inte används. Jag tycker att man ska göra inventeringen nu, så att man inte står där om sex månader och säger att det inte går den här gången heller.

Jag är väldigt förvånad över att den borgerliga majoriteten lägger hela skulden och hela ansvaret på de statliga myndigheterna som är satta att skydda miljön. Om man får en begränsad tid på sig att lösa problemen kan det inte vara en lösning att fortsätta att hacka huvudet i väggen mot den myndighet som är satt att sköta den här tillsynen och tro att det är ett sätt att komma undan problemet.

Jag är helt övertygad om att vi kommer att få snö nästa vinter, och får vi det inte är det inte något problem. Men om snön kommer i den mängd som den brukar när det är vinter tycker jag att man som medborgare kan ställa ett anständighetskrav på sin kommun att den har iordningsställt det på ett sådant sätt att snöröjningen fungerar. Utifrån det kan man sedan utvärdera hur väl det fungerar, konstatera att den ena gången fungerade det på ett sätt och den andra gången fungerade på ett annat sätt och se om det går att förbättra saker och ting från tid till annan. Men här verkar borgarrådet inta den hållningen att ingenting går att göra bättre, det kommer garanterat att bli mer snö och vi kommer att lägga upp all snö i vägen för människorna. Jag tror inte att det är en bra lösning. Satsa hellre på att skaffa en strategi nu! Vi är beredda att bidra med våra idéer. Det gäller landområden, kyldepåer och destruktionsanläggningar. Ta till dig de idéerna i stället för att avvisa dem!

Anförande nr 12

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Tack så mycket för det, Tomas Rudin! Det var ju ett klargörande att Socialdemokraterna nu är för landdepåer, för det har ni inte varit tidigare. Det tar jag tacksamt emot. I andra sammanhang har ni bara sagt nej till både sjötippning och landdepåer. Jag är inte emot andra lösningar. Anledningen till att vi för den här diskussionen just nu är att vi har en återrapportering till trafiknämnden av snöhanteringen i vinter just på grund av att vi ska utvärdera, dra slutsatser och förbättra arbetet. Om jag inte vore intresserad av detta skulle jag över huvud taget inte släppa fram ett sådant ärende.

Jag kan däremot konstatera att det finns vissa saker som gör att det mer utmanande att jobba med de här frågorna i Stockholm än på många andra håll runt om i landet och i andra delar av världen.

Det låter på er som vi bara dumpar snön rakt ned i Mälaren utan att över huvud taget mäta och kontrollera vad det är för någonting. Det mäts mycket noggrant vilken kvalitet det är på snön. Precis som i alla andra sammanhang ska man ställa krav på verksamhetsutövarna att de ska kontrollera så att det inte blir någon miljöpåverkan av den verksamhet som man ägnar sig åt. Utifrån mitt perspektiv är det staden som är verksamhetsutövare när vi sjötippas, och då måste vi naturligtvis se till att det inte finns en massa skit i snön som gör att dricksvattentäkten påverkas. Det är självklart. Det måste naturligtvis gälla oavsett om man betraktar snön som avfall eller inte. Det är en given grej som man måste jobba med hela tiden.

Av det här ärendet, som jag varmt rekommenderar alla att läsa, framgår det att det har blivit mycket bättre och mindre avfall i snön. Det har blivit mindre föreningar under de här åren. Det är väldigt påtagligt. Man har nämligen mätt detta sedan 1985. Att skrämmas med att det är giftig eller smutsig snö är bullshit med förlov sagt. Det mäts hela tiden.

Sedan kan man konstatera att fotgängarnas situation inte var bra i vintras. Det var isigt på gatorna. Det var också därför som vi såg till att många människor som kom från jobbtorgen och var ute och hackade is på gatorna. Vi gjorde precis det som Åke Askensten efterfrågade, men vi vände oss inte till Arbetsförmedlingen, utan vi gick via jobbtorgen i stället.

Man kan aldrig städa bort en årstid. Det blir problem om det kommer 7 miljoner kubikmeter snö under ett dygn. Det är ganska många fötter som hinner trampa på trottoarerna innan man hinner ut med snösvängen eftersom det är vägarna där kollektivtrafiken och utryckningsfordonen går som prioriteras i första hand. Den 11 februari snöade det hela tiden. Därför fick man köra hela natten på just de vägarna. Det innebar att de andra vägarna tyvärr inte blev snöröjda så snabbt som de borde ha blivit. Det drabbade cyklister, bilister och fotgängare.

§ 4 Interpellation om nedskärningar inom idrottsförvaltningens budget 2011, beroende av den internationella finanskrisen (nr 2011:8)

Anförande nr 13

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 14

M a l t e S i g e m a l m (S): Jag tackar för det svar som har lämnats på min interpellation. Bakgrunden till den interpellation som jag skrev i februari – det har gått en tid sedan den skrevs – är de 10 miljoner kronor som den borgerliga alliansen var beredda minska anslaget till barn- och ungdomsföreningar i Stockholm med. Det blev en ganska stor kritik mot det här förslaget. Sedermera har man gjort en helomvändning, och nu är det inte 10 miljoner kronor som ska sparas på barn- och ungdomsverksamheten, utan nu kommer det väl att bli ospecificerat 5 miljoner kronor rakt igenom som ska tas bort från idrottsförvaltningen på olika sätt.

Det som jag blev mest upprörd eller förvånad över var när finansborgarrådet i ABC-nytt pratade om att det var lågkonjunkturen som har slagit hårt mot Stockholms stad och därför skulle man göra de här nedskärningarna på 10 miljoner kronor. Det var ganska intressant. Det finns väldigt många verksamheter som man skulle kunna skära ned eller minska med hänvisning till lågkonjunkturen. Men det är min bestämda uppfattning att det handlar om det skatteuttag som man är beredd att göra för att kunna säkerställa sådana saker som att barn- och ungdomsföreningar ska kunna fungera utan nedskärningar. Är det någonting som är viktigt i staden i dag är det att man satsar på föreningslivet.

Sedan började majoriteten diskutera att man skulle finansiera verksamheterna med sponsorer. Det är också en intressant fråga. Jag vet inte vilket företag som skulle gå in och finansiera en lite schackklubb med 10–15 medlemmar som sitter i en lokal i ett av våra ytterområden och spelar schack några gånger i veckan. Det man kanske skulle kunna få sponsoring till är väl till större verksamheter. Om man bara skulle utgå från sponsoringbidrag skulle de här små klubbarna och föreningsverksamheterna komma i kläm.

Jag tycker att de planer som majoriteten hade på de här nedskärningarna visar att det är väldigt lätt att skylla på en finanskris. Det var därför jag skrev den här interpellationen. Nu är inte finansborgarrådet här, men idrottsborgarrådet är här. Då kanske vi kan få ett klagande. Finns det fler verksamheter på idrottsförvaltningens område som kommer att påverkas av det som ni kallar för finanskris?

Anförande nr 15

Borgarrådet K e v i u s (M): Som ni känner till var det ett förhastat beslut. Som idrottsborgarråd är jag väldigt glad och stolt över att vi backade. Ibland fattar politiker förhastade beslut. Det var bra att vi rev upp det.

Som svar på dina frågor vill jag ge en beskrivning. Vi har en driftsbudget på 530 miljoner kronor. Vi har en investeringsbudget på 240 miljoner kronor. Utöver detta finns också dessa 500 miljoner inom Stimulans för Stockholm som satsas på att rusta upp fyra simhallar och väldigt mycket mer. Det är också mycket viktigt att ha i åtanke att idrottsförvaltningen gör så otroligt mycket. Utifrån den stora diskussion som var om föreningsbidragen ser vi också över hur vi kan utforma bidragen så att vi satsar på barn och unga. Vi ser också över hur vi kan öka andelen funktionsnedsatta, hur vi kan öka andelen tjejer i de idrotter som har ganska få tjejer som utövare och hur vi tillsammans med skattepengar kan få fler att vilja och kunna röra sig.

Jag tror att det finns väldigt mycket att göra. Det är också viktigt att fundera på vad skattepengarna ska gå till och vad skattepengar inte ska gå till. Det är viktigt att våga göra prioriteringar. Jag håller med om att föreningslivet är oerhört viktigt. Den stora diskussionen ledde till att jag träffade väldigt många idrottsföreningar, och jag lyssnade. Jag lyssnade på deras förutsättningar att kunna få externa finansiärer. Där finns det väldigt stora skillnader. En del idrotter har lätt att få externa finansiärer, och en del idrotter, som den schackförening du nämnde, har mycket svårt.

Anförande nr 16

M a l t e S i g e m a l m (S): Om man tillsätter en utredning som ska se göra en prövning av idrottsnämndens stöd till hela idrottsrörelsen, som ni har sagt att ni ska göra, är frågan vad man lägger in i de prövningarna. Frågan är framför allt hur man ska kunna vara med och finansiera, till exempel via skatter, att barn- och ungdomsverksamheter och idrottsföreningar kan ha en bra verksamhet. Det finns några saker som jag tycker att man mycket väl skulle kunna diskutera. Det är framför allt hur högt aktivitetsstöd har man i dag för barn och ungdomar som är med i olika föreningar. Subventionering av lokaler är en otroligt viktig del av detta. Utan lokaler kommer inte föreningslivet att fungera, oavsett vilken typ förening det handlar om.

Det är min uppfattning att man ibland hänvisar till skollokaler och andra utrymmen, men de är inte speciellt väl anpassade för verksamheten i vissa delar av föreningslivet. I dag har det blivit en väldigt stor förändring, framför allt på lokalutbudet och det aktivitetsstöd som barn- och ungdomsföreningar får. Jag tycker att detta är viktigt. Om man ska se över hela den här verksamheten borde man prioritera subventioner till lokaler för föreningslivet och ökat aktivitetsstöd till barn och unga.

Anförande nr 17

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! När den här interpellationen skrevs fanns det planer på att man skulle skära ned föreningsbidraget med upp till 25 procent. Det här beslutet tog man senare tillbaka när det blev enorma protester från de föreningar som berördes av de kraftiga nedskärningar som föreslogs.

Problemet är inte bara att man planerade att skära ned föreningsbidraget, utan det gällde även en generell nedskärning inom hela idrottsnämndens budget. Man har i princip gjort nedskärningar sedan 2006. Nedskärningarna har oftast gjorts under täckmantel att man ska göra energieffektiviseringar, vilket är jättebra. Det är jättebra om vi anpassar våra anläggningar så att de blir klimatsmarta och man därmed kan

göra energibesparingar. Det är alldeles utmärkt, men problemet är att man egentligen inte har gjort något för att åstadkomma energieffektiviseringar. Man har bara gjort besparingar inom den generella budgeten.

Man räknar alltid med högre intäkter än vad de faktiskt intäkterna är. Dessutom har man gjort en omorganisation i staden som innebär att man har fört över idrottsnämndens idrottsanläggningar till fastighetsnämnden. Det har gjort att en del kostnader har blivit mycket högre. Vi varnade för de här konsekvenserna i vår reservation när man gjorde den här omorganisationen, men vi fick inget stöd för den.

Jag tycker att Regina Kevius även borde kommentera de generella besparingar som hon genomdriver nu i idrottsnämnden. Bland annat har en del välmående anställda fått erbjudanden om så kallad garantipension. Jag undrar hur det överensstämmer med er arbetslinje, som ni aldrig är sena att hävda. I föregående debatt pratade ni bland annat om det.

Anförande nr 18

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag svarar främst på frågor som behandlas i den här interpellationen. Jag vill också nämna nolltaxan, det vill säga att barn och unga får låna kommunens lokaler avgiftsfritt. Det är mycket viktigt. Det är väldigt många kommuner som inte har nolltaxa. Den nolltaxa som vi har i kommunen är värd ungefär 100 miljoner kronor. Jag tror också att vi kan bli mycket bättre på att samarbeta med utbildningsnämnden och se till att skollokaler kan användas mer effektivt under kvällar och helger.

Jag vill också nämna att vår driftsbudget är på 530 miljoner kronor, och av det går 40 miljoner kronor till föreningsbidrag. Det görs otroligt mycket för idrotten i Stockholm utöver föreningsbidragen. Förra veckan fattade kommunstyrelsen beslut om ett idrottspolitiskt program. Det är en långsiktig plan för hur vi ska satsa på idrott här i Stockholm och hur vi ska utveckla möjligheterna för fler människor att röra sig. Det kommer att tas upp här i kommunfullmäktige i september. Jag hoppas att vi är många som är delaktiga i att diskutera hur vi kan satsa mer på idrott i Stockholm.

En sak som också är viktig är de som idrottar men som inte är medlemmar i föreningar. Hur når vi dem? Det kan handla om fler utomhusgym och fler motionsspår som lyses upp. Man får inte glömma att det är väldigt många som motionerar som inte är med i föreningar.

Anförande nr 19

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! I stället för att prata om de nedskärningar som man gör i idrottsnämnden pratar Regina Kevius om hur mycket man satsar. Att man har kostnadsfri uthyrning av idrottsanläggningar till barn- och ungdomsidrott är inget nytt, Regina. Du kan inte säga att det är ert påfund och att man plötsligt har 100 miljoner mer när man finansierar barn- och ungdomsidrott i stadens idrottsanläggningar.

Vi ska komma ihåg de över 600 000 föräldrar och anhöriga som engagerar sig i lokala idrottsaktiviteter. Om man skulle prata om deras insatser i ekonomiska termer

handlar det om över 20 miljarder. Att staden kan bidra med 100 miljoner kronor är en droppe i havet, Regina. Du hänvisar också till en andra städer där du säger att det är avgiftsbelagt för ungdomar att nyttja idrottsanläggningar. Man kan också jämföra åt andra hållet, Regina. Vi kommer inte ens i närheten av halltätheten i Malmö och Göteborg. Med er drifts- och investeringsbudget är det lång väg kvar innan vi når målet att ge möjlighet för alla barn och ungdomar att kunna motionera och röra på sig. I första hand är detta till nytta för individen och i andra hand till nytta för samhället.

De här nedskärningarna går stick i stäv med det du skriver. Man har egentligen inte några invändningar mot era texter i idrottsnämnden och i kommunfullmäktige. Skillnaden är att ni hela tiden skär ned och utarmar idrottsnämndens resurser. Det drabbar i sin tur de ungdomar som du säger dig värna om.

Jag tycker fortfarande att det är relevant att prata om att fullt friska personer på idrottsförvaltningen erbjuds garantipension på grund av att ni har gjort generella nedskärningar inom idrottsnämnden. Om ni är så jättemåna om att ha folk i arbete, varför ska ni ge folk erbjudande om att ta ut garantipension?

§ 6 Interpellation om hur det är att vara fattig och arbetslös – en realitet (nr 2011:12)

Anförande nr 20

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 21

K a r i n R å g s j ö (V): Fru ordförande! Tack för ditt svar, Ulla! Arbetslösheten går ned samtidigt som antalet personer som befinner sig i utvecklingsgarantin och olika insatser ökar. Att bli arbetslös innebär för många i dag, i Sverige, i Stockholm, också att bli fattig i förhållande till andra. För vissa innebär det här att man hamnar på existensminimum. Det gäller specifikt dem som inte har a-kassa och är hänvisade till försörjningsstöd via jobbtorgen.

Är man på jobbtorget kan man få praktik i tre månader med försörjningsstöd. Det är ett slags provanställning. Efter provanställningen följer sex månaders visstidsanställning. Då hoppar man upp på 13 500 kronor per månad. Efter dessa sex månader hamnar väldigt många på ruta ett igen. Med det regelverk som vi har blir man då inte berättigad till a-kassa om man inte har betalt till den tidigare. I stället blir det försörjningsstöd som gäller. Det kan vi också se i de senaste siffrorna. Försörjningsstödet i Stockholm tickar verkligen på. Jag tänker återkomma till det senare.

Många av dem som finns inom jobbtorgen bollas också i ganska hög omfattning mellan olika visstidsanställningar. Jag har blivit uppvaktad av olika grupper under den period som jag har varit vice i arbetsmarknadsnämnden. Många berättar om olika turer hit och dit mellan olika praktiker. Det gör mig orolig. Det krävs också andra insatser för att fastna på arbetsmarknaden, exempelvis utbildning. Problemen för dem som fastnar i försörjningsstöd och på jobbtorg är att de saknar adekvat utbildning. De saknar fullständiga betyg från grundskola och gymnasium. 70 procent av de unga kvinnorna i Kista saknar fullständiga betyg från grundskola och gymnasium. Det är en otroligt hög siffra. Vi måste göra mycket mer.

Att följa upp arbetsgivare som ger praktikjobb är förstås en självklarhet. Att ha en aspirant i sex månader, säga tack och hej och sedan ta in nästa aspirant i ytterligare sex månader kan faktiskt utnyttjas. Hur sköter vi de här åtagandena i staden? Hur många får stanna, och vad händer? Det finns tyvärr förutsättningar för arbetsgivare att utnyttja situationen.

Det är som sagt en ganska hård verklighet som drabbar dem som är på jobbtorg och inte får fäste på arbetsmarknaden. De fastnar i försörjningsstödet. I dag har vi en arbetsmarknad som mycket är arbetsgivarens. Det är många som har erfarit att säkra anställningar plötsligt blir osäkra. Folk blir uppsagda, och i stället hamnar de på ett bemanningsföretag. Man kan säga att vi i Sverige har landat i arbetsgivarens våta dröm med många osäkra villkor. Det finns ett problem här. Det uppdagades också väldigt tydligt när vi tittade på notan för försörjningsstödet. Den ligger nu på 90 miljoner extra. Man betalar alltså ut mer försörjningsstöd. Den jobblinje som ni pratar om hela tiden innebär också att man satsar på väldigt korta utbildningar på

jobbtorgen. Man satsar på att få ut folk i praktikjobb i stället för att ge dem en ordentlig utbildning. Vi har hamnat i en fälla. Om 40 procent av alla på jobbtorgen saknar utbildning lär de inte få jobb i dag. Det är en stenhård arbetsmarknad. Det förutsätts att man åtminstone har gymnasiebetyg.

Mina frågor till dig, Ulla, är fortfarande inte riktigt besvarade. Det är inte så att de här personerna får jobb och inte har försörjningsstöd. Vi kan ju se att de fortsätter att ha det i en väldigt hög omfattning. Väldigt många bollas mellan olika praktikplatser. Vad jag förstår finns det i dag inte någon uppföljning av exakt hur många praktikplatser varje arbetsgivare kan få till slut. Jag vill fortfarande jättegärna ha svar på de frågorna.

Anförande nr 22

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Att vara arbetslös är att befinna sig i en utsatt situation. Det är många som blir fattiga när de blir arbetslösa. Det också därför som vi jobbar för att se till att så många som möjligt kommer tillbaka till arbete så snabbt som möjligt. Där gör jobbtorgen ett fantastiskt jobb. Det tycker jag är viktigt att komma ihåg. Det är faktiskt 14 900 personer som har gått till egen försörjning sedan januari 2008. Men det blir tuffare och tuffare. Det är ju inte de svåraste fallen som man hanterar först. Det finns vissa kriterier för dem som man jobbar med på jobbtorgen, till exempel att man ska 50-procentig arbetsförmåga.

Det är viktigt att komma ihåg att jobbtorgen jobbar med de här frågorna. Sexmånadersanställningen är ett sätt att se till att de människor som inte har varit ute på arbetsmarknaden på ganska länge ändå får en erfarenhet och därmed också en större möjlighet att få ett jobb framöver. Det faktum att den inte är längre beror bland annat på att kollektivavtalen är utformade på det sättet. Facket sätter alltså begränsningar, vilket jag också har skrivit i mitt svar. De tycker inte att det är en bra idé att man har för långa visstidsanställningar eller projektanställningar. Även här finns det ett regelverk som gör att det kanske är lite mer begränsat än vad man skulle önska.

Konjunkturen är väldigt bra i Stockholm nu. Förhoppningsvis kan vi tillsammans med Arbetsförmedlingen jobba för att fler och fler kommer ut i arbete. En viktig del i detta är att se till att vi inte får en massa ungdomar som flippas ur i gymnasiet utan verkligen klarar av gymnasieskolan och får den utbildning som är väldigt viktig för att man ska kunna klara sig på arbetsmarknaden.

Jag tycker att det finns all anledning att hålla koll på vad som händer på det här området. Det är mycket tuffare att jobba med de här frågorna just nu. Men att säga att det finns en massa arbetsgivare som täljer guld med täljkniv tycker jag är att se lite väl ensidigt på den här frågan. Det finns väldigt många som är beredda att hjälpa till för att ge arbetslösa den arbetserfarenhet som de behöver i de projektanställningarna. I det sammanhanget är det också viktigt att jobbtorgen jobbar med att göra uppföljningar, så att man inte hamnar på felaktiga arbetsplatser.

Jag tror att man måste jobba med en strategi där man successivt hittar lösningar för att hantera de svårare fallen. Sedan är det en annan sak hur man hanterar utbildningsdelen. Där har vi komvux och lite annat som bör kunna hjälpa till.

Anförande nr 23

K a r i n R å g s j ö (V): Jag har nu varit ute på jobbtorg ett antal omgångar under den förra mandatperioden, och nu är vi ute på en turné till. Det är inte personerna på jobbtorgen som gör ett dåligt jobb, utan det är de direktiv som de får från majoriteten som gör att vi på något sätt hamnar på ruta ett. För det är klart att det är ett problem om 70 procent av alla unga kvinnor i Kista inte har grundutbildning. Hur ska de någonsin komma ut på arbetsmarknaden?

Det är klart att det här till slut också bidrar till att det blir ett gäng som inte kommer ut i jobb, och det är de som inte har utbildning. Försörjningsstödet går nu i taket. Ni har haft något slags drömscenario om att jobblinjen ska ge hela staden jobb, men så kommer det inte att bli. Några gäng kommer att fastna. Det ena av utbildningsskäl, att de inte har den utbildning som de behöver. Vi kommer i dag att lämna en motion om det, för vi tycker att det här måste byggas in. Man måste åtminstone få grundskola på jobbtorgen, annars blir man arbetslös och fattig resten av sitt liv. Det blir det gänget som fastnar, plus de personer som av olika skäl har kanske missbruksproblem eller mår psykiskt dåligt. De kommer inte ut i jobb, för de behöver andra insatser.

Jag tittar i DN och ser att exempelvis Jan Jönsson som är ordförande i stadsdelsnämnden i Skärholmen säger att de som är arbetslösa nu kräver större insatser. En del har inte ens grundskola, säger han. Han är alltså en av de stadsdelsnämndsordföranden som är ganska orolig för detta.

Det är fortfarande så att med de insatser som finns på jobbtorgen. Jobbtorgspersonalen gör ett jättebra jobb. De har massor med bra idéer, men de säger också att det här syns. Det behövs en annan typ av utbildning, annars åker folk hela tiden tillbaka. De åker tillbaka från praktikplats tillbaka till jobbtorget och så nästa praktikplats. De får inget fäste, och det innebär att de finns kvar. 30 procent är långtidsarbetslösa av dem som är på jobbtorgen, och de blir kvar. Det är en stor tragedi för dem själva, för det blir ett misslyckande. Det som föranledde den här interpellationen var att jag träffade ett gäng väldigt ledsna män i 35-40-årsåldern som just förstått att nu var de tillbaka på jobbtorget igen med den fjärde eller femte praktikplatsen. Det här gav inget jobb.

Det här är ett jättedilemma, Ulla. Kan inte vi leverera utbildning till dem som går på grundskolan och gymnasiet måste vi se till att göra det här så att vi inte får nästa generation som fastnar. Det borde vara en utbildningsgaranti i den här staden, helt enkelt så att alla som går grundskola och gymnasium kan ticka ut med betyg, för annars åker de tillbaka till jobbtorgen med förödande konsekvenser för dem själva. Är man långtidsarbetslös i flera år är det extremt svårt att till slut komma in på arbetsmarknaden. Man är helt borta.

Anförande nr 24

Borgarrådet H a m i l t o n (M): En del i den här problematiken är vilken bedömning av arbetsförmågan man gör på stadsdelsförvaltningarna. Där tror jag fortfarande att det finns en del fine-tuning att göra, för en del av förklaringen till varför det blir en rundgång är att man inte har en enhetlig bedömning mellan jobbtorgen och stadsdelsförvaltningarna kring just att man har en 50-procentig

arbetsförmåga. Därmed blir det en felaktig kategori människor som skickas iväg till jobbtorgen, och det är inte bra. Det måste vi jobba med och titta mycket mer på.

Jag påstår alltså inte att det här är ett perfekt system, utan jag tror att vi hela tiden måste jobba med de här frågorna för att se till att det blir så bra som möjligt. Där är just samarbetet mellan jobbtorgen och stadsdelsförvaltningarna, där bedömningen görs i grunden, väldigt viktigt, och där finns det mer att önska. Det märks tydligare nu när vi får en tuffare kategori människor som är kvar.

Sedan vill jag också understryka att vi faktiskt jobbar, och det finns även med i budgeten, kring Jobbtorg Resurs som också är ett sätt att hitta en arbetsmetod där man ska hantera den här lite svårare kategorin människor från jobbtorgens sida sett. Det är en tuff uppgift att jobba med de här sakerna. Samtidigt kan vi konstatera att det är lite drygt 10 000 hushåll som har försörjningsstöd. Det har det varit även tidigare, så den delen har inte ökat utan ligger kvar ganska stabilt. Det är människor som hela tiden går från jobbtorg till egen försörjning och det ger en jätte viktig signal till alla dem som är inne i det här systemet. Därmed inte sagt att man ska ge upp, utan man måste verkligen jobba vidare för att se till att alla får en så bra hjälp som möjligt för att komma ut på arbetsmarknaden och få en egen försörjning. Där krävs olika metoder för olika individer.

Anförande nr 25

K a r i n R å g s j ö (V): Ulla, jag tror att ni har haft en övertro på er egen politik när det gäller den här frågan. Jobbtorgen har liksom ingen magic box som de kan ta fram och trolla med. Det är också så att stadsdelarnas försörjningsdelar lider under extrem press i dag. I väldigt många fall träffar de inte ens de personer som de remitterar vidare till jobbtorgen, och det är ett jätteproblem. Det blir ju också ett misslyckande för den som kommer dit och har sådana utbildningsbrister och sådana problem att man inte har en chans att få jobb och sedan tillbaka.

Men ni har något slags övertro på det här. Jobblinjen har vi allihop, men då måste man också förstå att man måste lägga in andra direktiv när det gäller jobbtorgen, annars kommer vi att stå här ständigt med ett gäng – 30 procent – som är långtidsarbetslösa. Det är klart att jag blir superrolig när jag ser att så väldigt många unga tjejer och killar i dag fastnar, och det är de som inte har utbildning. Varför då inte lägga in utbildning med försörjningsstöd på jobbtorgen? Då skulle man kanske kunna skapa någon form av hållbar arbetsmarknad till slut. Som du säger, Ulla, finns det ingen hållbar arbetsmarknad. I den här salen finns det säkert många som har blivit varslade och så vidare. Man har inget jobb för evigt i dag; det vet alla, oavsett vilken bransch man jobbar i, om man inte är teknikkunskapsnågonstans.

För de här personerna som står längst bort från arbetsmarknaden måste det till andra insatser, och de insatserna finns inte där i dag. Det äger jobbtorgen. Det börjar till och med era borgerliga kompisar som sitter i stadsdelarna säga, för de ser att de får betala försörjningsstöd i högre utsträckning än vad det någonsin var tänkt eftersom ni kanske trodde att det fanns en magic box ute på jobbtorgen, men den fanns inte. Har man missbruksproblem, mår man psykiskt dåligt, har man ingen utbildning, då behöver man andra insatser. Jag skulle önska att ni valde att lägga in andra insatser i

den budget som kommer för 2012 så att det här på något sätt rullade på. Om vi säger att det är högkonjunktur ett tag, att folk rullar ut på arbetsmarknaden, så finns det ändå ett gäng som kommer att hoppa mellan praktikplatserna och inte komma vidare. Det är ett stort misslyckande för dem själva och en stor frustration också för folk som jobbar på jobbtorgen när de inte får ut de här killarna och tjejerna. De kanske ska ha andra insatser, kanske sociala kooperativ – jag vet inte. Men absolut mer utbildning. Det är ett måste på jobbtorgen, och då handlar det inte om korta små kurser utan om mer substantiell utbildning.

Anförande nr 26

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag vill återigen påminna om vad som är jobbtorgens funktion, och det är att hantera personer som har en 50-procentig arbetsförmåga. Det är liksom a och o att man gör en ordentlig bedömning där.

Jag tror inte att man ska ändra på urvalet till jobbtorgen. Däremot tror jag och blir mer och mer övertygad om att vi måste bli mycket duktigare på att tidigt göra en analys av vad de enskilda individerna behöver för typ av hjälp. Det kanske man ska ha en speciell instans för. Det finns andra kommuner som jobbar utifrån ett helhetsperspektiv, där man tittar på individen utifrån alla de olika möjligheter som finns på en palett, om jag uttrycker mig så. Jag tror att det är där vi ska fundera på hur man kan hitta en metod för att utveckla arbetet; att utifrån den enskilda individen titta på just den individen och se att den här personen har de här och de här problemen. Då kanske vi måste se till att de får en utbildning eller gör någonting annat för att sedan successivt stärka individen och sedan hitta metoder för att jobba på det sättet. Det finns ingen, allra minst jag, som tycker att det är en bra idé att bara skicka runt folk i en cirkel mellan jobbtorgen och stadsdelsförvaltningarna. Det blir ingen lyckligare av och allra minst de individer som utsätts för detta. Man måste verkligen försöka hitta en lösning, och då tror jag att grundlösningen handlar väldigt mycket om att göra en korrekt analys av behovet från allra första början utifrån den enskilda individens förutsättningar.

*§ 9 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Spårväg City*

Anförande nr 27

M a l t e S i g e m a l m (S): Jag har en fråga till borgarrådet Ulla Hamilton som handlar om utbyggnadstakten för spårvägen ned till Norra Djurgårdsstaden. Det finns i dag en diskussion i staden, och det finns en diskussion också i landstinget och framför allt från Christer Wennerholm som kräver att man ska göra en ganska snabb utbyggnad av den här nya spårvägsdelen ned till Norra Djurgårdsstaden. Det där är ganska intressant, för skulle man satsa på en spårvägsutbyggnad redan i dagsläget skulle man få riva upp spåren och sedan bygga nytt, eftersom det som man planerar i dag skulle bara vara en icke-permanent bana.

Min fråga till borgarrådet är framför allt: Delar borgarrådet Christer Wennerholms funderingar på när man ska bygga ut spårvägen till Norra Djurgårdsstaden?

Anförande nr 28

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Men Malte, du har väl också läst handlingarna till trafiknämnden? Vi har ju haft den frågan där, och där har vi konstaterat att vi inte tror på den snabba utbyggnadstakten, eftersom det skulle bli en väldigt hög kostnad. Det är därför som SL också tittar på de här frågorna mycket noggrant, för det är SL som i så fall får stå för de extrakostnader som det skulle bli i form av reservlösningar och sedan återställande när allting är klart. Jag tror alltså att du vet vad jag tycker i den frågan.

Anförande nr 29

M a l t e S i g e m a l m (S): Jag läser handlingarna till trafik- och renhållningsnämnden, och det är också därför jag tycker att det måste finnas en linje mellan staden och landstinget i den här frågan. Skulle man göra en nybyggnation redan i dag vet vi att det är några hundra miljoner extra som man kastar i sjön.

Men läser vi uttalanden från landstinget och framför allt från Christer Wennerholm säger han med ganska stor tydlighet att den här banan ska byggas nu och den måste vara klar. Då finns det ju två linjer. Är det landstingslinjen som ska gälla eller är det de uppfattningar som vi har från Stockholms stad?

Är det nu så att Christer Wennerholms linje skulle vara den som blir beslutet, hur mycket skulle borgarrådet vara villig att satsa i extrakostnader för att den här banan skulle bli klar? Det här utreds på olika sätt, men oavsett utredningar måste man ju någon gång sätta ned foten och säga att det går inte att bygga den här banan, förutom om det inte blir en permanent lösning.

Anförande nr 30

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Det ärende vi hade på trafiknämnden handlade om att svara på en remiss från SL när det gäller trafiklösningen med Spårväg City, alltså den del som går från city till Ropsten. Utifrån det vet jag att man från SL:s sida nu sitter och tittar på de olika alternativen, för det som pågår just nu inom landstinget är att man ser över infrastrukturinvesteringarna över huvud taget. Det har getts ett uppdrag till landstingets trafiknämnd att jobba med sådant, så det pågår ett sådant arbete, vilket det också har stått om i tidningarna.

Om Malte Sigemalm vill veta vad Christer Wennerholm tycker i de här frågorna bör frågan ställas till honom. Vad staden tycker i de här frågorna har vi uttryckt i det remissvar som vi har lämnat till SL på just det här förslaget.

Anförande nr 31

M a l t e S i g e m a l m (S): Oavsett vad tycker jag ändå att man i dag måste ha en linje. Vad tycker man från staden, och vad tycker man från landstinget och vilket kommer att råda i detta?

Det är intressant med alla de infrastrukturprojekt som faktiskt är igång. Vi skulle ju ha haft ett ärende upp nu på trafik- och renhållningsnämnden på torsdag om stomnät med mera, men det ärendet har tydligen utgått. Det tycker jag är väldigt synd, för den 14-15 juni kommer det att vara landstingsfullmäktige där man fastställer budgeten, och då kommer man också att ta fram och diskutera de här frågorna. Då vore det också intressant om vi från stadens sida hade varit med och haft en uppfattning om stomnäten innan landstingsbudgetfullmäktige, för det är en fråga som kommer att diskuteras där också. Men nu är ärendet utdraget, och då vet man inte vad det innehöll. Det var därför jag var lite fundersam om hur frågan hanteras och framför allt, vilken linje det är som kommer att gälla i framtiden. Jag ser fortfarande att Christer Wennerholm i olika uttalanden har låst fast sig vid att man ska bygga spårvägen redan i dagsläget.

Anförande nr 32

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Då ska jag rekommendera Malte Sigemalm att be sina kolleger ta den debatten med Christer Wennerholm i landstingssalen, för vad vi tycker här i Stockholms stadshus är ganska klart. Vi tycker att det är viktigt att man bygger Spårväg City, men som vi också har konstaterat i remissvaret är det viktigt att det samordnas med alla andra projekt som finns nere i just det området. Det handlar om trafikplatsen vid Hjorthagen, och det handlar om övrig utbyggnation av Hjorthagen-Värtan-området, det handlar om den nya färjeterminalen i Värtan.

Det är många saker som ska ske samtidigt, och detta måste synkroniseras på ett sätt så att man får mest valuta för pengarna. Staden är inte intresserad av att lägga några extrapengar på tillfälliga lösningar. Om SL anser att det är bråttom med att bygga det här får man också stå för de extrakostnaderna själva.

När det gäller stomlinjeärendet behöver Malte Sigemalm inte vara orolig, för det kommer att komma på trafiknämnden i augusti.

Fråga nr 2. Cyklisterna

Anförande nr 33

Å k e A s k e n s t e n (MP): Jag tackar i förväg för svaret. Jag hoppas att det är positivt. Vi får väl se.

Jag är lite bekymrad över att det görs så lite för cyklisterna i den här staden. Det talas rätt mycket om cyklisterna, men det satsas tyvärr väldigt lite pengar. Frågan som jag ställer till trafikborgarrådet är om hon avser att göra något extra för cyklisterna.

Anförande nr 34

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Nu vet jag inte riktigt vad Åke Askensten menar när han säger ”något extra för cyklisterna. Men vi tycker, och det har jag upprepat med en dåres envishet, att det är väldigt viktigt att vi har en bra cykelinfrastruktur i Stockholm. Det är därför vi också har gett trafikkontoret i uppgift att ta fram en ny cykelplan, en cykelplan som inte som tidigare är en ytterstadscykelplan och en innerstadscykelplan, utan en cykelplan som faktiskt hänger ihop så att vi kan få arbetspendlingsstråk inte bara inom Stockholms kommun utan också över kommungränserna. Det är det jag pratar om i artikeln i Dagens Nyheter i dag. Det är otroligt viktigt att vi har en sammanhållen strategi och en sammanhållen planering för just cyklister, precis som vi har det för kollektivtrafik och för bilister. Det är liksom ingen nyhet, utan det har jag upprepat ständigt sedan jag tog över trafikfrågorna för ett antal år sedan. Jag tycker att det är oerhört viktigt.

Men samtidigt brukar jag också understryka att man inte kan mäta engagemanget för cykelfrågorna genom att titta i investeringsbudgeten för trafikkontoret, för det handlar väldigt mycket om att dels se till att man bygger cykelstråk och cykelbanor när man gör andra typer av exploateringar, och då kan den kostnaden för investeringen hamna någon annanstans än i trafikkontorets budget, dels om att se till att vi underhåller och säkrar de stråk och cykelbanor som redan finns på plats. Där är det jätteviktigt att bygga bort trafikfarliga avsnitt, och det ingår också i det arbete som nu görs när det gäller cykelplanarbetet att göra en väldigt ordentlig inventering kring var man kan minska trafikolycksriskerna när det gäller de befintliga cykelstråken.

Anförande nr 35

Å k e A s k e n s t e n (MP): Jag kan anknyta till det där Ulla Hamilton sade om DN-artikeln. Där talades det om att man kanske skulle låta cyklister köra mot enkelriktat. Själv har jag någon gång sagt i denna sal att man borde pröva att låta cyklisterna få göra en högersväng vid rött ljus, för det är relativt ofarligt.

När det gäller enkelriktning tycker jag att det vore en bra lösning att man byggde cykelbanor antingen på den ena eller den andra sidan, i det här fallet naturligtvis i första hand på rätt sida. Då skulle man inte behöva cykla mot bilisterna, utan man skulle få en egen bana. Det tycker jag vore intressant, för då skulle man också kunna bli av med en del parkeringsplatser, vilket skulle minska bilismen. På så sätt skulle vi slå två flugor i en smäll. Har Ulla Hamilton någon uppfattning om detta?

Anförande nr 36

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag misstänkte att det låg en hund begravnen bakom att man skulle ha cykelbanor när man cyklar mot enkelriktat, för då blir man av med parkeringsplatser. Just det tycker inte vi är så viktigt, utan det är viktigt att man ser till de olika trafikslagens behov.

Däremot lade vi för flera år sedan en gemensam skrivelse från Alliansens partier. Då satt inte Centern i trafiknämnden, men jag har förstått att Per Ankersjö håller med mig i denna fråga. Det var en skrivelse där vi gav trafikkontoret i uppdrag att uppvakta Transportstyrelsen för att se om man kunde förenkla regelverket när gäller cyklister och bland annat titta på möjligheterna att köra mot enkelriktat men också, precis som Åke säger, att svänga till höger vid rött ljus.

En del i det arbetet är delvis löst i och med de cykelboxar som staden har infört, där alla cyklister står framför bilarna, vilket ju underlättar så att man kommer i väg snabbare. Men jag tror också att det på vissa håll, dock inte alla ställen, skulle vara möjligt att ha en tillåten högersväng trots att det är rött.

Anförande nr 37

Å k e A s k e n s t e n (MP): Det låter intressant. När jag sade det för rätt många år sedan i den här församlingen blev jag beskyldd för att vara anarkist. Men det var då det.

Jag håller inte med Ulla Hamilton när det gäller pengarna. Det är jätte viktigt att man verkligen investerar, och vi från Miljöpartiet har föreslagit 100 miljoner per år. Vi hade det när vi tidigare hade makten. Det var då den stora cykelbaneutbyggnaden skedde, då S, V och MP verkligen investerade i utbyggnaden. Men nu har det nästan tagit stopp. Det är väl fortfarande bara 10 miljoner ni satsar per år, Ulla Hamilton? Det var framför allt det som var min fråga: Tänker ni satsa några mer pengar på cykelbanorna och cyklisterna?

Anförande nr 38

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Men Åke, nu lyssnade du inte på vad jag sade. Jag sade alldeles nyss att vi inte ska mäta cykelengagemanget bara genom att titta på investeringsbudgeten på trafikkontoret. Vi hade väldigt många projekt. I valrörelsen hade jag en väldigt lång lista med olika typer av cykelinvesteringsprojekt, till exempel cykelbanor och cykelstråk som inrättades när man ändå har exploaterat och där man bygger nya delar. Det händer saker hela tiden. Åke Askensten behöver inte alls vara orolig. Vi kommer att fortsätta bygga ut cykelnätet i Stockholm. Det kommer att bli bättre för cyklisterna. Men samtidigt är det en otrolig utmaning att bygga all infrastruktur i en stad som har 57 broar att transportera sig över.

Vi kommer att fortsätta se till att det blir bättre för cyklisterna – var så säker på det!

Fråga nr 3. Tillgänglighet i nya Katarina bussgarage

Anförande nr 39

M a r i a H a n n ä s (V): Det är en stor oro i staden just nu när det gäller Slussen. Det är många som har åsikter, och vi har en intressant utställning på gång om Slussen. Det är en av de största frågorna vi har just nu.

När det gäller tillgängligheten är det många som hör av sig till mig. Inte minst är det oro från våra handikappråd i staden. Det gäller dels Katarinagaraget, dels hur man ska ta sig från Mälarsidan och upp. Vi vet att man pratar om en hiss och rulltrappor, men när det gäller Katarinagaraget till exempel finns det uppgifter om att det är 380 meter från ankomstplatsen längst bort till bussarna och 220 avgångsplatser. Det finns ramper utan bilplan och så vidare. Det är också redan nu problem med att Katarinahissen inte fungerar.

Hur ska tillgängligheten lösas?

Anförande nr 40

Borgarrådet K e v i u s (M): Just nu pågår samråd – samrådshandlingarna finns här – till Katarinabergets bussterminals lösning. Den inleds just under kapitlet Tillgänglighet med ”Alla ytor inom terminalen ska vara tillgängliga.” Sedan står det en beskrivning av hur man skulle kunna ha hiss.

Det jag tycker är väldigt viktigt är att det är tillgängligt för människor med funktionsnedsättning eller som har barnvagn och liknande. Man ska kunna ta sig från Saltsjöbanan ned till kajplanet och upp till själva planet där Slussen är. Till på söndag kan man lämna in synpunkter på denna detaljplan, och det måste vara tillgängligt. Det är verkligen ett krav.

När det gäller den andra detaljplanen som nu är på utställning som vi också kan titta på och lämna synpunkter på fram till söndag, har Handikapprådet varit med hela vägen, men vi kommer absolut att följa tillgängligheten, alltså att alla människor ska kunna vistas i närheten av Slussen och kunna ta sig både upp och ned. Jag förutsätter att det blir tillgängligt även i området för Katarinaberget.

Anförande nr 41

M a r i a H a n n ä s (V): Det förutsätter jag också, men det ser väldigt oroväckande ut, för det finns också två förslag på hur bussgaragen ska vara till exempel. Det finns ett längre och ett kortare. Jag vet inte vilket som är det som är riktigt utställt, för det har jag inte fått något riktigt svar på från tjänstemännen.

Som det ser ut nu finns det ändå en oro när det gäller tillgängligheten på grund av att till exempel ramperna inte har vilplan. Det blir för brant helt enkelt. Jag har specialtittat på Hökens gata, och jag är novis, men hur ska vi kunna ha tillgänglighet med hiss där till exempel? Rulltrappor funkar inte för alla, det vet vi.

Blir hissnivåerna från Mälaren och upp integrerade i privata delar eller blir de i öppna delar? Det är sagt att det ska vara i öppna delar, och det måste i så fall vara hissar som fungerar dygnet runt. Vi har i dag ingen tillgänglighet upp till Mosebacke. Där står hissen i dag. Vi måste hitta en bättre lösning på det här.

Anförande nr 42

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag håller helt och hållet med dig, och jag kommer att diskutera frågan dels när vi har fått in synpunkterna nu från remissinstanser och från de stockholmare som lämnar synpunkter, dels titta väldigt noggrant på tillgänglighetsfrågorna. Det ska absolut lösas, och de två olika alternativ som Maria Hannäs beskriver ska vi också titta närmare på. Vi kommer att få tillbaka detaljplanen i stadsbyggnadsnämnden där vi verkligen får granska tillgängligheten så att den blir bra.

När det gäller Katarinahissen tycker jag att Folksam Fastigheter som äger och förvaltar hissen borde sätta igång och reparera den.

Anförande nr 43

M a r i a H a n n ä s (V): Vi får göra gemensam sak där. Det verkar som om alla partier är överens om det här med den nuvarande Katarinahissen också. Vore det inte bra om alla drev på där så att det verkligen blir någonting? Jag kom den vägen nu, och det är fullkomlig kö i Gondolens hiss just nu. Det är helt otroligt! Folk köar åt båda håll för att använda den, och det gäller också turister, för de vet inte hur de ska ta sig upp. Många är äldre som kommer till Stockholm. Det är jobbigt och backigt att komma upp till detta underbara Mosebacke som har blivit så populärt på grund av olika böcker och allt sådant där. Det är verkligen en fråga att jobba gemensamt med när det gäller Katarinahissen.

Anförande nr 44

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag håller helt och hållet med dig, och vi ses ju på torsdag. Då kan vi prata vidare om hur vi kan uppvakta Folksam Fastigheter.

Fråga nr 4. Remiss om gårdsförsäljning

Anförande nr 45

E m i l i a B j u g g r e n (S): Jag har en fråga till ansvarigt borgarrådet gällande remissen för gårdsförsäljningen. Vad jag har kunnat läsa mig till i ärendet går remisstiden ut nu om två dagar, den 15 juni. Jag undrar helt enkelt om det datumet stämmer och om remissvaret i så fall kommer att skickas in till Socialdepartementet, för det kan väl inte vara så att Moderaterna på grund av att de inte har majoritet i frågan tänker låta bli att skicka in svaret?

Anförande nr 46

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Tack, Emilia, för frågan! Det finns lite oklarheter om när remisstiden går ut, men hur som helst har Stockholms stad beslutat att inte besvara remissen. Det här är framför allt en fråga för andra delar av landet, där det finns väldigt många olika gårdar. Det är inte en fråga som är så relevant för Stockholms stad. Frågan är komplex och innehåller alltifrån volymfrågor och så vidare, och därför har vi beslutat att inte besvara remissen.

Anförande nr 47

E m i l i a B j u g g r e n (S): Jag måste säga att det låter ganska märkligt att ni, när ni inte fick majoritet för ert förslag till remissvar, väljer att se att den här frågan inte är relevant för Stockholm. Hur ska vi tolka det? Finns det risk för att ni kommer att ha en liknande hållning i andra frågor där ni finner att ni inte kommer att få majoritet för ert förslag? Vilka frågor skulle det i så fall kunna vara? Det känns lite oroväckande för oss att höra att ni i efterhand har beslutat att det inte är relevant för oss att ta ställning.

Anförande nr 48

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Vi har ingen skyldighet att svara på remisser. Det är också något vi inte alltid väljer att göra utifrån stadens sida. Vi tar ställning till om det är relevant för Stockholm. I det här fallet har vi inte så många gårdar som skulle omgärdas av de här nya reglerna, och därför har vi valt att inte svara på frågan. Men frågan kommer att beredas av regeringen vid ett senare tillfälle. Vi svarar alltså inte på alla remisser vi får skickade till oss.

Anförande nr 49

E m i l i a B j u g g r e n (S): Men frågan behandlades i socialtjänstnämnden där ni inte fick majoritet för ert förslag, och efter det har man valt att säga att frågan inte är relevant. Hur kommer det sig att man inte i ett tidigare skede hävdade att det inte var relevant för stockholmarna att ge sin syn på gårdsförsäljningsproblematiken?

Anförande nr 50

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Det finns lite olika åsikter, och frågan är komplex. Därför skulle det också ta tid att i detalj gå igenom förslaget utifrån Stockholms stads del. Vi har också aspekten att vi inte kommer att beröras i så stor utsträckning, och därför tycker vi att det är viktigare att frågan skickas på remiss och besvaras i de delar av landet där det finns många gårdar och där det är mer relevant för dem att svara på remissen.

Fråga nr 5. Slussen

Anförande nr 51

S t e l l a n H a m r i n (V): Utsläppen av klimatgaser har nu blivit så stora att hela vår planets framtid är i fara. Det är det reellt största miljöhotet sedan istiden. Det

pågår nu, varje dag, precis hela tiden. Om det här inte ska leda till en global katastrof måste utsläppen av klimatgaser i världen upphöra om 38 ½ år. Vi måste minska med 2 ½ procent per år. Det krävs en strategi för det. Vi måste starta nu.

En effekt av det här är en stigande havsytta. FN:s klimatpanel har bedömt att den kommer att stiga mellan 0,2 och 0,6 meter mest sannolikt, exklusive effekter av Grönlandsisen. En grupp i Holland tog därefter fram en prognos som visade att stigningen med Grönlandsisen skulle bli mellan 0,6 och 1,3 meter.

Nu har det kommit ännu en ny prognos. Det här kommer att drabba Stockholmsregionen väldigt hårt. Nu bygger vi Slussen, vilket gör den här frågan väldigt akut. Jag skulle vilja veta till vilken havsytta är Slussen projekterad. Det vill säga, när upphör det nya bygget att fungera och när måste vi i så fall bygga en ny Slussen?

Anförande nr 52

Borgarrådet K e v i u s (M): Nya Slussen byggs utifrån de prognoser som är tillgängliga från SMHI i dag för havsvattenhöjningen de kommande 100 åren. Det är det svar jag har fått med så kort varsel. Det jag också vet är att man har gjort en miljökonsekvensbeskrivning. Man har diskuterat hur mycket vattenhöjningen kan innebära och vad det skulle innebära. Det har också funnits ett vattensamråd. Det har funnits en hel del undersökningar.

Jag har också fått reda på att med framtidens Slussen femdubblas kapaciteten att släppa ut vatten från Mälaren till Saltsjön. Jag fick frågan precis från dig nyligen, så det är svårt att ge dig så mycket fakta här och nu.

Anförande nr 53

S t e l l a n H a m r i n (V): Jag förstår det och har full respekt för det. Men då kan jag berätta att den här sista prognosen jag nämnde har SMHI inte tagit hänsyn till. Den förra prognosen, som man tagit hänsyn till, sade att den mest sannolika höjningen var mellan 0,6 och 1,3 meter. Staden valde då att lägga sig mitt i i stället för att lägga sig vid det övre sannolika värdet, vilket jag tycker var ganska märkligt. Jag är rädd att det här kommer att få ganska katastrofala följder, för den nya prognosen som är beställd bland annat av Sveriges regering och som man faktiskt borde ha känt till även om den kom ganska nyligen, säger att den mest sannolika höjningen är mellan 0,9 och 1,6 meter, och man utesluter inte möjligheten att det blir 2,0 meter.

Precis som du sade har man projekterat Slussen för en vattenståndshöjning på 1 meter, så det innebär att det här faktiskt inte fungerar. Utifrån den nya prognosen skulle Slussen skrotas efter 40-50 år om man inte vidtar väldigt speciella åtgärder, så ur rent ekonomisk synvinkel är det ett problem. Jag tror att vi måste hitta en annan lösning.

Anförande nr 54

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag har fått fakta som säger att det är projekterat så att det ska klara en vattenhöjning, och skulle vattenhöjningen ske så pass mycket som

en del som har hört av sig till oss säger skulle det få otroligt stora konsekvenser, inte främst för Slussen utan för hela Mälardalsregionen och hela innerstaden. Även Eskilstuna och sådana städer skulle nästan kunna försvinna, så jag tror att antingen ser man på vissa prognoser eller på andra prognoser, men det är de fakta jag har fått beskrivna för mig.

Anförande nr 55

Stellan Hamrin (V): Återigen, jag har full respekt för att det är svårt att hänga med i turerna, för det går undan för oss alla, men det är faktiskt sant att det stod om den här prognosen som kommer från Arktiska rådet i både Svenska Dagbladet och DN om för några veckor sedan. Därför är jag lite förvånad över att det är så många som inte har noterat det.

Den säger som sagt att den sannolika höjningen är 1,6 meter om vi tar den övre gränsen, och det skulle kunna bli 2 meter. Självklart får det här jätteeffekter på en massa andra saker i första hand som vi måste hantera. Men problemet är att Slussen planeras och byggs nu, så där går det liksom inte att vänta. Jag kan bara uppmana er att verkligen gå igenom detta, och jag tror faktiskt att det här kan leda till att vi måste skjuta lite grann på hela projekteringen, för man måste gå igenom om den byggnadstekniska lösning som vi har påverkas av en havsyta på exempelvis 2 meter. Annars måste vi bygga om Slussen långt innan det är avsett, och det är en väldigt dyr lösning.

Anförande nr 56

Borgarrådet Kevius (M): Jag får kolla upp de prognoserna, för det här är inte de fakta som jag har fått.

Fråga nr 6. Utbyggnad av T-banan

Anförande nr 57

Jan Valeskog (S): Vi har kunnat följa en viss cirkus i tidningarna kring trafiklandstingsrådet som också var uppe i diskussion tidigare här i dag med uttalanden om att han inte vill bygga ut tunnelbanan, åtminstone inte inom överskådlig framtid. När det gäller frågan om tunnelbana eller spårvagn till Karolinska framhärdat han i att det ska vara spårvagn.

Det finns mycket att säga om detta, men det är intressanta är om Stockholms stads trafikborgarråd kommer att ha fortsätta ha den här passiva inställningen och säga att det är deras fråga eller om man faktiskt inser att det här är en viktig trafikfråga för Stockholm, självklart, eftersom det har att göra med kommunikationer som berör cirka 40 000 resenärer per dag till och från Karolinska. Med en spårvagnslösning får de en 25–30 minuter längre restid jämfört med en tunnelbanelösning. Det här handlar alltså inte bara om vad man tycker; där har trafikborgarrådet rätt.

Min fråga är: Delar trafikborgarrådet trafiklandstingsrådets uppfattning att ingen tunnelbana ska byggas inom överskådlig tid och ej heller till Karolinska?

Anförande nr 58

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Det är ju så, vilket Jan Valeskog mycket väl känner till, att jag aldrig någonsin har sagt att inte tunnelbanan ska fortsätta byggas ut. Det har vi haft ett antal debatter om, och även finansborgarrådet tycker att tunnelbanan kommer att behövas i framtiden. Det är alltså ingen diskussion i den frågan.

När det sedan gäller Karolinska och den gröna linjen tycker jag att det är ett problem att man minskar kapaciteten gentemot Västerort på det sätt som landstinget beskriver. Därför tycker jag att det är viktigt att man gör en ordentlig analys kring de här frågorna, och i den länsplan som finns som ju omfattar tidsperioden fram till 2021 ligger det inga investeringar när det gäller tunnelbana.

Om man tittar på 2022 kan man däremot konstatera att det finns planer för tunnelbana och tunnelbaneinvesteringar. Det pågår också analyser från Nackas sida sett när det gäller tunnelbana dit ut, och jag är helt övertygad om att om vi ska klara de miljömål som vi har i hela Stockholms län måste vi fortsätta förlänga tunnelbanan med den tillväxttakt vi har i dag. Men det är ändå SL som måste stå för finansieringen i den här delen, och jag tror att man gör sig själv en väldigt otjänst om man tror att man kan ställa de här olika trafikslagen mot varandra.

Jag tycker att ledaren i gårdagens Dagens Nyheter var alldeles utmärkt, där man konstaterade att det ju beror på förhållandena på de olika ställena hur man ska hantera de här olika frågeställningarna. I vissa sammanhang är tunnelbana rätt lösning; i andra sammanhang är buss rätt lösning. I ett tredje sammanhang är spårväg rätt lösning, för de har olika fördelar utifrån olika förutsättningar. Det kan till och med vara så att ibland är det bra att man går eller cyklar.

Anförande nr 59

J a n V a l e s k o g (S): Nu är det så lyckosamt att vi har ett konkret projekt, två alternativ som diskuteras, och då kan man inte ha några dellinjer eller en Sten Nordin-linjen som säger att man ska ha både-och eller att det löser sig. Man måste ha en uppfattning. Här har vi just som borgarrådet beskriver en hög befolkningstillväxt på en halv miljon de närmaste 20 åren, och då har tunnelbanan en stor överlägsenhet i kapacitet. Den tar sex gånger så många människor som spårvagnen. Den är något dyrare; man räknar med att spårvagn kostar ungefär 70 procent av vad tunnelbanan kostar, kanske mer om man tittar på Spårväg City, men det är en annan sak.

Finansborgarrådet har varit ute och sagt att han är emot en tunnelbaneutbyggnad, precis som Wennerholm har gjort, bara härom sistens i Svenska Dagbladet, och det är naturligtvis ett jätteproblem när vi har så olika budskap och får höra någonting helt annat från trafikborgarrådet. Den här menlösa och ganska ryggradslösa inställningen som har varit måste få ett slut, och där är det i stockholmarnas intresse att man får en bra och snabb kommunikation. Kapacitetsfrågorna går att lösa, antingen med en egen linje eller med skyttel.

Anförande nr 60

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Anledningen, käre Jan Valeskog, till varför du tycker att det är rörigt i den här frågan är att du vägrar att lyssna på det jag har sagt i varenda debatt, och det är att finansborgarrådet inte har sagt att tunnelbanan är färdigutbyggd. Han har inte sagt det! Det råder inte några delade meningar mellan oss i denna fråga. Var vänlig registrera detta just nu och glöm inte bort det!

Det är jätte viktigt att vi hela tiden jobbar med de här frågorna, och det är därför vi också redan nu har börjat titta på vad vi ska göra sedan, efter 2021, för alla är överens om att vi behöver mycket mer infrastruktur i Stockholmsregionen. Vi behöver framför allt anta utmaningen riktigt ordentligt att se till att behålla den höga andelen kollektivtrafik med en växande befolkning, och därför är det otroligt viktigt att vi jobbar med dessa frågor. Därför kommer vi också naturligtvis att titta på de här frågorna utifrån det perspektiv som råder nu och som har ändrat sig något jämfört med hur det var för några år sedan.

Anförande nr 61

J a n V a l e s k o g (S): Jag hoppas och tror att Ulla Hamilton är öppen för tunnelbanan, i motsats till en del av hennes partikollegor. Men faktum är att det finns inspelningar från ABC där både finansborgarrådet och trafiklandstingsrådet har sagt att tunnelbanan är färdigutbyggd. Då har han väl fått backa, och det är ju i och för sig bra, men den som har ansvaret har inte gjort det och då kan man inte från Stockholms stad, när man har en person som uppenbarligen inte alls har fötterna på jorden på landstinget som har ansvar för trafikfrågorna, mesa runt på det här sättet.

Här är det stockholmarnas intressen man är skyldig att ta hänsyn till, se till att vi inte får ett kaos i Vasastaden med en spårvagn med den dragningen utan att vi får en tunnelbana som har sex gånger större kapacitet, som förkortar restiden 25–30 minuter i bägge riktningarna och som något som passar in i vår stadsbild. Då får man sluta vara så mesig, som jag ändå skulle vilja säga att borgarrådet har varit, även om hon säger att hon numera är för tunnelbana. Så lite mer aktion och lite mer tydliga ställningstaganden offentligt och jättegärna, naturligtvis, att hela staden står bakom sådana ställningstaganden på ett tydligt sätt!

Anförande nr 62

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag måste säga att det är inte ofta jag blir anklagad för att vara mesig, men det inträffar uppenbarligen i dag. Jag får notera just denna dag.

Allvarligt talat är det naturligtvis jätte viktigt att vi hittar smarta lösningar på hur vi bygger ut kollektivtrafiken i Stockholm. Jag är bekymrad över det faktum att man försämrar kapaciteten på den gröna linjen gentemot Västerort om man skulle göra en avgrening på det sätt som man säger. Men det som pågår nu är ett arbete för att titta på hur man hittar den bästa möjliga lösningen för att se till, för det är ju det som verkligen är det övergripande målet, att vi kan upprätthålla den höga andel kollektivtrafikresande som vi har i Stockholm. Vi måste därmed också se till att bygga ut kollektivtrafiken i en takt som gör att stockholmarna tycker att det är attraktivt att

använda sig av den trafiken. Det är en utmaning från landstingets sida sett, inte minst utifrån det finansiella perspektivet.

Fråga nr 7. Enprocentsregeln vid arenabyggen

Anförande nr 63

A n n M a r i E n g e l (V): Egentligen hade jag tänkt fråga Sten Nordin, men han är inte här.

Jag läste från stadens konstråd att det var en diskussion om huruvida den här enprocentsregeln ska gälla, för man säger att det inte gäller byggnader som staden inte själv ska använda. Jag tycker att det verkar väldigt angeläget att man tillämpar att 1 procent av byggkostnaderna ska användas till konstnärlig utsmyckning just på arenan.

Jag skulle bara vilja ha lite klargörande här och hoppas att det finns något beslut.

Anförande nr 64

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Vid byggandet av Stockholmsarenan är enprocentsregeln tillämplig, och man jobbar redan. Det finns redan en relation mellan projektledningen på Stockholmsarenan och Stockholm konst. Så det är tanken.

Däremot finns det andra byggnader som vi bygger som vi ska hyra ut, där det går på hyran. Då vet ni att det alltid pågår en diskussion om vem som tar kostnaden för olika saker, och jag antar att det är det Ann Mari Engel refererar till. Jag känner inte alls igen det där, men i de arenabyggen som jag är ansvarig för är enprocentsregeln tillämplig.

Anförande nr 65

A n n M a r i E n g e l (V): Tack för svaret! Jag noterar att landstinget tillämpar 2 procent, så det kanske är något som vi kan arbeta för så småningom i staden, för jag tycker att det är en oerhört viktig regel, och den gäller inte bara nybyggnationer utan även vid större ombyggnationer. Men det är viktigt att slå fast om regeln gäller eller inte, för det råder tydligen en osäkerhet hos Stockholm konst som ju är det organ som ska fakturera det här. Då kan man väl bara meddela dem att det är så.

Anförande nr 66

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Stockholm konst vet mycket väl vad som gäller kring Stockholmsarenan. Jag har pratat med dem om det och att enprocentsregeln gäller, så det är absolut ingen nyhet.

Däremot kan man väl glädja sig åt att Ann Mari Engel höjer ribban lite grann och säger 2 procent, eftersom vi nu hade beslutat att 1 procent ska gälla och jobbar efter det. Då kan jag säga att jag är väldigt glad över att vi under den här mandatperioden faktiskt har lyckats få enprocentsregeln att börja fungera ordentligt och att det sker

väldigt mycket på det här området. Stockholm konst är en fantastiskt bra organisation som har lyckats vara pådrivande. Det är jag mycket glad för.

Anförande nr 67

A n n M a r i E n g e l (V): Jag tänker inte höja ribban här och nu, jag menar bara att generellt är det så att 1 procent inte är skrivet i sten, utan det är möjligt att diskutera det. Jag fick klart för mig att landstinget tillämpar 2 procent till exempel.

Men jag tror att det är viktigt att man verkligen håller ögonen på det här och följer upp när det gäller alla projekt i staden. Jag vet att Stockholm konst verkligen försöker göra det. Jag har i alla fall fått svar vad gäller arenan, och då kanske man ska kommunicera det, för det var oklart, vad jag förstod, i konstrådet. Då ser vi fram emot 1 procent konst på arenan, vilket är ganska mycket pengar.

Anförande nr 68

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Det gör jag också!

Fråga nr 8. Personliga ombud

Anförande nr 69

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag har en möjligen enkel fråga om vad som egentligen händer med de personliga ombuden. Jag har nämligen fått signaler om att man ute i organisationen väljer att, utan några egentliga politiska beslut, inte förlänga den upphandling som har funnits med Stadsmissionen, där 18 personliga ombud har suttit eller sitter fram till den 31 augusti och att man, återigen utan politiska beslut, har bestämt att de ska läggas ut på stadsdelarna och att antalet ska halveras.

Min fråga är: Har borgarrådet någon mer information kring detta, och hur ser hon på frågan?

Anförande nr 70

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Tack, Roger Mogert, för frågan! Bakgrunden helt kort är att personliga ombud är ett stöd till psykiskt funktionsnedsatta människor som kan hjälpa till med att slussa vidare till myndighetskontakter och hjälpa de funktionsnedsatta att få hjälp att leva ett självständigt liv. Den här verksamheten har funnits sedan ett antal år tillbaka. Förut låg denna verksamhet ute på varje stadsdel, men efter önskemål från stadsdelarna skedde det 2008 en upphandling för att man önskade ha det på central nivå.

Där har det nu legat. Det har kommit tydliga signaler från stadsdelsförvaltningarna att man inte önskar att avtalet löper vidare. Man vill inte ha någon förlängning, och därför önskar man också att den här verksamheten ska gå tillbaka till varje stadsdel.

Jag kan som ansvarigt borgarråd inte uttala mig om huruvida man har delegerat dessa beslut till förvaltningarna från politiken ute i varje stadsdel, utan den information som jag har i det här läget är att, i dialog med stadsdelarna, så önskar man inte längre

förlänga avtalet med personliga ombud. Det innebär inte att verksamheten inte kommer att finnas kvar. Den kommer att finnas i varje stadsdel, och pengarna följer också med. Personliga ombud har nämligen finansierats via anslag från socialpsykiatrin. Det är inga pengar som försvinner, utan de följer också med tillbaka till stadsdelarna.

Jag tror att vi båda är eniga om att personliga ombud är viktiga. Det är bara att leva sig in själv. Man kan tycka att det är svårt att få kontakt med myndigheter i dag, och då kan man tänka sig hur svårt det måste vara för en människa med psykisk funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa. Det är självklart att det här är ett väldigt bra stöd. Den här verksamheten kommer inte att försvinna helt. Det kommer givetvis att bli ett antal personer som inte kommer att finnas kvar, men det här är också efter tydliga önskemål från varje stadsdelsförvaltning, och det är den information jag har i det här läget.

Anförande nr 71

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag kan också känna att det här egentligen inte är något som vi skulle behöva vara oense om. Vi har ju varit ganska eniga i den här frågan tidigare om att det är en bra verksamhet, som du säger. Jag måste också erkänna att det känns lite ovanligt att stå och agitera för en upphandlad verksamhet mot att den ska tas tillbaka i kommunal regi. Trevligt att pröva på, om inte annat.

Men effekterna av detta, som jag har förstått det, om man får göra så som tjänstemännen har föreslagit, och mig veterligen har ju ingen från politiken tagit ställning än, att man i Söderort kommer att gå exempelvis från att jobba med 15 personer per ombud till att jobba med 45 personer per ombud. Då blir ju jobbet någonting helt annat. Det blir en helt annan service för de här personerna. Det kan väl rimligen inte vara meningen.

Min fråga är alltså: Är du beredd att agera för att se till att vi håller kvar samma servicenivå gentemot de här personerna? Det känns för mig ganska angeläget.

Anförande nr 72

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag vill vara tydlig med att inga pengar försvinner, utan de anslag som finns till personliga ombud i dag förs vidare med till varje stadsdel. Då kan man disponera medlen hur man vill och, om man då önskar, lägga dem på ökat boendestöd för personer inom socialpsykiatrin. Det får man alltså besluta om lokalt. Det kan inte jag som ansvarigt borgarråd i dag besluta över huvudet på varje stadsdel.

Jag kan inte heller gå in och sätta stopp för de tydliga önskemål som har inkommit att man inte önskar se en förlängning av avtalet.

Däremot är jag öppen för framtiden, för en diskussion tillsammans med stadsdelarna om hur vi kan förstärka det här arbetet. Vi är så pass många som ändå uppskattar personliga ombud och tycker att de är viktiga för den här målgruppen. Jag är därför beredd att fortsätta föra samtal med varje stadsdel så att vi verkligen tillgodoser de behov som finns. Det är mitt svar.

Anförande nr 73

Borgarrådet M o g e r t (S): Det är väl gott så. Pengarna försvinner inte, säger du, och det är riktigt, men personalen ser ut att försvinna. De går från 18 till 9. Min känsla efter att ha pratat runt med framför allt en del i mitt parti i stadsdelsnämnderna är att det inte finns någon där som har tagit något beslut. I Skarpnäck, där man ska placera hela Söderorts ansvar för de personliga ombuden, kommer man inte att ha något beslut innan tidigast fem dagar innan ansvaret går över. Det är minst sagt märkligt.

Jag är helt medveten om att borgarrådet inte kan styra och ställa som hon vill över sina kompisar i stadsdelsnämnderna, men det är ju inte förbjudet att prata med dem. Jag skulle uppskatta om vi båda kunde ta på oss och prata med våra kamrater i stadsdelsnämnderna för att faktiskt garantera att det här fortsätter fungera bra.

Anförande nr 74

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Jag kan försäkra Roger Mogert om att jag har ett väldigt gott samarbete och en god dialog med mina kompisar ute i stadsdelarna, så det är inga problem.

Däremot är det så att alla beslut tas inte av politiken, utan ibland sker det via samtal mellan förvaltningspersonal på olika nivåer. Där har det uttryckts ett önskemål om att inte förlänga avtalen med personliga ombud som det ser ut i dag, utan man önskar få tillbaka det i egen regi. Vi har inte något annat val än att respektera detta, men däremot får vi vara öppna och följa det här för framtiden och säkerställa att det finns utbud av personliga ombud som kan stötta människor inom socialpsykiatrin och också att det finns annat stöd som boendestöd och annat för den här målgruppen.

Vi tycker att det är viktigt, men vi kan inte göra så mycket när stadsdelarna själva har uttryckt en önskan om att få tillbaka den här verksamheten i egen regi. Vi kan väl följa det här och fortsätta dialogen.

§ 16 Detaljplan för Kristinebergsmotet (Trafikplats Lindhagensgatan) i stadsdelarna Kristineberg och Stadshagen, Dp 2003-16067-54 (utl. 2011:98)

Anförande nr 75

Borgarrådet K e v i u s (M): Ordförande, fullmäktige! Stockholm är en fantastisk stad. Men på alltför många ställen i vår stad finns det barriärer. Lite av tankegångarna med översiktsplanen för promenadstaden, som vi antog förra året, är just hur vi kan minska de barriärer som finns. Ingen, förutom kanske Miljöpartiet, förnekar att vi behöver en väl utbyggd infrastruktur som också fungerar för att klara av det växande transportbehov som finns i en växande stad som Stockholm. Det kanske är allra tydligast på Kungsholmen, där Essingeleden skär rakt över ön och skapar en uppdelning mellan den östra och den västra delen.

När jag förra mandatperioden var ordförande i Kungsholmens stadsdelsnämnd drev vi frågan om att man borde gräva ned eller däcka över Essingeleden. Jag står fast vid det i dag, men kan konstatera att det inte finns pengar avsatta för det. Däremot är detaljplanen oerhört bra. Den innebär att en stor och ytkrävande trafikplats ersätts med en väsentligt mindre trafikplats. Det är ett bra steg på vägen för att minska de barriäreffekter som finns i staden i dag.

Det finns också andra ställen i Stockholm där vi försöker se över möjligheterna att ta bort stora barriärer. Det senaste exemplet är Hagastaden, där vi helt enkelt tar bort det som finansborgarrådet brukar kalla för månlandskapet – det öppna såret mellan Solna och Stockholm.

Vad som också är fantastiskt med detaljplanen är att den tillsammans med flytten av Hornsbergs bussdepå kommer att möjliggöra byggandet av omkring 1 000 nya bostäder och 12 000 kvadratmeter kontor. Det är ett oerhört bra beslut som vi kommer att fatta i dag.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 76

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande, medborgare och kommunfullmäktige! Vänsterpartiet tycker självfallet att det är bra att man gör en mindre trafikplats vid Kristineberg; det tror jag att alla är överens om. Mark frigörs för annat ändamål. Det kommer att bli ny bebyggelse, kontor, industribyggnader och eventuellt idrottshallar.

Vi tycker däremot att det är sorgligt att den borgerliga majoriteten inte har vågat lösa frågan om tennishallen i Lindhagen i Kristineberg – ni vet där nere i det nya område som jag hoppas ska heta Lindhagen. Det är sorgligt att ni inte satte ned foten där och kunde lösa frågan med en lokal som skulle kunna finnas på denna plats. Det föreslogs både från Vänsterpartiet och från Miljöpartiet när vi hade ärendet i stadsbyggnadsnämnden.

Det är viktigt att värna den gröna miljö som kommer att öka här. Man måste se till att den blir till på ett bra sätt och att det blir så mycket bullerskydd som möjligt. Detta är

ett speciellt område eftersom Essingeleden ligger högre än den park som ligger nedanför.

Vi tycker också att det är en viktig fråga att nämna att vi på sikt ändå anser att man måste däcka över, gräva ned eller göra någonting åt Essingeleden. Regina var ju också lite inne på det. En del som man skulle kunna börja med är den som är närmast, längst söder ut, innan Essingeleden försvinner in i tunneln under Torildsplansområdet – om det nu heter så.

Vi har en reservation som vi yrkar bifall till, men i huvudsak tycker vi att det är ett bra förslag att man gör om detta till en mindre trafikplats. Vi tackar särskilt för att vi har fått en färgbild utdelad på fullmäktiges bord. Jag har efterlyst det i talarstolen och pratat om att det inte längre finns några detaljplaner uppsatta när vi antar stora ärenden. Tidigare satt de uppsatta på ställningar längs väggarna här. Men detta är ett steg i rätt riktning, så det tackar vi särskilt för. Bilderna är dessutom i färg. Det är vi inte vana vid i stadsbyggnadsnämnden!

Allt är inte så fantastiskt som Regina säger, utan det finns fortfarande problem. Man kunde inte lösa problemet med tennishallen nere i Kristineberg när man hade chansen.

Anförande nr 77

E l i n a Å b e r g (MP): Fru ordförande och fullmäktige! Miljöpartiet tycker att det är positivt med infrastruktursatsningar, men vi ser att infrastruktursatsningar som man gör i Stockholms innerstad givetvis måste vara planerade för gång och cykel eftersom också detta är infrastruktur och används av människor som ska förflytta sig.

Övergripande är förslaget bra. Det är bra att man minskar den yta som trafiken tar i anspråk. Det är bra att man kan bygga nya bostäder. Detta skulle också vara en bra placering för tennishallen – där håller vi helt med Maria Hannäs. Men det vi tycker är alldeles för svagt är planeringen för gång och cykel. Det borde man göra mer åt. Det behöver vi göra redan från början, inte bara i detta projekt utan i alla de vägprojekt som planeras.

Anförande nr 78

Borgarrådet R u d i n (S): Också jag vill instämma i de lovord som finns angående möjligheten att minska en trafikplats och i stället åstadkomma en annan markanvändning. Det blir en bra fortsatt genomfartsmöjlighet här med angöringar, och vi får en möjlighet att ta fram både bostäder och kontor och en del andra ytor. Det är skickligt, och det är bra. Vi kommer att kunna se denna typ av utveckling på fler ställen i staden.

Men det finns en problematik som jag vill lyfta fram här. Jag tror att den kommer att få konsekvenser i detta ärende, men också i många andra ärenden framöver. Det gäller buller. Vi bygger nu allt närmare de trafikleder som vi har. Vi har tummat mer och mer på de bullerrestriktioner som vi tidigare har haft. Vi ställer vår förhoppning till ny byggteknik och att den ska kunna lösa detta. Men det blir också en stad som accepterar buller på en helt ny nivå. Det gör att vi i samhället som helhet tar på oss

en ökad bullerexponering, och det leder till helt andra typer av problem i framtiden. Vi kommer nog att få höra en hel del om detta. Stockholmarna har redan i dag uppmärksammat att bullernivåerna är allt högre. De nya boendemiljöer där barn växer upp och ska leka och där det ska finnas möjligheter att arbeta och vistas i utemiljön är numera alltmer bullerstörda. Vi pekar på detta i vårt särskilda uttalande och menar att man borde göra särskilda bullerskärmar. Man borde använda både byggnader och annat för att åstadkomma en lugnare miljö.

I övrigt är detta ett fantastiskt läge. Det kommer att bli attraktiva kvadratmeter som byggs i området. I samband med det bör man särskilt satsa på den miljö som finns runt omkring. Också vi tycker att detta är ett bra läge att förlägga till exempel idrottshallen, som är så svår att hitta en plats för. Detta är en miljö där den skulle kunna smälta in enkelt. Den skulle vara lätt att komma till och från. Det skulle också kunna gå att koppla nya idrotter till en sådan hall, vilket skulle förstärka området.

Anförande nr 79

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det stämmer som borgarrådet säger; bullerproblematiken är någonting som man måste ta på största allvar, särskilt när man bygger i trafiknära lägen. Då finns det anledning, vilket också står i ärendet, att se över om man kan lägga olika typer av verksamheter som inte är bullerstörda som bullerskärmar.

Med anledning av att flera, även borgarrådet Rudin, har varit uppe här och nämnt att tennishallen skulle kunna ha en bra placering just här vill jag nämna att vi för närvarande har en utredning på gång för att gå igenom vad det är för kostnadsaspekter på att lägga den aktuella tennishallen i detta läge eller i något annat läge. Det enkla skälet är att man självfallet måste ta ansvar både för alla de människor på Kungsholmen som använder sig av tennishallen och för alla andra. Om man flyttar tennishallen måste man se till att den hamnar i ett läge så att de så att de i praktiken kan fortsätta att använda den. Det är nummer ett.

Nummer två är att man måste ta ansvar för att detta blir ekonomiskt möjligt att genomföra. I och med att detta inte är en hall som Stockholms stad driver kan inte Stockholms stad bekosta en rad miljoner för en placering var som helst. Detta måste vara en fråga som löses av hallen själv, och då måste placeringen vara av sådan art att det går att genomföra. Annars kommer vi bara att få fortsätta med denna typ av arrendediskussioner som vi har haft tidigare. Vi håller just nu på att utreda frågan för de olika alternativens kostnadsläge.

Anförande nr 80

Borgarrådet R u d i n (S): Jag vill bara kort säga: Då blir det ju ännu bättre! Om detta är ett av de lägen man tittar på är våra önskemål tillgodosedda. Vi tycker att detta är en plats där man skulle kunna se att det rent stadsbildsmässigt är lämpligt att lägga en sådan här hall. Det borde kunna gå att göra det hela betydligt billigare i detta läge än i de parklägen som man har diskuterat annars. Det låter som om vi skulle kunna komma fram på ett bra sätt, och jag är nöjd med svaret.

Anförande nr 81

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Det är intressant och trevligt när vi kan minska stora och fula trafikbyggnationer och trafikanläggningar. Med ny byggnadsteknik får vi det hela mindre och smidigare och, som Elina Åberg var inne på, vi får även en anpassning och förbättrade gång- och cykelmöjligheter i alla lägen som det går. Faktum är att jag vill understryka cykelmöjligheterna ännu mer. Jag är hängiven cyklist. Jag tycker att det är ett otroligt bra sätt att ta sig fram på. Det går inte att nog understryka hur mycket förbättringar vi behöver göra när det gäller cykelnät och så vidare i Stockholm. Det har vi pratat om många gånger, och det tillhör inte exakt detta ärende. Men eftersom Elina tog upp det vill också jag understryka det.

Det är intressant att det tycks vara så att vi kan försöka hitta en enighet om ändringen av eller flyttningen av tennishallen. Jag är inne på precis samma linje som Tomas Rudin. Det har synts i medierna på många olika sätt att Folkpartiet har uppfattningen att strandparken i nordvästra Kungsholmen måste byggas klart, och då kan man inte ha en stor tennishall på 5 000 kvadratmeter där. När trafiklösningen kommer finns det alla möjligheter att lägga verksamheter i närheten som inte behöver det bullerskydd som vi i alla lägen måste ha för våra bostäder.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 82

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Fullmäktige! Jag kunde inte låta bli att gå upp i talarstolen när vi nu kom in på tennishallen. Det är mycket riktigt som Joakim Larsson säger; exploateringskontoret har ett uppdrag att bereda frågan om att försöka hitta en placering för tennishallen och att göra det snabbt, för frågan har skvalpat länge.

Men det som vi just hörde om Kristinebergs strandpark måste också sägas. Den har en central placering i området. När man har exploaterat området så här hårt och byggt så många bostäder och arbetsplatser är Kristinebergs strandpark det grönområde som finns. Det är den grönkompensation som är gjord i hela området och det område dit barnen och förskolorna kan gå. För er som inte har varit där räcker det att ta en liten promenad och titta på parken. Då ser man att tennishallen inte kan ligga kvar där. Då finns inte grönområdet någonstans. Därför är det angeläget att man hittar en alternativ placering för tennishallen. Detta är ett av de ställen som skulle vara möjliga.

Anförande nr 83

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande! Det var intressant information som kom fram från borgarrådet Larsson om att det är en utredning på gång om att lägga tennishallen i området. Du skakar på huvudet nu, men du sade så! I alla fall uppfattade jag det så, och jag tror att det var fler här som gjorde det. Du sade att det var en utredning på gång. Det är planerat att man ska ha någon form av industri, någon form bostäder och någon form av idrottshall. Det är inte på något sätt sagt att det skulle vara en hall för tennis.

Du sade också att man utreder kostnadsaspekterna. Det är intressant eftersom tennishallen själv hade tänkt bekosta en byggnad på något sätt någonstans också. Då skulle man ju kunna gå hand i hand på något sätt och fixa det. Det borde inte vara så svårt, och det är uppenbarligen mycket välkommet från flera håll. Vi kanske äntligen kan lösa frågan.

För er som inte vet det kan jag berätta att det fattades ett beslut för länge sedan här i fullmäktige om att hallen skulle vara kvar på plats till dess att en ersättningshall ordnades. Beslutet fattades inte i fullmäktige utan i gatu- och fastighetsnämnden, gatu- och marknämnden eller vilket namn den nu hade just då. Det gjordes på initiativ av en vänsterpartist som heter Ann-Marie Strömberg. Det är så läget är nu.

Jag tycker ändå att staden har sjabblat. Under de senaste fyra åren verkar det inte ens som om frågan har varit uppe på idrottsnämndens bord. Man har släppt frågan fast man hade lovat tennishallen att hjälpa till med att hitta en ersättningsplats. Tennishallen har själv sökt aktivt tillsammans med markkontoret, eller vad det har hetat, under denna tid. Men det har stoppats, bland annat uppe i Stadshagen, som var ett av alternativen. Det har funnits flera alternativ, till exempel under den tid då jag var med i idrottsnämnden. Då handlade det om Bromma och Stora Mossen. Där har det nu blivit andra hallar.

Detta är ett utmärkt tillfälle att kanske ändå kan komma till skott i frågan och äntligen få saken ur världen. Det är lovvärt, Joakim Larsson, att det är saker på gång. Vi tackar extra för det.

Anförande nr 84

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag kan inte låta bli att begära replik. Det låter som att intresset för tennishallen är på topp. Det var det uppenbarligen inte under den period ni styrde i staden. Då löste ni inte frågan. I själva verket är frågan lite mer komplicerad än det sätt du beskriver den på. Jag tycker att det är viktigt att man utreder alla de platser som kan vara tänkbara.

Men man ska inte glömma att det också finns en ekonomisk sida i en placering av privat verksamhet, som detta är frågan om. Kommunen får inte gå in och betala vad som helst till en privat verksamhet. Om detta hade varit vår egen hall hade ärendet hamnat just där du trodde att det skulle hamna, nämligen på idrottsnämndens bord. Detta ärende har aldrig varit uppe i idrottsnämnden, och det ska aldrig hamna där. Detta är fråga om att hitta en placering för en privat entreprenör som kan investera ett visst antal miljoner i en viss typ av byggnad. Det är det som har varit frågan hela tiden. Det är just denna fråga som måste utredas, och det är där man tittar på kostnadsaspekten för de olika placeringarna.

Anförande nr 85

M a r i a H a n n ä s (V): Jo, frågan har faktiskt varit uppe på idrottsnämnden. Jag satt där själv under förrförra mandatperioden, så jag vet att den var uppe där. Vi hade ganska många diskussioner om hur frågan skulle lösas.

Dessutom är det så att när planeringen skedde och detaljplanen skulle tas för strandparken var beslutet att man skulle hitta en ersättningslokal. Man letade då väldigt aktivt efter detta, till skillnad mot hur det har varit under de senaste fyra åren när frågan verkar vara nästan bortglömd. Jag blir förvånad när det hela börjar uppdragas. Jag såg i ert pressmeddelande – det stod i Dagens Nyheter – att det skulle byggas tak på hallen och att den inte skulle flyttas. Jag trodde att frågan var löst. Jag har inte hängt med i den eftersom jag inte sitter i idrottsnämnden. Detaljplanen för strandparken är tagen för länge, länge sedan och ska förverkligas. Jag blev alltså väldigt förvånad. Detta stämmer inte riktigt med historiken, borgarrådet Larsson – i alla fall inte som jag har uppfattat det när jag har suttit i denna typ av nämnd.

Anförande nr 86

S t e l l a n H a m r i n (V): Fru ordförande! Jag har en fråga till Joakim med anledning av det senaste inlägget. Jag frågar verkligen för att få kunskap. Du sade att vi ställer andra krav, särskilda krav eller vad du nu sade, på privata lokaliseringar jämfört med kommunala i det här fallet med idrottsanläggningar och så vidare.

Exakt vad menar du med det, och vad innebär det? Jag nöjer mig med denna fråga så länge, så får vi höra vad svaret blir.

Anförande nr 87

Borgarrådet L a r s s o n (M): Svaret är mycket enkelt. Om detta hade varit en idrottsverksamhet på idrottsnämndens bord skulle idrottsnämnden ha fattat beslut om en ny investering i en hall eftersom fullmäktige har fattat beslut om att bygga en park där hallen ligger. Då hade man kunnat göra det.

I praktiken är detta en privat verksamhet. Vi kan inte gå in från Stockholms stads sida med skattepengar och bygga upp någonting till en enskild näringsidkare. Det går inte. Det vore att bryta mot lagen. Det kan vi inte göra.

Däremot kan vi försöka se till att bereda plats någonstans och se till att det finns mark tillgänglig för en verksamhet med detta innehåll. Jag tror att det är viktigt att man ser hela aspekten. Sedan ska vi ta ansvar för att se till att vi inte bara river hallen. Vi måste också se till att de tusentals personer som går och spelar tennis där har någonstans att vara. Samtidigt ska vi peka ut en bra placering för den nya hallen. Men det måste gå ihop ekonomiskt också. Om det inte gör det så blir det ingen hall.

Anförande nr 88

S t e l l a n H a m r i n (V): Det innebär då att vi kan placera hallen var som helst i staden utan hänsyn till det privata bolagets eventuella kommersiella intressen – eller?

*§ 17 Detaljplan för Vattenfallet 2 m.m. i stadsdelen Råcksta, Dp 2009-01446-54
(utl. 2011:99)*

Anförande nr 89

Borgarrådet K e v i u s (M): Ordförande, fullmäktige! Kvarteret Vattenfallet vid Råcksta tunnelbanestation står inför en spännande förnyelse. På 1950-talet etablerade det statliga kraftbolaget Vattenfall sitt huvudkontor här. Det blev ett viktigt A som i arbete i ABC-staden Vällingby-Råcksta. Vattenfall lämnar nu området. Från att ha varit en plats för ett statligt verk blir detta nu en plats där människor får förverkliga sina drömmar. Jag återkommer till hur.

De befintliga byggnaderna kommer att beröras av omfattande ombyggnationer. En del kommer att rivas, och en del byggnader tillkommer. För den som flyttar in där kommer det att finnas möjlighet att hyra eller köpa en råtta – ett visst antal kvadratmeter där du själv kan bestämma om du vill arbeta, bo eller ha någon verksamhet. Det betyder att det kommer att kunna gå att köpa ytor i det gamla kontorshuset som får användas helt efter köparens önskemål. Du kanske vill ha en bostad eller ett kontor. Du kanske vill testa att driva ett kafé på åttonde våningen. Det är helt upp till dig!

Det kommer också att finnas plats för ett antal stadsradhus där de boende själva får bestämma hur deras hus ska se ut både på insidan och på utsidan. De enda reglerna kommer att vara att det ska vara max tre våningar högt och max 7,2 meter brett. Husen kan inrymma verksamhetslokaler. De får ha takterrasser. Och två identiska hus bredvid varandra? Nej!

Jag tycker att detta är fantastiskt och spännande. Människor får själva avgöra om de vill ha en verksamhet eller bo här och de får också utforma det hela rent arkitekturmässigt. Vi borde våga mer på detta plan. Jag tycker att det är intressant att Miljöpartiet helt har svängt i frågan och nu är radhushatare, det vill säga att de inte tycker att det ska finnas några som helst radhus. Så kära stockholmare som bor i radhus – tänk på att Miljöpartiet inte vill bygga några nya radhus någonstans i staden!

Detta kommer att bli ett lyft för Råcksta. Det kommer att bli ett lyft för hela området. Jag hoppas att så många människor som möjligt kommer att använda sin kreativa förmåga när de flyttar in.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 90

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande, fullmäktige och medborgare! Vänsterpartiet tycker precis som Regina Kevius att det är en fantastisk möjlighet att vi kan tillföra ett stort antal bostäder i området Vattenfallet 2, som det heter. Det är ett otroligt bra läge med tunnelbanan precis inpå knuten. Det är relativt nära bra naturområden, inte minst åt Blackebergshållet inte så långt därifrån.

Men vi tycker att detta skulle ha kunnat göras mycket bättre. Därför kommer vi att begära återremis av ärendet. Jag ska förklara vad det är för någonting som vi tycker ska ändras så att det skulle kunna bli ännu bättre. Vi tror att riksintresset kommer att skadas och påverkas negativt i med den typ av exploatering som planeras. Hela anläggningen har ett enormt stort kulturhistoriskt värde med de enorma byggnaderna samtidigt som man har den gamla gården på området.

Vi tycker att det är synd att man tar bort den gröna ridå som ligger mot Bergslagsvägen och lägger radhus där. Man skulle kunna flytta upp radhusen i området och ha kvar den gröna ridån mot vägen som ett bullerskydd och som en bra grön mark. Vi tycker inte att det här är bra gjort.

Vi tycker inte heller att den bågformade bostadsbyggnaden är särskilt lämplig ihop med den gamla kulturmiljön och de jättestora skivhusen. Det framgår inte i ärendet hur man skulle kunna få in fler studentbostäder. Vi vet att vi behöver studentbostäder i Stockholm. Det finns inte klart uttalat i ärendet hur man skulle kunna göra. I det förslag där Regina sade att man kan göra vad man vill ska det mycket till för att någon bara ska säga: Nu ska vi ha studentbostäder! Det krävs att någon tar ansvar för att driva det.

Vi saknar en plan för förskolor i området. Det finns ingen sådan. Det finns inte heller beskrivet hur man ska ordna med gårdar och ytor för barnen. Tyvärr saknas detta. Utöver detta tycker vi att man borde planera in gruppboende i området. Det här är världens chans! Vi har ett stort behov av gruppboende i Stockholm. Det gäller kanske inte just i denna stadsdel – det har jag ingen aning om. Men jag vet att vi generellt har ett stort behov av gruppboende både för psykiskt funktionsnedsatta och andra, till exempel äldre.

Vi tycker till sist att parkeringsnormen är alldeles för hög. Den kan sänkas till 0,5 eftersom detta är ett så himla bra kollektivtrafikläge. Vi har tunnelbanan precis intill.

Med dessa ändringar skulle vi tycka att det här var ännu bättre än vad det föreliggande förslaget är. Det är därför vi yrkar på återremiss.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 91

E m i l i a H a g b e r g (MP): Ordförande, fullmäktige! Så bra att det blir bostäder i Vattenfalls gamla kontor i Råcksta! Det behövs verkligen. Detta är en jättebra plats. Den ligger i direkt anslutning till tunnelbanan. Det går att skapa en bra miljö här där man också binder samman Blackeberg, Vällingby och Råcksta. Både befintliga och nya byggnader används. Detta är ett område där både gammal och halvgammal kulturmiljö blandas med nya bostäder. Det är också viktigt att de nya bostäderna och byggnaderna inte kommer för nära Råcksta gård, som är en kulturmiljö som ska värnas.

Vattenfalls gamla kontorsbyggnader, skivhusen, är suveräna att använda inte minst för studentbostäder och bostäder för unga. Det är en svaghet i förslaget att det inte klargörs att en stor andel av dessa ska användas just för sådana bostäder.

I ett läge i Stockholm där staden växer och marken är en bristande resurs är det viktigt att vi bygger så yteffektivt som möjligt. Visst är radhus och atriumhus jättetrevligt. Men för att i stället använda marken effektivare och ha kvar en större del av parken vill vi att denna del av planen omarbetas till flerbostadshus, som också kan göras på ett spännande och intressant sätt. När fler bor i området kommer parken och de träd som finns där att vara ännu mer värdefulla.

När bostäder planeras så här nära tunnelbanan kan man begränsa parkeringstalen. En hög parkeringsnorm är i sig drivande för bilinnehavet. Parkeringstalet bör inte vara högre än 0,3–0,5 i området. För studentbostäder behövs inga parkeringsplatser alls annat än det som måste finnas enligt tillgänglighetskraven.

Ta nu chansen att bygga detta klimatsmart! De nya hus som byggs måste ha låg energiförbrukning, som passivhus eller till och med plushus, det vill säga hus som genererar energi. När vi nu bygger om kontor till bostäder kan man verkligen se till att de är energieffektiva.

Med detta yrkar jag bifall till Miljöpartiet de Grönas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 92

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är jätteroligt när vi kan bygga om ett sådant här tidigare använt område för Vattenfalls verksamhet till bostäder. Det är inget konstigt med att jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag. Men vi kan också fundera lite längre i de här delarna. Om man fortsätter ifrån detta område bort mot Vällingby hittar man nya områden där vi kan fortsätta att planera bostäder.

Det finns en sak i ärendet som är lite märklig. När ni – jag tror att det är både Vänsterpartiet och Miljöpartiet – talar om att radhusen inte är bra därför att de bryter grönstrukturen är det egentligen tvärtom. Radhus och trädgårdar är en del av Stockholms grönstruktur på många håll och kanter. Vi räknar in det i de gröna kilarna i andra sammanhang, så vi borde göra det nu också. Om inte annat så tror jag att alla de som bor i radhus och villor ser att åtminstone rådjur och andra räknar detta som grönstruktur. De går ju fritt och betar där bland blommorna. Tulpanlökar och blommor ryker så fort rådjuren kommer i närheten. Det är trevligt att se på, men kanske inte så himla kul när man har planterat vackert.

Hur som helst talade också Emilia Hagberg om studentbostäder och bostäder för unga. Det råkar vara så att tvärs över gatan byggs ett område med just bostäder för unga som vi i Stockholmshem har planerat tillsammans med jagvillhabostad.nu. Dessvärre har projektet bantats rejält på grund av protester från omkringboende, men här blir det ett alldeles nydanande och jättespännande inslag i Stockholms byggen. Det är nästan bygghistoria, för man planerar och bygger sedan tillsammans med dem som sedan ska bo där. Det är ett jättespännande område. Vi får nästan 200 lägenheter. I slutändan kommer det tyvärr att ha bantats en hel del, men det är i alla fall alldeles tydligt att detta är en stor möjlighet för unga att bo just i detta område. Det finns dessutom planer längre bort på att kunna använda bostäder för studentändamål i någon äldre vårdbyggnad. Detta tillgodoses alltså, även om vi ska jobba hårt för det i alla sammanhang. Just här är det i alla fall på god väg.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 93

M a r i a H a n n ä s (V): Eftersom du nämnde Vänsterpartiet och radhusen vill jag säga att vi inte har velat ta bort de radhus som finns mot Bergslagsvägen, utan vi ville bara att de skulle ligga på ett annat sätt. Radhus kan i och för sig vara en bullerbarriär, men det kanske är ännu bättre med stora, uppväxta träd.

Jag visar dig här hur det ser ut, Björn. Med all respekt – när man har sådana här långa, jättestora ärenden som pågår under lång tid i en nämnd har man dem uppe under många år och det kan vara svårt att hänga med. Här är det höga, uppväxta träd mot Bergslagsvägen. Jag kan tala om det för er som inte vet, även om Björn vet det! Träden är värdefulla. Om man ska plantera nya träd tar det tid innan de växer upp och blir så stora som de här. Det var detta som vi vände oss mot i denna del. Vi tyckte att radhusen skulle flyttas längre upp.

Anförande nr 94

B j ö r n L j u n g (FP): Fullmäktige, åhörare och ordförande! Det stämmer, det som Maria Hannäs säger: Det är en avvägning som man får göra. Så är det alldeles klart. Jag menar inte att radhusen ska vara ett bullerplank. Det tror jag inte är riktigt bra om man ska bo i dem. Det var verkligen inte det jag sade. Det jag sade är att det är en del av den gröna strukturen när man bygger småhusbebyggelse med trädgårdar. Träden är sådant som man får ta med i övervägandena. Det som går att spara ska man självfallet spara. Det håller jag fullständigt med dig om.

Anförande nr 95

E m i l i a H a g b e r g (MP): Ordförande! Jag tycker att det finns ett stort behov av studentbostäder i Stockholm. Det har byggts väldigt få de senaste åren. Bland annat gick din partikollega ut häromveckan, Björn Ljung, och sade att vi skulle leta bland kommunens lokaler för att se om man kunde ha studentbostäder där. Man kan inte säga att behovet är tillgodosett; den uppfattningen delar jag verkligen inte. Jag tycker att just de här byggnaderna skulle vara bra för många studentbostäder.

Jag delar din uppfattning om att villaområdena och radhusområdena på många håll kan bidra till den ekologiska mångfalden – även till många rådjur! Jag tror att det är bra att vi för en diskussion om att det finns ett ökat intresse för att värna de ekologiska sambanden. Det behöver vi diskutera mer i denna fullmäktigesal, och jag välkomnar att du deltar i den diskussionen.

Anförande nr 96

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det var många missförstånd från Emilia som jag ska rätta till på kort tid. Det första är att jag aldrig har tvivlat på att det är viktigt och intressant att diskutera de ekologiska sambanden. Det är alldeles klart.

Det andra är att jag inte heller någonsin har sagt att det finns tillräckligt med studentbostäder. Det jag sade som kommentar till ditt inlägg var att just i detta område pågår det ett intressant projekt med 200 bostäder för unga. Därmed inte sagt att vi inte ska bygga studentbostäder så snart vi kan.

Det tredje är att om man skulle bygga studentbostäder i Vattenfalls stora gamla kontorsskrapa skulle vi få samma bekymmer som vi fick när ni var med och beslutade om Skrapan på Södermalm, på Götgatan. Det var jättebra – det var bara det att det kostade Stockholms stad 1,2 miljarder i reavinstförluster. Ekonomin hängde inte riktigt ihop. Det är viktigare för oss att bygga många studentbostäder och ta pengar till det än att göra sådana här storvulna ombyggnadsprojekt som ingen egentligen har råd med. Men vi kommer tillbaka när det gäller studentbostäderna – var så säker!

Anförande nr 97

Borgarrådet R u d i n (S): Det är ett stort beslut vi fattar i dag. Det handlar om utveckling av ett område som har behövt utveckling under en längre tid. Jag vill gärna sätta in planen för Vällingby parkstad i ett sammanhang runt omkring Vällingby. Jag tror att vi måste titta på hela området framöver, av flera skäl. Detta byggdes som en ABC-stadsdel och var tänkt att fungera med alla tre ben – arbete, bostad och centrum.

Det är ganska symtomatiskt för området just nu att Vattenfall flyttar från byggnaderna. Det är många arbetsplatser som försvinner därifrån. Det hänger ihop med att det är svåra kommunikationer i området. Redan nu är det trafikproblem av stora mått där bland annat Brommaplanseländet gör att det blir långa transportvägar till och från platsen.

Därmed självfallet inte sagt att man inte ska bygga vidare! Vi är positiva till att man bygger 1 200 nya lägenheter i ett kollektivtrafiknära läge. Att man dessutom kan göra det i ett område där både Räcksta gård och Vattenfallbyggnaderna är Q-märkta tycker jag är en styrka. Man har lyckats ta fram de höga arkitektoniska kvaliteter som finns i förslaget trots att det är ett så utmanande läge. Här är det alltså positivt.

Som jag sade i ett tidigare ärende är bullerfrågan en stor sak – även här. Detta är ett bullerstört läge eftersom trafikleden ligger så när. Men det är spännande att man i detta förslag jobbar med olika typer av bullerdämpande åtgärder. Jag tycker att det ska bli spännande att följa hur det kommer att gå med de ljudabsorberande balkonger och annat som man tänker sig stoppa in i märkesbyggnaden. Det handlar om det stora höghuset som finns i mitten med balkongerna som kommer att vara nya, moderna, häftiga och dämpande gradänger.

Det som är svagheten i ärendet – vilket har kommit upp flera gånger i debatten – är att man inte tar tillfället i akt när man gör en så här stor satsning att tala om vad det är för typ av lägenheter som ska vara här. Det är två kategorier som båda har med ungdomars boende att göra. Jag tycker att det skulle vara alldeles utmärkt om man hade uttalat att här bör man bygga hyreslägenheter. Hyreslägenheter är i större utsträckning än andra boendeformer möjliga för ungdomar att efterfråga eftersom man oftast kommer ut på bostadsmarknaden utan eget kapital. Det är det första.

Det andra är, som också har påtalats här, studentlägenheter. Behovet av dessa har varit skriande. Förra året färdigställdes 39 lägenheter. Larmrapporter har kommit från studenterna och nu från handelskammaren med flera om att detta inte längre håller. Sent har majoriteten vaknat och börjat säga att man ska inventera platser. Men det räcker inte att inventera platser, utan här måste staden använda sitt planeringsinstrument till att bestämma att vissa områden och vissa bostäder ska iordningsställas till studentbostäder. Här hade det varit utmärkt, i denna typ av kontorsfastigheter eller omkringliggande fastigheter, att göra något liknande.

Tydligare besked vad gäller hyreslägenheter och upplåtelseformer som ger fler, framför allt yngre, möjligheter att bo i området samt studentlägenheter skulle ha gjort ärendet mycket starkare.

Anförande nr 98

S t e l l a n H a m r i n (V): Fru ordförande! Jag tänkte knyta an lite grann till det som Emilia tog upp och som faktiskt ingen annan har berört, nämligen klimatförändringen. Som jag sade i frågestunden har utsläppen av klimatgaser nu blivit så stora att vi står inför en allvarlig kris framöver. Det är faktiskt det reellt största miljöhotet sedan istiden, även om det låter lite dramatiskt. Detta pågår hela tiden. Vi släpper ut gaser, och effekterna kan vi avläsa. Det är alldeles uppenbart att något måste göras åt detta. Annars drabbas vi av en global katastrof som ingen av oss vill ha.

I-världen har ett speciellt ansvar eftersom vi historiskt har stått för allt det som vi nu ser effekterna av. Oavsett vad man tycker om utvecklingsländernas planer är det vi ensamma som har åstadkommit de problem vi ser i dag. Det är planerat att vi ska minska utsläppen så att det i praktiken blir nollutsläpp år 2040. Dit är det 38 ½ år. Det innebär en minskning av utsläppen av klimatgaser med 2,5 procent per år eller, för Stockholms del, 100 kilo koldioxidekvivalenter per år. Så mycket måste vi alltså minska med per år. Varje år vi inte gör detta måste vi lägga den bördan på någon annan – antingen på våra barn eller på industrin eller på vad ni vill. Men någon annan måste bära det vi själva inte gör.

Detta är svårt att ta till sig, märker jag. Det gäller mig själv också. Men effekten är att vi måste agera. Vi har 38,5 år på oss att göra detta. Sedan ska det vara nere i nästan noll. Det är bra att majoriteten har börjat diskutera frågan lite mer seriöst. Det finns planer, och det finns pilotprojekt. Men enbart detta kommer vi inte särskilt långt med. Det måste till mer. Varje gång vi bygger måste vi faktiskt tänka på detta: Hur fixar vi klimatmålet för år 2050, alltså om 38 ½ år? Det står ingenting om detta i de här texterna.

Vi kan se att majoriteten planerar en motorväg. Den motorvägen ska enligt planerna, om vi ska uppfylla våra mål, bidra till att vi har nollutsläpp år 2050. Enligt Trafikverkets och regeringens egen bedömning kommer denna motorväg att släppa ut mer klimatgaser 2050 än den gör i dag. Vem ska bekosta det? Är det våra barn som ska stå för det underskottet, eller är det industrin som ska få betala det?

Vi måste tänka på detta hela tiden, så även i det här fallet. När vi nu bygger om måste vi se till att vi skapar förutsättningar för att uppnå klimatmålet år 2050. Vi måste bygga in detta redan i dag i projektet så att vi minskar utsläppen. Då hjälper

det inte att prata om blommor och rådjur och sådant. Problemen är lite större än så. Vi måste nu när vi bygger se till att vi verkligen stoppar klimatutsläppen. De här husen finns år 2050. Hur tänker ni lösa det?

*§ 19 Ombyggnad av trafikplats Lindhagensgatan på Kungsholmen
Genomförandebeslut (utl. 2011:101)*

Anförande nr 99

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande! Jag ska inte ägna alla tre minuter åt att säga precis samma sak en gång till. Detta är ju samma ärende som vi hade tidigare, kan man säga. Det är bara det att detta handlar om själva genomförandebeslutet för exploateringen. Eftersom argumenten är desamma som jag hade i ett tidigare inlägg här tänkte jag bara yrka bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 100

E l i n a Å b e r g (MP): Fru ordförande, fullmäktige! Jag tänkte fortsätta att prata om cyklar. Eftersom detta är ett genomförandebeslut handlar det även här om att utveckla infrastrukturen för bilar. En gång- och cykelplan saknas helt i underlaget. Det måste skapas, vilket vi också yrkar på i kommunstyrelsen. Cyklarna är klimatsmarta och hälsofrämjande och även ett effektivt sätt att ta sig fram i en stad. De kräver mindre yta för parkering än bilar. De drivs på förnybar energi, förutsatt att vi inte dricker bensin till frukost. De störs inte av växelfel eller solkurvor på spåren som annan kollektivtrafik gör.

När vi avundsjukt sneglar på andra storstäder, till exempel Köpenhamn, och undrar vad de gör för att få så många att cykla är det just en målmedveten planering för cyklar redan i det första skedet som är nyckeln. I morse kunde man läsa i DN att 150 000 människor cyklar i Stockholms innerstad. För att få dessa miljöhjältar att fortsätta och för att få fler att börja krävs det att cyklarna är med i planeringen redan från början. Promenadstaden får inte bli en stad där vi bara promenerar till våra bilar.

Anförande nr 101

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag kan trösta Miljöpartiet med att cyklarna inte är bortglömda när det gäller detta ärende. Däremot kanske vi inte tycker att det lämpligaste är att man cyklar på Essingeleden, vilket är vad ärendet handlar om – en ramp till Essingeleden.

Däremot kommer det att göras förändringar så att man får mycket bättre cykelmöjligheter under Essingeleden. Där ingår också i planeringen att göra en serpentinformad gång- och cykelväg i anslutning till den trappa som finns där nu. Man kommer också att rusta upp riktigt ordentligt under Essingeleden så att det ska finnas både träd och annan fin plantering där. Det blir en mycket bättre anslutning för cyklister så att man också förbättrar framkomligheten när det gäller den öst-västliga riktningen under Essingeleden. Vi kommer också att investera i ny belysning längs med gång- och cykelvägen, vilket naturligtvis är bra för en trivsammare miljö. Vi glömmer inte bort cyklarna.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 102

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Jag ska göra som Maria Hannäs; jag ska inte upprepa mina argument från förra ärendet. Det är ju nästan samma ärende. Samtidigt tänker jag inte lämna spelrummet fritt för Elina Åberg att slå sig för bröstet och tala om hur viktigt det är att satsa på cyklar och cykling. Jag tänker också fortsätta att tjata om att det är det.

Det som Ulla Hamilton säger nu om att vi ska göra det som en följd av detta projekt sade också jag i det förra ärendet. Det är en viktig del, och denna del och ambition ska vi fortsätta med. Cyklingen och cyklandet är jättebra, men just nu är det trafikfarligt att cykla i Stockholm. Det beror inte enbart på att det är smalt och så vidare utan på att det är många cyklar på det utrymme som finns. Cyklandet har ökat mycket. Olyckorna är många cyklister emellan. Det mesta anmäls inte som trafikolyckor. Jag tänker på de gånger jag själv har krockat eller råkat illa ut på cykel – låt vara att jag har uppsökt sjukhus, men jag har inte anmält det som en trafikolycka. Om man skulle göra det skulle man se att statistiken ökade betydligt vad gäller trafikolyckor i Stockholms stad.

Cyklingen, cyklandet och förutsättningarna för bättre cykelmöjligheter ska vi fortsätta att jobba för. För varje delprojekt där vi gör någonting åt annan infrastruktur ska cyklingen vara med – det vill jag verkligen försäkra fullmäktige, åhörare och ordförande.

*§ 20 Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011–2016
(utl. 2011:106)*

Anförande nr 103

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Det är verkligen med stolthet som jag i dag som föredragande borgarråd tillsammans med biträdande borgarråd Ewa Samuelsson kan lägga fram detta program.

Stockholm har haft höga ambitioner på tillgänglighetsområdet. Vi har också satsat stora resurser för att få en delaktig stad för alla. Mycket har gjorts, som vi alla vet, vilket är oerhört positivt. Jag hade förmånen att få tjuvkika i funktionshindersonbudsmannens årsrapport för 2010 i helgen. Visst har vi mycket kvar i arbetet, men mycket har också hänt.

Låt mig nämna några insatser som har gjorts. E-tjänster blir alltmer tillgängliga för människor med både synliga och osynliga funktionsnedsättningar. Vi erbjuder alltmer av stadens kulturupplevelser till människor med olika sorters funktionsnedsättning. Vi jobbar också med en idrott för alla.

Det tidigare handikappolitiska programmet var ett brett och ambitiöst program. Men om man ska vara lite kritisk var det kanske mer ord än faktisk handling och styrning. Jag tycker därför att det är bra att vi nu tittar på styrningen i tillgänglighetsarbetet. När vi arbetar med tillgänglighet i staden är det ett arbete där alla nämnder och styrelser ska vara med i den ordinarie verksamheten. Då behövs det mer tydlighet.

Genom det program vi i dag ska fatta beslut om får vi ett verkligt styrdokument som innehåller både mål och indikatorer. Det kommer att ingå i stadens integrerade styrningssystem ILS. Detta blir alltså ingen hyllvärmare. Det blir ett program för fortsatt utveckling och handling.

Jag vill också trycka på några andra förändringar som genomförs. Vi utvecklar vår terminologi. Begreppet handikapp försvinner. Det gäller både programmet och namnet på våra råd. Vi ska använda ett språk som känns både tidsenligt och relevant och som inte låter nedsättande för människor.

Jag vill trycka även på en annan förändring i programmet. Det gäller tiden för programmet. För att staden ska ligga i fas med stadsmakten kommer vi att förlänga arbetet för programmet till 2016. Det gör vi också därför att regeringen kommer att återkomma med en revidering av sitt arbete 2016. Då är det naturligt för oss i Stockholms stad att följa arbetet fram till dess.

Det gläder mig mycket att vi har ett helt enigt ärende i kommunstyrelsen. Det ger den långsiktighet och tyngd som behövs för frågorna. Jag vill tacka för denna enighet. Jag tror att vi alla här inne står bakom målsättningen att alla i Stockholms stad ska ha tillgång till och kunna delta i samhället på lika villkor och i samhällets gemenskap.

Med dessa, om än begränsade, ord vill jag tacka så mycket för framtagandet av programmet. Jag vill tacka alla som har varit delaktiga. Jag vet att det är många som

har varit engagerade och som har gett många tankar och idéer och verkligen utvecklat programmet till att bli ett bra styrningsdokument för framtiden.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag och tackar för ett gott arbete.

Anförande nr 104

K a r i n R å g s j ö (V): Fru ordförande! Vi är glada att det här äntligen ligger på bordet. Det är ett steg framåt. Vi tycker inte att majoriteten jobbade speciellt effektivt under den förra mandatperioden med att få handikapprörelsen delaktig. Vi har ställt oss bakom nästan allt, men vi har några synpunkter som jag kommer att peka på.

Det gäller dels detta med barnen. Man skulle kanske ha haft dem med i planarbetet på ett mer aktivt sätt för att deras stämna skulle göras hörd. De har också en framtid i det här programmet. Det är många funktionshindrade barn och ungdomar som har synpunkter på sin vardag i Stockholm. Det ska ni ha klart för er.

Det här är en ganska lång programperiod. Då ska man också kunna plocka in olika indikatorer längs vägen. Det är ganska viktigt att titta på brukarenkäter och så vidare för att hitta nya indikatorer och plocka in dem.

Vi tycker också att det behövs indikatorer när det gäller andelen möteslokaler, samlingslokaler och skolaulor med fungerande hörselteknisk utrustning. Det vore jättebra. Vi är fortfarande ganska slappa när vi bygger i dag. Det vore bra om vi kunde se till att skolaulor och samlingslokaler har hörselslingor. Det borde vara en självklarhet 2011.

Arbetsmarknaden är väldigt svår. 50 procent av personerna som har funktionshinder i Sverige står helt utanför arbetsmarknaden. Det är helt klart en diskriminerad grupp. Vi borde ha högre målsättningar när det gäller allas arbetsförmåga och ta till vara den. Vi skulle till exempel kunna inrätta traineeanställning för personer med funktionshinder i Stockholm. Det vore inte fel. Vi borde också titta på hur många funktionsnedsatta kvinnor och män som får arbete efter att ha varit på jobbtorgen. Det vore intressant.

Det finns ett annat problem. Ska man kunna göra någonting behövs det pengar. Det behövs kulor om man ska kunna genomföra det här. Att halvera dessa 100 miljoner kronor i tillgänglighetsmedel som har funnits i ganska många år var kanske inte så hoppsan om man ska införa det här programmet. Därför anser vi att de här borttagna resurserna för tillgänglighetsarbetet i Stockholm bör återinföras i 2012 års budget om man menar allvar med det här programmet.

Därmed yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 105

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige! Tack för det, Karin! Det är helt klart att det här är ett program som nu tas fram för att utvärderas och följas upp. Det här med indikatorer kommer naturligtvis också att utvärderas för att vi ska se om det behöver fyllas på framöver.

Ni återkommer till pengarna gång på gång. Den summan är inte halverad. Det är 50 miljoner som ligger under kommunstyrelsen. Trafiknämnden har sina 46 miljoner, fastighetsnämnden 5 miljoner och idrottsnämnden 5 miljoner. Vi skulle kunna titta på vad övriga nämnder har avsatt för att arbeta med de här frågorna. Det är inte en halvering, som du säger. Projektet finns inte kvar längre. Nu ska arbetet ingå i alla nämnder, förvaltningar och bolag. Det är det nya. Det kommer också att krävas i det här programmet för delaktighet.

Anförande nr 106

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Jag tycker att det var skönt med Ewas tillrättaläggande. Det är bra att programmet är klart. Det är väldigt bra att det ser ut som det gör.

Jag satt i kommunstyrelsens handikappråd under hela den förra mandatperioden. Det var ett mycket kunnigt och livaktigt handikappråd, som det hette då och heter ända tills klubbslaget har fallit här. Sedan kommer det att ändras. Det man sade, med rätta kan jag tycka, var att för att få ett riktigt effektivt styrsystem var man angelägen om att få indikatorer på det här området. Det kom med det integrerade ledningssystemet så att det fanns en möjlighet att följa upp. Det var också viktigt att man styrde tydligt ute i nämnder, stadsdelsnämnder och bolagen.

Det är också många från organisationerna som har varit delaktiga i arbetet med det här programmet. Jag vet att man på sluttampen var väldigt glad åt att det äntligen skulle komma. Man tyckte att det här var en stor förbättring jämfört med hur det hade varit tidigare. Man blir ju bättre och bättre när man jobbar framåt. Det är bra att vi är eniga allihop, men det är lite tråkigt att Vänsterpartiet inte kan låta bli att ge slängar om kulor och allt möjligt hit och dit. Det är lättare att vara väldigt på när man är i oppositionen, men så var det inte när ni själva hade makten. Då var ni minsann inte riktigt lika mycket på som ni är nu.

Det viktiga är att det är ett långsiktigt arbete, och det är därför som det är så bra att vi har tagit fram det här tillsammans. Det är viktigt att hela kommunfullmäktige är eniga om den här frågan. Sedan måste vi naturligtvis jobba för att bli bättre hela tiden. De indikatorer som finns nu utvärderar man och fyller på. Dessutom förtydligar varje nämnd detta med sina egna indikatorer för hur man ska uppnå de resultat som man vill nå.

Ett sådant här program är inte mycket värt om man inte ser till att jobba med det hela tiden. De utbildningar och den implementering som måste ske kan inte ske en gång. De måste ske kontinuerligt under hela tiden eftersom vi får ny personal, alltifrån chefer till dem som jobbar i förskolor och ute i olika verksamheter. Det måste hela tiden finnas utbildningar i de här frågorna, annars stannar det av. Utbildning och implementering av sådant här är en färskvara. De måste finnas hela tiden och pågå på nytt, annars självdör sådana här program.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 107

K a r i n R å g s j ö (V): Vi är inte gnälliga. Det är oppositionens roll att var på och driva frågor framåt, annars kan vi lägga ned den här sidan. Vi kommer att köra ända in i kaklet till 2014, då vi tar över. Så är det.

Jag har gjort en snabb efterforskning när det gäller pengarna. Ni lade ut 50 miljoner. Vi undrar var resterande är. Ligger de i medelsreserven? Eller ligger de under någons huvudkudde? Det undrar vi.

Det hade varit helt underbart om ni hade tagit med barn och ungdomar. De barn och ungdomar som har olika funktionshinder har väldigt annorlunda villkor i dag. Vi hade tyckt att det hade varit bra om ni hade tagit med dem i det här arbetet. Vi är positiva till det mesta, och det är också de flesta brukarorganisationer, men allting kan alltid bli bättre. Vi är väldigt nyfikna på pengarna, om vi inte har missat 50 miljoner. Det är 50 miljoner som är utlagda. Var ligger resterade 50 miljoner? Under kommunstyrelsen, i medelsreserven eller var?

Anförande nr 108

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Den frågan tänker jag med varm hand lämna över till biträdande socialborgarrådet. Jag har inte med mig papperen här uppe, och sådant har jag inte huvudet.

Det är klart att jag respekterar att ni är i opposition. Det har jag också varit en gång. Det är precis så man ska jobba, men det är skönt att vi på sluttampen ändå är eniga i den här frågan och kan jobba tillsammans.

När det gäller barn och ungdomar med *funktionsnedsättning*, vokabulären är knepig ibland, hade det blivit svårt att täcka upp alla i det här programmet eftersom det finns så många och det är så varierat. Det är ute i verksamheterna och ute i nämnderna som man måste vara vaksam för på hela tiden. Man ska inte glömma barnen, men det finns också äldre med funktionsnedsättningar. Det är också en väldigt spridd grupp.

Anförande nr 109

S t e f a n N i l s s o n (MP): Vi i Miljöpartiet tycker att det är glädjande att det nu finns ett nytt program för delaktighet för personer med funktionsnedsättningar. Det är väldigt viktigt och positivt att det här kommer att utgöra ett av stadens många styrdokument och ingå i vårt integrerade ledningssystem. Vi tror att det kommer att kunna få stor betydelse.

Men vi har en del kompletteringar. Det är saker som vi tycker att man också skulle ha gjort, och de ligger i vårt förslag till beslut. Innan jag går in på det vill jag bara säga att vi tycker att det är bra att man har haft ett samarbete med handikapprörelsen i den här processen men att processen har gått för snabbt. Det har inte funnits tillräckligt med tid att förankra synpunkter. Det har vi fått signaler om. Det är väldigt synd att barn inte har funnits med bland de representanter som har varit med i den här processen. Barnkonventionen fastslår tydligt barns rätt till delaktighet. Det måste i synnerhet gälla barn med funktionsnedsättningar.

Låt mig så gå in på våra tilläggsförslag. Vi tycker att man ska ta fram ett delmål för tillgänglighetsarbetet med indikatorer som mäter andelen möteslokaler, samlingslokaler, skolaulor med mera som behöver hörselteknisk utrustning. Det bör finnas delmål för alla tillgänglighetsåtgärder i det här programmet. Staden har inte varit tillräckligt konkret när det gäller åtgärder för att öka tillgängligheten. Vi tycker att det blev ett relativt misslyckande med Stockholm som världens tillgängligaste huvudstad år 2010.

Vi har också ett förslag om att man ska ta fram en plan som täcker behovet av bostäder anpassade för personer med funktionsnedsättningar. Här ligger vi efter. Det tror jag att alla är överens om. Vi behöver fokusera riktigt mycket här för att det ska finnas valfrihet och möjligheter till bra boende för alla människor med funktionsnedsättningar.

Jag vill också ta upp arbetsfrågan. Stockholms stad kan vara föregångare när det gäller att alla människor ska ha möjlighet att få arbeta efter förmåga och bidra i samhället efter förmåga genom att ge de möjligheterna i stadens egna verksamheter. Ungefär var femte person har någon form av funktionsnedsättning, och det är inte helt orimligt att det finns en liknande andel i stadens egna verksamheter som har funktionsnedsättningar. Vi vill att vi tar ett omtag och verkligen tittar över vad man kan göra i stadens egna verksamheter.

Jag yrkar därmed bifall till Miljöpartiets förslag till beslut.

Anförande nr 110

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige! Jag förstår inte detta att ni säger att barn inte har varit med. Det hänvisas till barnkonventionen. Vi har haft remissinstanser som RBU och FUB. Två av punkterna behandlar just barn. Det gäller utbildning och fritidsverksamheter. Det är helt fel att det är utelämnat. Sedan kan vi säkert arbeta ännu närmare många av de barn som finns. Jag möter dem ofta när jag är ute varenda vecka på olika studiebesök. Vi kan säkert göra det ännu bättre, men det finns med. Två av punkterna behandlar just barn.

Anförande nr 111

S t e f a n N i l s s o n (MP): Jag förstår det, och det är bra. Men vi tycker ändå att det borde ha funnits mer barnrepresentation i de här grupperna. Delaktighet och tillgänglighet handlar väldigt mycket om att göra rätt från början. Där kan barn bidra på ett mycket viktigt sätt.

Anförande nr 112

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige! Man hoppas att RBU och FUB har ett barnperspektiv eftersom de företräder barn.

Att alla människor ska ha tillgänglighet till och känna delaktighet i samhället är, eller borde vara, en självklarhet. Den kunskap som vi äger i dag fanns tyvärr inte för ett tiotal år sedan. Då deltog inte så många människor med funktionsnedsättning i det dagliga livet, och samhället planerades därefter. Därför finns en hel del att ta itu med.

Nu är läget ett annat, och staden tar sitt ansvar för ett fortsatt mer tillgängligt Stockholm.

En del i detta arbete är att staden nu kan besluta om ett program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Det ska gälla till 2016. Programmet välkomnas av de många remissinstanserna. Framför allt lyfter man fram att programmet är tydligt och att det med indikatorer knyts till stadens ledningssystem. Alla förvaltningar och bolag får därigenom ett tydligt uppdrag. Det här programmet är ett styrdokument, precis som budgeten.

En av de viktigaste uppgifterna är uppföljning och utvärdering. Ett konkret program ökar möjligheten att arbetet hela tiden fortskrider. Någonting som jag har uppfattat när jag har träffat företrädare både tidigare och nu under den här mandatperioden är konkretionen. Man eftersträvar att vi ska kunna bocka av i kanten det som görs i arbetet här i Stockholm. Det är klart att vi inte kan låta bli att nämna det arbete som har pågått genom det tillgänglighetsprojekt som vi har haft de senaste dryga tio åren. Det har betytt mycket för staden och för alla de personer som rör sig i den. De 1,2 miljarder som har lagts ned för att göra Stockholm mer tillgängligt har naturligtvis haft sin betydelse.

Stockholm ska vara en tillgänglig stad i världsklass. Ni vet att vi har fått mycket cred för att vi har blivit Europas gröna huvudstad. Till att börja med ska målet kanske vara att vara Europas mest tillgängliga huvudstad på väg mot den världsklass som vi alla vill att vi ska uppnå. Arbetet pågår, och jag tror att det här programmet kommer att betyda väldigt mycket. Jag är glad att vi är så eniga i det beslut som ska fattas i fullmäktige om en liten stund.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 113

K a r i n R å g s j ö (V): Vi är väldigt överens om att det här blir bra, Ewa, men vi undrar fortfarande över pengarna. Vi tittar i olika dokument här. 50 miljoner ligger i investeringsbudgeten. Vi hittar inte resterande pengar. De finns inte ute i nämnderna för att göra det här arbetet. Var är resten av pengarna? Antingen är vi extremt dåliga på att läsa tabeller eller också är det något annat. Kan du inte berätta för oss vart de övriga pengarna har tagit vägen förutom de 50 miljoner som ligger i investeringsbudgeten?

Anförande nr 114

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige! Jag sade det ju alldeles nys, Karin. 50 miljoner ligger under kommunstyrelsen. Men sedan har trafikkontoret 46 miljoner kronor i sin budget. Fastighetsnämnden och idrottsnämnden har också avsatt 5 miljoner vardera, tror jag. Sedan kan jag inte de exakta siffrorna för de andra nämnderna och styrelserna. Men de stora pengarna, ungefär 100 miljoner, finns här.

Anförande nr 115

K a j N o r d q u i s t (S): Det finns en rad saker som jag tänker ta upp sedan, men jag har en konkret fråga till dig, Ewa Samuelsson. På vilket sätt tycker du att vi ska uppvärdera handikappråden? Jag tycker att det är bra att de byter namn till råden för funktionshindersfrågor, även om det blir lite slirigt med ”för funktionshindersfrågor”. Det blir lite fel språkligt, men det gör inte så mycket. Hur ska vi kunna uppgradera dem? Hur ska den politiska processen verkligen bli influerad av de rekommendationer som finns? Jag tycker att det vore bra med någon sorts politiskt deltagande.

Det vore också bra med ett system där man tydligt svarar politiskt på de rekommendationer som kommer därifrån. Jag skulle vilja se detta som en del av det här programmet. Det är viktigt att man utnyttjar den kompetens som ställs till stadens förfogande via de här råden. Kommuner och andra har många gånger anställt konsulter, och sedan ringer de upp handikapporganisationerna och frågar vad de tycker. Sedan tar de betalt för det. Hur kan de här råden få en starkare ställning?

Anförande nr 116

E w a S a m u e l s s o n (KD): Det är bra att du tar upp det igen, Kaj. Vi har träffats en gång i en arbetsgrupp för att diskutera hur vi ska kunna gå vidare och utveckla handikappråden. Det finns företrädare från kommunstyrelsens handikappråd i den arbetsgruppen, och företräder i sin tur andra. Några förslag har kommit upp. Det handlar bland annat om hur vi ska ha mer omvärldsbevakning i de här råden och hur vi ska kunna implementera synpunkter och tankar som förs fram. Det är helt riktigt. Det gäller framför att konkretionen att få svar tillbaka varför man till exempel inte implementerar en föreslagen åtgärd. Det är en del av det som vi måste gå vidare med.

Anförande nr 117

K a j N o r d q u i s t (S): Jag hoppas att jag får en signal när det är en halv minut kvar så att jag inte sumpar det viktigaste på slutet.

Jag vill först och främst yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen, men den handlar om detaljer. I princip tycker jag att man ska välkomna det här programmet för delaktighet för människor med funktionsnedsättningar 2011–2016. Det är någonting som bör förbättra situationen. Vi ska komma ihåg vad det är för grupper som vi talar om här. Det är grupper som lever i en ständig lågkonjunktur vad gäller arbetsmarknad. Hälften har inga jobb. Vi vet inte ens hur det ser ut i Stockholm. Det är grupper som ständigt har en sämre ekonomisk och social situation än folk i allmänhet har. Det är grupper som ständigt glöms bort i beslutsfattandet. Man kom inte ihåg dem, det bara blev så, det var ingen som ville något illa, utan det bara blev på det viset. Det händer oupphörligen.

Fru ordförande! Inom handikapprörelsen har man ofta diskuterat vad det är som egentligen krävs. Är det god vilja eller hårda politiska och juridiska beslut? Det här är en del av att ta några, åtminstone lite hårdare politiska beslut för att minska på graden av ignorans från samhället mot de här grupperna. Jag tycker att det är bra att vi fattar det här beslutet. Sedan är det viktigt hur beslutet genomförs och hur beslutet

följs upp. Vad blir det? Det är jättebra att programmet inkluderas i det integrerade ledningssystemet ILS. Det betyder att det kommer att finnas en tydlig koppling till budgeten. Det är jättebra. Det är bra att handikapprörelsen har varit involverad i framtagandet av detta, även om det finns kritik från handikapprörelsen mot att det har gått lite för fort. Det är oerhört bra. En viktig kritik som framfördes gällde begreppet alla. Någon av remissinstanserna sade att det är farligt att säga ”alla”. Men poängen är att om man ska inkludera de här grupperna måste man faktiskt tala om ”alla” och inte någonting annat. Gruppen funktionshindrade är faktiskt en del av gruppen alla medborgare. Det är himla viktigt.

Jag tycker att de indikatorer som finns och enkätfrågorna som följer av dem behöver förtydligas på olika sätt både kvantitativt och kvalitativt. Det är inte riktigt självklart att man får perfekta svar på dem. Men jag utgår ifrån att vi kan utvärdera detta vidare, förändra och förbättra under de här åren. Jag tycker att detta är fantastiskt som ett avstamp för en mer offensiv politik. Det som Karin Rågsjö har diskuterat ser jag mer som en formsvacka. Jag utgår ifrån att vi har löst det till nästa år, så att det finns mer pengar i budgeten igen.

Jag har en liten fråga. Jag skulle väldigt gärna vilja ha ett konkret svar från den borgerliga kanten på vad ni avser att göra för att det här inte ska bli en hyllvärmare utan en kioskvältare.

Anförande nr 118

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Fru ordförande! Det har sagts många positiva saker om det här programmet, och jag håller med om dem. Det finns dock ett par saker som jag skulle vilja påpeka. Jag tycker att det är lite onödigt att koppla det här programmet till vision 2030, som är den borgerliga visionen om Stockholm, om vi vill ha ett långsiktigt program. Då hade det räckt om vi hade utgått från FN-konventionerna om barn och kvinnor som vägledande dokument.

Dessutom tycker jag att det saknas ett jämställdhetsperspektiv i det här programmet. Det kanske också är en tillfällig svacka som vi kommer att rätta till, men i dag är det faktiskt så. Jag tycker att man skulle ha lagt till FN:s konvention om kvinnors rättigheter som en sorts referensdokument. När vi jobbar vidare med det här programmet skulle jag vilja uppmana den borgerliga majoriteten att titta på en sak. Det finns en förening som heter Forum för kvinnor med funktionsnedsättning. I den har man trista erfarenheter av vad som har hänt vissa kvinnor med funktionsnedsättning, till exempel inom vissa vårdinstitutioner. Men man har också förslag på hur man ska öka jämställdheten. Jag skulle vilja rekommendera det.

Anförande nr 119

E w a S a m u e l s s o n (KD): Jag hade inte tänkt förlänga debatten, men jag hann inte trycka på replikknappen, Kaj. Jag vill säga något om hur vi ska jobba vidare med det här. Vi ska naturligtvis fortsätta i nära samarbete med handikapporganisationerna, men det finns också ett krav på att alla nämnder ska ta fram tre aktiviteter som de ska arbeta med. Om de vill, får de ta fram fler, men de måste arbeta med tre aktiviteter.

Dessutom räknar jag med att fler kommer att använda den insiktsutbildning som trafikkontoret anordnar och som nämnder och styrelser kan köpa via dem. Det var någon stadsdelsnämnd som gjorde det för någon vecka sedan. Jag tror att det bidrar till att öka förståelsen för att det här programmet är av största vikt och att vi måste arbeta nära varandra för att det ska kunna fullföljas.

Anförande nr 120

K a j N o r d q u i s t (S): Det var precis samma fenomen för mig. Jag hade också tänkt att jag skulle säga en sak till dig, Ewa. Då tänkte jag att jag skulle trycka en gång till så jag får prata lite till. Det som gäller nu är att det krävs lite politisk vilja. Det krävs medvetenhet och utbildning. I en del av de här underlagen har man pekat på att det borde ha genomförts utbildningar utifrån FN-konventionen. Det tycker jag också vore himla bra. Det borde ha gjorts, men det utesluter inte att man gör det nu. Det är framför allt ingenting som utesluter att man ordnar ordentliga utbildningar om detta program och hur man ska kunna arbeta med det på olika sätt.

Jag skulle vilja säga något som slutkläm. Egentligen hade jag tänkt säga det på ett annat sätt, men det spelar ingen roll. Det viktiga nu är vilken målgrupp vi har. Det är människor med funktionsnedsättningar. Det här programmet pekar ut möjligheter att förbättra situationen när det gäller arbetsmarknad, bostadsfrågor, yttre och inre miljö, skolfrågor och jämställdhet mellan pojkar och flickor, män och kvinnor. Det finns en annan aspekt som det inte står någonting om men som känns oerhört viktig, och det är relationen mellan äldre och yngre. Funktionsnedsättningar är ofta ett åldersfenomen. Det är väldigt viktigt att man tar med det.

Dessutom tycker jag att för att det här ska kunna implementeras på ett bra sätt måste kommunens relationer till handikapporganisationerna utvecklas. Det känns väldigt konstigt att det inte finns ett anslag för intressepolitiskt arbete och att det inte finns ett kontinuerligt stöd. Det är faktiskt lite bättre i Stockholms läns landsting kan jag, som har jobbat med det här ganska länge, avslöja. Det är viktigt att man inte kastar bort de resurser som vi har. Vi måste utnyttja de här råden och den kompetens som vi faktiskt betalar för och som finns inom handikapprörelsen. Det sparar både pengar och resurser om man gör det på lite olika sätt.

Jag är stolt och nöjd att vara socialdemokrat och ha jobbat länge för principen om ett samhälle för alla. Det är det som tankegången med FN-konventionen bygger på. Jag hade förmånen att delta en av dagarna då FN-konventionen förhandlades fram i Förenta nationerna i New York. Det som var slående var hur den internationella handikapprörelsen fick slåss hårt mot Vatikanen, Saudiarabien och tyvärr även mot Förenta staterna för att få in det avsnitt om kvinnor som finns i konventionen. Jag tycker att det är helt okej att man har krävt att det ska hänvisas till kvinnokonventionen, och det är väldigt viktigt att veta att den finns där.

Som avslutning vill jag säga att detta känns som en stor glädje. Jag har jobbat med det här i 30 år både som socialdemokrat och som företrädare för handikapprörelsen. Jag hoppas att det här blir ett steg framåt för situationen för människor med funktionsnedsättning i Stockholms stad.

Anförande nr 121

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag ska inte förlänga debatten så mycket ytterligare, men jag vill passa på att kommentera Vänsterpartiets önskemål att också inkludera kvinnor. Jag upplever att programmet hela tiden uttrycker att vi ska sträva efter mänskliga rättigheter. Man hänvisar till FN:s konvention om mänskliga rättigheter. Senast jag kollade ingick även kvinnor i definitionen människor och således även i konventionen om mänskliga rättigheter. Programmet lyfter också fram barnkonventionen och vikten av att skapa tillgänglighet och delaktighet för barn med funktionsnedsättningar.

Sista KF inför sommaren antar jag att många förhoppningsvis tillbringar en del tid i trädgården med att odla. Arbetet med att öka tillgängligheten i staden för människor med funktionsnedsättning kan liknas lite grann vid att odla sin trädgård. Det krävs tid och ett väldigt ihärdigt arbete för att lyckas. När man väl har börjat vet man att det aldrig tar slut eftersom det krävs ett ständigt underhåll för att resultatet ska bli lyckat. När trädgården är välskött kan också tusen blommor blomma och komma till sin rätt. Det är precis så vi vill att tillgänglighetsarbetet i Stockholms stad ska fungera.

Med detta önskar jag också en trevlig sommar till alla fullmäktigeledamöter!

Anförande nr 122

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Självklart ingår kvinnor i mänskligheten. Det är ingen som har ifrågasatt det, men om man läser alla analyser som föreningen Forum för kvinnor med funktionshinder har gjort kan man, som så ofta när det gäller jämställdhetsarbete, se att det inte räcker att prata om mänskliga rättigheter. Man måste också betona jämställdhet som ett speciellt område, som en speciell fråga. Om man nu tycker så, förstår jag inte varför man inte också kan lägga till jämställdhetsperspektivet, det vill säga FN:s konvention om kvinnors rättigheter, som ett referensmaterial. Jag tycker att det är självklart.

§ 21 Motion om inrättande av ett handelshus för nyföretagande i Stockholm (utl. 2011:24)

Anförande nr 123

Borgarrådet R u d i n (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill tacka för de svar som har kommit in från olika typer av remissinstanser och för de svar som har bearbetats av majoriteten. Det är många som ställer sig positiva till den här typen av samordnade insatser för att underlätta för företagandet i Stockholm. Andemeningen i den här motionen är att upprätta ett handelshus för nyföretagande på något ställe i Stockholm. Syftet är att underlätta för dem som antingen vill starta helt nya företag eller har startat nya företag och som i den sköra perioden av nystart behöver en nära relation till varandra och till olika typer av utvecklingsinitiativ som Stockholm står för och kan samla ihop på ett och samma ställe. Den här modellen finns på en del andra ställen och kan ha betydelse. Alla som har varit positiva till det här har sagt att man värnar om nyföretagandet och hoppas att Stockholms nuvarande insatser räcker, men vi kan konstatera att de inte gör det.

I dag finns det ganska dystra siffror som talar om hur det ser ut för våra nyföretagare. Under förra året hade vi 1 316 konkurser bland Stockholmsföretag. Det är fyra företag om dagen som går i konkurs. Det är klart att det inte går att ta bort alla de här konkurserna genom att samverka bättre, men de är ett tecken på att det är svårt och jobbigt. När man talar med många av dem som gör den här resan och vågar sig in på ny innovation, man kanske har en egen entreprenöridé om hur man ska starta någonting nytt, får man höra att det många gånger är väldigt svårt att få kontakt med myndigheter. Man har också svårt att skapa relationer med andra företag som kan vara till nytta för en själv.

Det är här som ett sådant här handelshus kan hjälpa till. Jag vet att det har tagits bra initiativ i Stockholm, till exempel Stockholms Nyföretagarcentrum och Innovation Stockholm. Det är bra initiativ som har tagits och som kan bidra till detta. Men tanken med detta var i all sin enkelhet att samla det i ett och samma hus och därmed också gestalta att vi vill satsa på nyföretagandet. Det handlar helt enkelt om att skapa en plats där alla som vistas i staden kan säga att där har vi Stockholms handelshus. De jobbar med att se till att nya företag får möjlighet att etablera sig. Jag tror att om man kan gestalta det i stadsrummet har det betydelse för dem som är runt omkring. Det blir naturligtvis också en symbol för dem som kanske funderar på att ta språnget att starta ett eget företag.

Kristina Axén Olin var väldigt aktiv i den här debatten en gång i tiden och körde fram en idé som hon kallade för One Stop Shop. Det var en idé som handlade om att småföretagare i princip skulle kunna komma i gång på en gång om man bara kom i kontakt med kommunen. Det skulle underlättas för att alla typer av tillstånd, bygglov, alkoholtillstånd, evenemangstillstånd och vad det än kunde vara. Det skulle vara hur enkelt som helst. Det var en väldigt bra idé. Den har tyvärr inte blivit verklighet, utan tvärtom har många av oss samlat på oss exempel på företagare som har mött vårt regelverk som sätter stopp för olika initiativ. Ibland behövs det naturligtvis regler för att upprätthålla ordningen, men för en ung och ny företagare är

det ofta ett hinder för möjligheten att skapa framväxt och tillväxt. Jag tycker att kommunen skulle kunna vara mycket enklare i sitt möte med företagarna när det gäller tillståndsansökningar. Men vi har som sagt också den andra funktionen att vara kluster för andra nyföretagare.

Jag vill yrka bifall till den här motionen och tycker att de svar som har kommit in i huvudsak är positiva. Därför är det väl egentligen en fråga om huruvida man tycker att det är en bra idé att gestalta detta i någon form av handelshus som det står i motionen. Jag misstänker att vi får återkomma till detta i framtiden.

Anförande nr 124

Borgarrådet B o l u n d (MP): Fru ordförande! Miljöpartiet brinner för att skapa bättre villkor för småföretagare i Stockholm och i landet. Vi ser företagandet som en chans att förverkliga idéer och innovationer, att ge sig själv och kanske fler sysselsättning, producera varor och tjänster som samhället behöver och kanske göra världen lite bättre genom sin verksamhet. Det finns en hel del bra verksamhet för nya företag i Stockholm både som kommunen själv står för och som andra organisationer står för.

Men vi ser också att det finns utvecklingsområden, och bland annat den här motionen vittnar om ett sådant. Det är vår bild att många av stadens verksamheter är anpassade till de lite större företagen. När man gör företagsbesök till exempel sker de i stor utsträckning i större och medelstora företag i innerstaden. Det gör att servicen kanske anpassas mer efter de företagen än efter andra sorters företag. Jag träffar många småföretagare. I sina kontakter känner de att staden inte har några lösningar för dem. Jag tycker att majoriteten missar lite grann att det finns många olika typer av företag, men alla tillför värden i staden.

Det kan handla om företag som är nöjda med sin storlek och som känner att alla strukturer är anpassade efter företag som växer kraftigt, och det passar inte dem. Det kan handla företagare som driver sina verksamheter som sociala entreprenörer och som har en annan vision än att bara tjäna så mycket pengar som möjligt. Det kan handla om egenföretagare som bara driver företag för att få självförsörjning men som inte har ambitionen att anställa.

Vi i Miljöpartiet har många idéer om hur vi kan utveckla stödet för många olika sorters företag i Stockholm och även för de allra nyaste, de allra minsta och de som drivs av nya agendor. Vi har bland annat föreslagit att man ska skapa ett småföretagarcentrum där företag med nya affärsidéer kan utvecklas. Den här motionens förslag kan ses som ett första steg mot sådana småföretagarcentrum. På sådana småföretagarcentrum kan företagare nätverka, och man kan matcha innovatörer med idéer med entreprenörer som har företagstänkandet och också med investerare som står för kapitalet. Man kan skapa kontakter och föda företagskluster där många olika företag kan samverka. Man kan ha skraddarsydda utbildningar och rådgivning för de allra mest nystartade företagen eller få möjlighet att dela på administrationskostnader under en uppstartsfas. Alla de delarna skulle vara värdefulla för många företag i Stockholm.

Vi har många idéer om verksamheter som vi tror skulle kunna vara bra för företagskulturen i Stockholm och utveckla den vidare. Vi tror att det finns en stor potential i det här arbetet. Därför tycker vi också att det är lite tråkigt att majoriteten i sitt svar här inte presenterar några nya förslag utan bara framhåller sådant som redan har gjorts. Man verkar inte ha någon riktig utvecklingsvilja när det gäller företagsstöd i Stockholm.

Med detta vill jag yrka bifall till Miljöpartiets reservation.

Anförande nr 125

K a r i n R å g s j ö (V): Ordförande, ledamöter! Småföretagande är så mycket. Det är de som klipper oss, skomakaren, kemtvätten och pr-killen. Det vimlar av småföretagare i den här staden. Vänsterpartiet vill gärna främja ett socialt och ekologiskt hållbart småföretagande som verkligen bidrar till utvecklingen i den här staden. Det är ganska hårda villkor för dem som är småföretagare. Att vara sjukskriven kan innebära en katastrof, och många saknar försäkringar. Det blev inte bättre när ni körde Boulteeaffären och höjde hyrorna för ett antal småföretag runt om i hela staden. Det blev en katastrof.

Intentionerna i den motion som har väckts ligger i linje med Vänsterpartiets förslag om ett småföretagarforum som man kan ha som bollplank och nätverk för småföretagare och kooperativ. De ligger också lite in linje med det som Miljöpartiet talade om. Man kan tycka att den här sidan är mer småföretagarvänlig än vad den där sidan är. Det trodde man kanske inte, men så ser det ut.

De här olika småföretagarcentrum som vi vill bygga vill vi bygga ut i norr och söder, och vi vill att de ska ha fokus på kvinnor och även på ungdomar. Det är förstås särskilt viktigt att stödja småföretagare i de förortscentrum där Boulteeaffären har grasserat. Man måste också hitta en linje. Ad hoc-insatser för småföretag håller inte, utan man måste hitta den hållbara utvecklingen.

Det krävs också att staden underlättar byggandet av arbetsplatser, framför allt i förorterna, och öppnar stadsdelskontor och flyttar ut kommunala förvaltningar från city. Det är jätteviktigt. Det är en överlevnadsfråga för många centrum runt om i Stockholm. Tyvärr jobbar vi åt fel håll här. De kommunala företagen ska kanske också få tydligare direktiv att rusta upp och öka inflytandet för småföretagare som hyr lokaler av bolagen. Det finns enormt mycket vi skulle kunna göra för att underlätta för småföretagen. Det finns en mängd insatser som vi skulle kunna göra.

Mot den bakgrunden vill vi yrka bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 126

K a r l B e r n (FP): Ordförande, fullmäktige! Din motion är mycket välment, Tomas Rudin, och du berör många mycket viktiga frågor som gäller småföretagandet och näringslivet. Jag är själv småföretagare och känner mycket väl till de här frågeställningarna. Det här är speciellt viktigt för nyföretagarna och målet för Stockholms stad att försöka få så många i arbete som möjligt. Det gäller inte minst

nysvenskar som kommer hit och måste få lära sig hur det går till, vilka regler som gäller och hur man startar och driver egna företag.

Jag har faktiskt gjort en ordentlig djupdykning i detta och pratat med bland Stockholm Business Region, Nyföretagarcentrum, Svensk Handel och Svenskt Näringsliv. De anser, liksom jag och Folkpartiet, att de här sakerna tillgodoses i dag och att vi har ett forum för det. Man kan i för sig lägga upp ett projekt inom detta med ett speciellt fokus på att starta och driva nya företag. Jag har själv varit ute både i Rinkeby och Husby och haft kurser i att starta och driva eget företag, budgetering och inköp. Det var företagarföreningen där som tog initiativ till det. Svensk Handel står med öppen famn och säger att man kan ordna detta, det är inga problem och det är bara att säga till så löser man problemen.

Jag tycker inte att det rätta är att inrätta en ny nämnd eller verksamhet. Det anser även Stockholm Business Region och Svensk Handel.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 127

K a r i n R å g s j ö (V): Du har gjort en liten egen research om detta. Det var väl bra. Man hade kanske önskat att kommunfullmäktige hade gjort en sådan så att man slipper göra privat research här i salen, 100 stycken. Det hade varit bra om det underlaget hade funnits i ärendet kan man ju tycka. Har du också intervjuat flera småföretagare? Du nämner Svensk Handel. Det kan ju vara vad som helst. Det kan ju vara 15 Åhlénsvaruhus och lite annat smått och gott. Tror du inte att man hade behövt det underlaget? Hade det inte varit bättre att titta lite på förutsättningarna för just småföretagare?

Anförande nr 128

K a r l B e r n (FP): De stora företagen klarar sig bra ändå. Det är just de små företagen och nyföretagen som behöver den här hjälpen. Dem träffar jag dagligen. Jag har varit ute och pratat med företagarna, bland annat ute i Rinkeby och i Husby eftersom jag har varit där och haft kurser för dem. Jag vet att de har ett behov. Kompetensnivån hos småföretagarna är bedrövligt låg. Den måste vi höja. Men jag tycker inte att det är något fel att Svensk Handel och Svenskt Näringsliv har det här konceptet och kan driva detta. Men vi kan ta upp det här i Stockholm Business Region och diskutera hur man ska kunna stötta dem på något sätt.

Anförande nr 129

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Fru ordförande, fullmäktige! Tomas Rudin föreslår att staden ska inrätta ett handelshus för nyföretagande. Han nämner att företagsklimatet i staden är en betydelsefull faktor för att företag ska startas. Det Socialdemokraterna föreslår finns redan. Det som beskrivs pågår redan, men tack för initiativet till debatt, Tomas.

Företagslotsarna är av betydelse för slussningen mellan olika instanser i staden. Jag tror att det finns mer att göra inom de olika förvaltningarna. När det gäller tillståndsgivning för friskolor och fristående förskolor kan det gå snabbare och enklare.

Staden har ett partnerskap med Nyföretagarcentrum som tidigare låg i Gamla stan och numera ligger längst upp på Drottninggatan nedanför Observatorielunden. Där har vi din bild om den här platsen, Tomas. Nyföretagarcentrum hade 9 343 rådgivningar med 3 409 olika personer under 2010. 2 352 företag fick hjälp i starten, och ytterligare 852 personer som avsåg att starta företag inom ett år fick hjälp. Man erbjuder introduktionsträffar och utbildningar i 21 olika ämnen, till exempel enskild rådgivning, våga växa, specialistrådgivning, frukostmöten, nätverk och så vidare. I ögonhöjd sitter nystartaren med en erfaren person som kan tipsa, ställa kritiska frågor, ingjuta hopp och höga förväntningar när det gäller företagarens affärsidé. Alla nystartade företag hade inte kontakt med just Nyföretagarcentrum. I Stockholm startades 15,2 nya företag per 1 000 invånare under 2010.

Maud Olofssons arbete med att förenkla för företagen, bland annat genom att upprätta en portal där Skatteverket, Tillväxtverket och Bolagsverket samverkar under www.verksamhet.se underlättar.

Framöver behöver vi se över vad som händer med de nystartade företagen. Hur många blir livskraftiga? Hur många får rådgivning som leder till växande? Hur ser övergångarna ut? Vilken rådgivning är bra för vilken typ av bransch? Hur ser förhållandena ut för män respektive kvinnor? Vilken kvalitet finns det i de olika rådgivningarna hos Nyföretagarcentrum?

Det finns en poäng att ha ett partnerskap i rådgivningen och att det är olika intressenter som kommer med bidrag. Man vinner nämligen kompetens till exempel från en revisionsbyrå som driver ekonomiska seminarier. Man vinner nätverk. Fyra av rådgivarna arbetar ideellt. Ta inte ifrån oss det, Tomas!

Anförande nr 130

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande, kära fullmäktige! Företagsfrågor är otroligt viktiga. Grunden för välfärden i Stockholm är företagandet och att det finns goda villkor för företagandet. Det finns mycket som vi kan göra i staden. Inte minst kan vi upphandla tjänster i stället för att utföra dem i egen regi. Vi kan jobba mer med innovationer närmare tillsammans med företagen. I dag ligger hälften av nyföretagandet i Stockholms län inom ramen för Stockholms kommun. Vi har ganska goda förutsättningar för nyföretagandet.

Men vi är inte nöjda med detta, utan vi jobbar vidare. Det handlar om att bygga vidare på Nyföretagarcentrum på Drottninggatan, bland annat i form av Start-Up Stockholm. Där kan man ha den här fortsatta dialogen, ställa frågor till företag som har kommit lite längre i utvecklingen, få bra innovationsrådgivning och gå på kurser. Jag rekommenderar varmt att prenumerera på Nyföretagarcentrums nyhetsbrev som kommer varje fredag. Där kan man se att det finns ett stort utbud av kostnadsfria seminarier för företag som är precis i startskedet och en mängd andra typer av kurser som man erbjuder på det här området.

För bara någon vecka sedan var jag med när Atrium Ljungberg öppnade Hotspot Farsta. Det är ett jättespännande projekt där man vill erbjuda företag möjlighet att sitta tillsammans, precis det som Tomas Rudin var inne på. Där kan man utveckla projekt tillsammans och dela med sig av olika erfarenheter över branschgränserna. Det är också viktigt. Den typen av företagshotell finns också på andra håll i staden, men kanske inte i ytterstadsområdena som det här i Farsta.

Det finns ett antal företagsgrupper. I min egenskap av företagarborgarråd har jag infört att vi har rundabordssamtal en gång i halvåret med företagsgruppernas representanter för att hämta in synpunkter på vad de tycker att staden kan göra bättre. Det finns många privata aktörer som har företagshotell och liknande. Telefonplan är ett område där vi jobbar tillsammans med andra intressenter för att bereda möjligheter för företagen att etablera sig.

Sist men inte minst har vi hela arbetet med Norra Djurgårdsstaden. Norra Djurgårdsstaden Innovation är ett viktigt led i arbetet med att utveckla näringslivsklimatet och förutsättningarna för att växa för företag i alla storleksordningar i Stockholmsregionen.

Fru ordförande! Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 131

K a r i n R å g s j ö (V): Jag har bara en liten timid fråga, Ulla. Den gäller detta med upphandling. Gynnar det verkligen småföretagande i den här staden när det gäller till exempel äldreomsorg? Jag kan nämna företag som Attendo, Carema och så vidare. Det är inte direkt småföretag. Det har snarare icke gynnat just småföretagarna. De här stora drakarna vinner väl alltid budgivningen, och det är minsann inga småföretagare.

Anförande nr 132

Borgarrådet H a m i l t o n (M): I den delen kan staden mycket väl utvecklas. I dag går vi alldeles för mycket bara på pris. Det finns många andra varianter som man kan använda sig av. Innovationsupphandling är en sådan sak där man tillsammans med mindre företag kan utveckla ett samarbete på ett helt annat sätt. Jag håller med dig. Vi tittar alldeles för mycket på pris. Vi borde titta mer på innehåll och tänka mer på hur vi kan skapa bättre förutsättningar för småföretag. Men jag vill bara påminna om alla de RUT- och ROT-företag, och framför allt RUT-företag, som har tillkommit under de senaste åren.

*§ 22 Motion om vuxna dövas, bl.a. döva invandrades, möjlighet till kommunal vuxenutbildning
Minoritetsåterremiss från kommunfullmäktige den 25 september 2006 (utl. 2011:27)*

Anförande nr 133

K a j N o r d q u i s t (S): Ordförande, kolleger, åhörare och alla som sitter i stugorna och följer debatten på Internet! Det finns någon sorts symbolik i att när Karin Rågsjö går upp är det krigsvarning, när jag går upp är det en ångbåt som låter.

Jag läste en tidning som heter Blandaren en gång i tiden. Där fanns en formulering som jag uppskattade mycket. Det stod att det var bättre förr och ju förr desto bättre. Det här ärendet är ett exempel på det här med ju förr desto bättre. Den här motionen har legat till sig i elva år. Vissa saker var bättre förr, ju förr desto bättre.

Jag yrkar naturligtvis bifall till den socialdemokratiska reservationen. Jag har läst materialet och inser inte alls varför kommunstyrelsens handikappråd inte blivit tillfrågade i det här ärendet. Det hade varit ganska logiskt.

Motionen har som poäng att man ska undanröja hinder för arbete, hinder för utbildning som i förlängningen leder till arbete. För oss socialdemokrater är frågan om arbete åt alla det som vi vill hålla på med, vi vill inte ha arbete åt alla utom dem som har varit på särskola någon gång, vilket är den nuvarande princip som gäller.

Jag har lite svårt att förstå varför man inte köper idén om att man bör utreda, kartlägga, analysera, varför man inte låter Sveko göra utredningar, kolla upp hur det ser ut inte bara för den här gruppen utan även för andra funktionshindergrupper när det rör vilken utbildningsnivå man har och vilken sysselsättningsgrad man har. Har man arbete som rimmar med den kompetens som man har? Det vore rimligt att man skapar en sådan solid grund för att implementera det program som vi alldeles nyss beslutade om, delaktighet för människor med funktionsnedsättningar.

En stad som ska vara bäst i världen i de här frågorna måste ha respekt för minoriteter. Jag hade förmånen att få delta i de dövas världskongress år 2007. Någonting som blev väldigt tydligt för mig och som jag inte visste tidigare var att gruppen som så såg sig i första hand som en kulturell minoritet och ville bli behandlad på det viset.

Det känns viktigt att man hittar ett system där man respekterar handikapporganisationerna, och kring implementering känns det viktigt att upprepa de förslag som finns i reservationstexten om en central funktion, en central funktion i staden som har ansvar för samordning av arbetet.

Den borgerliga majoriteten kan väl i det här fallet vara lite snabbare. En motion blir inte bättre av att den är en årgångsmotion. Det är viner som blir bättre av att bli gamla, inte motioner.

Anförande nr 134

K a r i n R å g s j ö (V): Herr ordförande! Jag säger som Kaj: Det här är en rekordgammal motion som har legat i alla dessa år. Vi får ta åt oss allihop, mest förstås på den borgerliga sidan ändå. Det mest anmärkningsvärda med det här med tanke på att vi har pratat om delaktighet i dag för en timme sedan är att inte Handikapprådet haft motionen på remiss. Det är väl det mest häpnadsväckande med den här motionen. Det är helt ofattbart korkat, tycker jag. Lär ni er aldrig? Nu ska ni dra i gång detta, så vi hoppas på nya tider.

Den här motionen beskriver en verklighet för många som just är döva. 50 procent av funktionshindrade står, som jag sade tidigare, helt utanför arbetsmarknaden. Det behövs absolut kartläggning och analys. Det är förutsättningen för att täcka de behov som finns, till exempel vuxenutbildningen. Det vore relevant, kan man tycka. För döva nysvenskar har det ljusnat sedan motionen skrevs. Det finns undervisning i teckenspråkig miljö i Dövas hus. Men så mycket mer kan göras för döva och andra funktionshindrade som inte kommer ut på arbetsmarknaden. Här ligger vi inte bara elva år efter utan långt efter.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 135

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Jag kan konstatera att jag har ansvar för de här frågorna sedan oktober 2010. Det är väl lite drygt halvår som det handlar om. Jag är den första att beklaga att ingen av de tidigare majoriteterna har lyckats hantera frågan på ett snabbare sätt. Men nu har vi i varje fall motionen uppe för debatt i dag.

Vi kan konstatera att det trots allt har hänt en hel del sedan motionen skrevs. Vi har i dag ett antal elever som läser på den här typen av utbildning. Det som är viktigt att understryka är att den verksamheten ska ha en god kvalitet, och vi måste se till att den fortsätter. Vi har haft ärenden på nämnden vid ett flertal tillfällen i de här frågorna. Det har varit lite trubbel när det handlat om upphandlingen – för att nu återgå till den tidigare debatten. Men jag hoppas att det här kommer att lösa sig och att vi kommer att kunna erbjuda den här gruppen en kvalitativt bra utbildning.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget till beslut.

Anförande nr 136

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Även om ingen annan än jag tycker om gemensamma ansvarstaganden måste jag ändå påpeka att motionen inte alls legat och skräpat. Den förra majoriteten tog upp den här motionen. Ni minoritetsåterremitterade den 2006. Sedan har den legat i fem år. Orsaken till det, kära vänner, är ju att ni har skurit på komvux. Det är därför den har legat still. Det är inget gammalt surt årgångsvin som legat och blivit bättre eller sämre. Ni har av politiska skäl inte velat ta fram den. Ni kunde ändå vara hederliga.

Anförande nr 137

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Om inte jag räknar fel är det sex år mellan 2000 och 2006.

§ 23 Motion om utbyggnad av tunnelbana i Stockholmsregionen (utl. 2011:29)

Anförande nr 138

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Den här motionen har två krav: dels att staden tillsammans med landstinget initierar utredning av i motionen angivna tunnelbanesträckor, dels att kommunfullmäktige principiellt tar ställning för utbyggnad av kapacitetsstärkt tunnelbana i regionen.

Ingen av detta tar den borgerliga kommunstyrelsen ställning för i sitt svar. Det finns inget svar om att Stockholm som självstyrande kommun initierar utredning av tunnelbaneutbyggnad hos landstinget, och det finns inget ställningstagande för utbyggnad kapacitetsstärkt tunnelbana, varken på kort eller på lång sikt. Det tycker jag är ganska avslöjande. I utlåtandet konstateras helt kort och torrt att tunnelbanan historiskt har varit en viktig del och att tunnelbanan kommer att vara allt viktigare i framtiden. Men det är ganska självklart. Vi vill väl inte riva det tunnelbanenät som finns.

Vad hela motionen handlar om är ny kapacitet på tunnelbanan och att vara pådrivande i den processen bland annat i landstinget, vars trafiklandstingsråd flera gånger har uttalat att ingen mer tunnelbaneutbyggnad ska ske i Stockholm i framtiden.

Moderaterna i landstinget vill inte ha någon utbyggd tunnelbana fastän det blir en halv miljon fler människor på 20 år. Vi kan bara konstatera att trafiklandstingsrådet fortsätter att komma med olika varianter av de mycket märkliga uttalandena.

Borgarna vill inte ha mer tunnelbana, fastän den har sex à sju gånger större kapacitet än exempelvis spårvägen. Man vill inte ha någon tunnelbana fastän den är samhällsekonomiskt mycket lönsamt. Ingen tunnelbana fastän rörelsehindre skulle få bättre tillgänglighet än vad de till exempel får med spårvagnar. Tunnelbanan är mer samhällsekonomiskt lönsam än andra kollektivtrafiklösningar på högt belastade sträckor.

Den borgerliga majoriteten vägrar att ta ställning gentemot motionens konkreta krav. Varför det? Det kan man undra. Och förslaget om utredning och om att man principiellt ska ta ställning för en fortsatt utbyggnad besvaras med att tunnelbanan kommer att vara en viktig del i framtiden. Det är inget svar.

Därför frågar jag er igen: Ska tunnelbaneprojektet utredas eller inte? Anser kommunfullmäktige i Stockholm att vi ska ha sådan inriktning på politiken att vi ska bygga ut ny kapacitetsstark tunnelbana? Ni svarar inte på det. Det är i själva verket så att ni i praktiken, inte i teorin, motarbetar fortsatt tunnelbaneutbyggnad.

Förutom att Stockholms två trafikpolitiker Wennerholm och Nordin har uttalat mot framtida utbyggnad av tunnelbana stoppar ni projekt med tunnelbana till Karolinska, som det har varit diskussion tidigare i dag. Det stoppas fastän det är samhällsekonomiskt mer lönsamt, fastän det bidrar till bättre framkomlighet till vägnätet i Vasastaden. Der förkortar restiden med 25–30 minuter för de 40 000 som dagligen

kommer att åka till och från Karolinska. Dessa 25–30 minuter på ett år är över fyra dygns kortare restid med tunnelbana jämfört med spårvagn. Kostnaden är något högre, marginellt högre, men framför allt är det samhällsekonomiskt väldigt mycket bättre.

Nu är ni mot trots bättre vetande, skulle jag säga, och trots att vi skrivit in det i regionala utvecklingsplanen och översiktsplanen, och några ledande moderata trafikpolitiker är öppna mot. Andra, som borgarrådet Hamilton, kör med dubbla budskap. Hon säger sig vara för men lyfter inte särskilt många fingrar för att prioritera tunnelbanan i de diskussioner som har varit de senaste åren. Andra borgarråd har talat om att de tycker att det är otäckt att åka tunnelbana och föredrar av det skälet spårvagn. Men perspektivet att vi faktiskt har behov av ökad kapacitet och att vi ska ha någonting som fungerar i en storstad verkar ni inte vilja ha. Man undrar ibland om till exempel finansborgarrådet är borgmästare i Kamomilla stad eller i en ledande världsstad.

Med tanke på de siffror som kommit de senaste veckorna och befolkningsprognoserna är det här en stor och akut fråga. Vi måste få ett annat systemtänk så att vi får kapacitet och verkligen tillgodoser våra behov. Det är bra, det ska jag ärligt säga, med cykelbanor och förbifarten. Men när det gäller tunnelbana verkar det finnas några obegripliga lösningar som säkert är personkopplade. Vi får hoppas att sådana problem löses på ett naturligt sätt. Jag har haft förslag tidigare om hur vi ska lösa dem.

Jag hoppas att vi kan få en bra diskussion i de här frågorna och att vi kan få lite klara besked, inte att ni bara uppmuntrar till något utan tänker börja agera från den borgerliga sidan i fortsättningen, i motsats till vad som har skett hittills.

Anförande nr 139

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Kommunfullmäktige får i dag lyssna på mig hela tiden, vi har nämligen ärenden som ett antal andra personer skulle ta, men de är tyvärr inte här i dag. Därför blir jag som får ta de här diskussionerna.

Jan Valeskog använde det ena invektivet efter det andra och det ena överordet efter det andra för att försöka inpränta någonting som inte är korrekt. Han påstår med en dåres envishet, trots att vi bara för några timmar sedan hade en debatt i just den här frågan, att Moderaterna inte vill ha mer tunnelbana. Det är inte korrekt, och jag kan säga det igen. Det är inte korrekt att vi inte vill ha mer tunnelbana. Den som inte var här och lyssnade på vår debatt under frågestunden kan med fördel förhoppningsvis läsa i protokollet vad jag sade då. Jag konstaterade att det är mycket viktigt att vi bygger ut infrastrukturen i Stockholm och kollektivtrafiken så att vi har en kapacitet som gör att vi kan upprätthålla den höga nivå av kollektivtrafikresande som vi har i Stockholm och som är en viktig anledning till att vi har så låga CO₂-utsläpp per invånare som vi har i Stockholm.

Vi motarbetar absolut inte någon tunnelbana. Det är helt felaktigt. Om det skulle vara så att Jan Valeskog hade rätt vore det osedvanligt korkat att skriva in det i översiktsplanen. Det som är viktigt i sammanhanget är att titta på vad som är mest lämpligt

utifrån de förutsättningar som råder för olika områden, precis som jag sade i den debatt vi hade tidigare i dag.

Vi diskuterade alldeles nyligen ärendet Vattenfallet, där det var flera som påpekade hur viktigt det var med kollektivtrafikanslutningar till den bostadsbyggnad som kommer att vara där. Då vill jag bara lite enkelt påpeka att om man ska ha en grön linje och göra en förgrening från Odenplan till nya Karolinska, kommer det att innebära att kapaciteten på den andra linjen till Vällingby och den delen av gröna linjen kommer att bli mindre. Då kommer det inte att bli lika frekvent i den delen. Jag tycker att det är lite intressant och viktigt att reflektera över det faktumet.

Det är därför som vi har sagt att man ska göra försvarsarbeten så att man inte gör det omöjligt att bygga tunnelbana längre fram när det blir ännu fler människor som kommer att bo längs den linjen norrut ifrån Odenplan. Det måste vi jobba vidare med. Vi måste också jobba vidare med att titta på hur vi anknyter de övriga delarna av länet till tunnelbanenätet. I Stockholms innerstad är det väldigt svårt att bygga ut nya tunnelbanelinjer inne i staden. Därför behöver vi komplettera med saker och ting på gatunätet för att avlasta tunnelbanan i det läge där det inte går att köra tågtare med tunnelbana än vad tekniken tillåter och vad säkerheten tillåter.

Med detta, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 140

J a n V a l e s k o g (S): Wennerholm har varit skicklig på att sprida myten att det inte går att öka kapaciteten på gröna linjen. Vi kan titta på s. 59 i trafikplanen. Där säger tjänstemännen själva att det går att öka kapaciteten på gröna linjen precis som på den röda linjen. Det går naturligtvis. Sedan kan man dra den till Karolinska. Men om det mot förmodan inte skulle gå kan man köra skytteltrafik. Fortfarande är det enormt mycket tid som man kan vinna.

Sten Nordin har backat, nu är det alltså bara Wennerholm kvar. Men det är han som är ansvarig. En enda politiker lyckas alltså stoppa utbyggnaden av tunnelbanan i Stockholm. Är det så?

Anförande nr 141

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Den som läser inte bara rubriker i tidningar utan även det som står i artiklarna kan konstatera att Wennerholm säger att det inte alls är så att han inte kan tänka sig att ha några tunnelbaneutbyggnader i framtiden. Han pratar om det korta perspektivet, det perspektivet som är inom ramen för den länsplan ligger redan nu. Men du vet lika väl som jag att i länsplanen står det om tunnelbaneutbyggnad efter 2020/21. En tunnelbana bygger man inte så där jätteenkelt, utan det tar faktiskt lite tid. Vi tar nu, förhoppningsvis snart, det första spadtaget för förbifarten. Det är bara en väg, i och för sig en väg som går i en tunnel. Men den började projekteras för 40 år sedan.

Anförande nr 142

M a r i a H a n n ä s (V): Herr ordförande! Att bygga tunnelbana tar tid, sade borgarrådet Hamilton. Då måste man kanske börja *nu*.

Vänsterpartiet tycker att det här är en viktig motion. Tunnelbanan är ett förträffligt transportmedel och samhällsekonomiskt kostnadseffektiv. Det är en kollektiv vara som gör att det inte spelar någon roll hur många människor vi än är som sitter i vagnarna, det kostar inte mer för det att köra den. Detta är viktigt.

Vi jobbar för att vi ska få en utbyggnad av tunnelbanan till Karolinska. Det har våra landstingspolitiker också tagit upp och har med i skriften till budget. Detsamma gäller utbyggnaden av tunnelbana till Nacka, som också är en viktig sak.

Då det tar så evinnerligt lång tid måste man komma i gång med det någon gång. Som jag har förstått det förhalas det, förhalas och förhalas. Det händer nästan ingenting i frågan just nu. Det är bedrövligt.

Vi har inget yrkande i frågan, utan bara ett särskilt uttalande.

Anförande nr 143

Å k e A s k e n s t e n (MP): Ordförande, fullmäktige! Problemet är att det går så förfärligt långsamt för kollektivtrafiken i staden, även den ovan jord och för hela processen. Man fick vifta på ögonbrynen när det gäller spårvägssträckan på några hundra meter för ett tag sedan. Den var ändå välkommen, den borde vara mycket längre.

Med vad gör vi nu när det tar så lång tid från planering till att komma till skott? Det blir allt trängre på tunnelbanan. Vi måste hitta på något annat. Det går inte att köra tågen hur tätt som helst även om entreprenörerna nu tror att de med autopilot ska kunna köra tätare. Men det är proppat, och det blir värre. Det får inte bli som i Tokyo i Stockholm. Vad ska vi göra då? Ja, vi måste komplettera tunnelbanetrafiken med någonting. I dagsläget är det enda möjliga bussar. Det betyder att vi behöver körfält för bussar, vi behöver trafiksignaler som är prioriterade för bussar. Detta bör vi komma till skott med snart. Åk en eftermiddag gärna söderut med gröna linjen för att se hur det är!

Befolkningsutvecklingen har nämnts. Det är såsom Jan Valeskog sade, att vi kommer att vara mycket fler i Stockholm än vad som står i handlingarna. Jag såg nyss att man räknar med 200 000 nya i Stockholm på 20 år, men det blir mycket mer. Det förstår man ju. Minst 15 000 per år är det seriöst att räkna med.

Det här med Odenplan och Hagastaden – det går inte att ha tunnelbana som krockar med gröna linjen. Då måste man dra ned trafiken på gröna linjen, och det har framhållits här. Man får i så fall ha en separat bana. Vi från Miljöpartiets sida tycker att man ska ha det. Det skulle mycket väl kunna vara en automatbana. Häromdagen var det i tidningen en debattartikel att det vore ett lämpligt ställe för spårrälsbana. Varför inte? Vi ska försöka utveckla nya saker.

Jag tycker inte att kampen står mellan tunnelbana och spårvagn i det här fallet. Vi behöver båda delarna. Framför allt måste vi förbereda för kommande spårvagnar i stället för en massa bussar, och det måste gå fort på alla sätt.

Jag hänvisar till Miljöpartiets särskilda uttalande i kommunstyrelsen och borgarrådsberedningen.

Anförande nr 144

Björn Ljung (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det är risk att jag blir lite hård i tonen mot Jan Valeskog. Men Jan Valeskog väljer att inte redovisa hela sanningen i sitt anförande från talarstolen. Han säger: Vi kan öka kapaciteten på gröna linjen. Ja, det vet vi, inte bara att vi kan utan ska göra det. Det kommer att genomföras omfattande ombyggnationer av gröna linjen under de närmaste åren. Varför gör vi det, inte vi men SL? Jo, därför att befolkningmängden ökar och ökar i det här området. Ni ska inte tro att vi kan slösa bort ett antal tåg som ska gå till Karolinska på gröna linjen. Vi behöver all kapacitetsökning vi kan få bara för att förse de boende efter gröna linjen med en bättre kollektivtrafik än i dag. Det är sanningen vad gäller att dra en linje och några tåg på gröna linjen till Karolinska.

Då återstår en annan sak i frågan om tunnelbana till Karolinska, automatskyttel. Ja, absolut skulle man kunna pröva det, absolut. Det är bara det att då får vi samma situation som vi fick när vi byggde till Tensta-Rinkeby och Skarpnäck, nämligen att vi får nya stora bostadsområden som inte har tillräcklig kollektivtrafik när de väl är färdigbyggda. Det är att lura stockholmarna.

Det vi kan göra ganska snabbt är att bygga spårvägen. Och spårvägen har mycket större kapacitet än vad bussarna har till exempel. Därför ska vi i första hand satsa på spårvägen till Karolinska. Sedan ska vi bygga ut tunnelbanan till Nacka, något som vi borde ha gjort för länge sedan. Dessutom ska vi bygga tunnelbana i norrort där det dessvärre är så att Ulla Hamiltons kamrater som har varit kommunalråd genom åren har sagt att de inte vill ha tunnelbana till Täby till exempel. Nu är det så att man kan tänka sig tunnelbana till Täby också från de moderata kommunalråden i norrort. Det är utmärkt. Vi ska fortsätta att planera för det, och vi ska starta planera för tunnelbaneutbyggnad i söderort.

Att säga att bara vi bygger tunnelbana till Karolinska kommer vi att lösa många problem är att lura stockholmarna, och det tänker jag inte ställa upp på. Det är därför jag är hård i tonen mot Jan Valeskog.

Anförande nr 145

Jan Valeskog (S): Jag skulle kunna vara ännu hårdare mot Björn Ljung och säga att han inte har någon trovärdighet alls när han säger att han ska göra både och, både spårväg och tunnelbana. Det är ingen som tror på det. Det är för fantasifullt. Det logiska är att välja det som är tekniskt möjligt på gröna linjen. Det tror jag att varken Björn Ljung eller jag kan avgöra. Men det finns definitivt en lösning med skytteltrafik som skulle kunna fungera utmärkt och korta restiden för de 40 000 som ska åka till och från Karolinska. De slipper att ta sig upp från underjorden vid Odenplan och ta sig ned till en spårvagn som går sakta i blandtrafik och som kommer

att ta betydligt längre tid, 25–30 minuter längre i bägge riktningarna. Det gör fyra dygn per år om man arbetar heltid och ska åka varje tid. Det är mycket tid. Logistik! Jag ska uppmana både Wennerholm och Hamilton att gå grundkurs i logistik. Det är naturligtvis sådant som är avgörande. Det är enormt mycket pengar, det har med samhällsekonomi att göra.

Självklart ska vi hitta en lösning. Stockholm som är en storstad ska självklart satsa där det behövs kapacitet på tunnelbana. Att påstå att vi kan ha både och är inte trovärdigt.

Anförande nr 146

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Ni hörde mycket väl vad Jan Valeskog sade. Han svarade inte på det jag sade. Han har inte gjort sin hemläxa när det gäller kapaciteten på gröna linjen, framför allt inte västerut. Det jag sade var att vi ska börja med spårväg till Karolinska. Om sedan behovet finns kan vi mycket väl bygga automatskyttel då, men gör för Guds skull inte misstaget att satsa på automatskyttel nu så att det nya området Hagastaden kommer att ha bristande kollektivtrafik när det väl är färdigbyggt. Det är fakta, Jan Valeskog.

Anförande nr 147

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Självklart behöver Stockholm en utbyggd kollektivtrafik. Vi ser det dagligen. I takt med att Stockholm växer samtidigt som trängselskatten förhoppningsvis höjs kommer fler och fler att vilja åka kollektivt. Logiken är tydlig. Vi behöver mer kollektivtrafik.

Men att säga exakt vilken typ av kollektivtrafik som behövs i hela Stockholms län och exakt vilka turer faller inte på den här församlingen. Vi behöver utreda trafikbehoven och se till befolkningsprognoser, inte bara sätta upp fingret i luften och hoppas att vi har rätt.

Herr ordförande! Centerpartiet vill se nya och förbättrade spårförbindelser i Stockholm. Det innebär naturligtvis en utbyggd tunnelbana, men det innebär också att spårvagnslinjerna utökas. Samtidigt ser vi möjligheter till nya och snabbare busslinjer, bland annat när Förbifart Stockholm står färdig. Att vår stad, byggd på vatten, nästan helt saknar kollektivtrafik på vatten ser vi som ett extremt resursslöseri. Vi förstår motionärens vilja, men vi vill se mer av analyser av alla möjliga lösningar för att veta exakt vilken typ av kollektivtrafik som är bäst till vilken del av staden, och för den delen hela länet.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 148

E m i l i a B j u g g r e n (S): Det här förefaller för mig att vara en mycket märklig debatt där vi har borgerliga politiker som går upp och bedyrar hur bra tunnelbanan är samtidigt inte yrkar bifall till den motion som Jan Valeskog har lagt. På debatten kan man lätt få intrycket att Jan Valeskog i motionen skriver att vi under inga omständigheter ska bygga någon spårtrafik, vi ska under inga omständigheter

bygga någon annan trafik än tunnelbana och att motionären skriver var exakt man vill att tunnelbanan ska byggas och hur ofta den ska gå.

Men i motionen står det att vi ska initiera en utredning om utbyggd tunnelbana och att vi ska ta ställning för en stärkt tunnelbana. I debatten säger ni att ni är för, men av någon anledning väljer ni att inte yrka bifall till motionen, vilket tyder på att det kanske inte riktigt är som guld och gröna skogar som ni försöker framställa det som i dag.

Historiskt kan man se att det finns de som har varit emot att bygga tunnelbana, även om det kanske inte alltid har sagts i debatten. Men i undertoner handlar det ofta om att man inte vill att det ska vara tillgängligt för alla människor att ta sig till olika områden. Här lyftes till exempel Täby upp som ett sådant område.

Tunnelbanan är ett sätt att länka ihop de olika delarna av staden. Förutom att det är ett effektivt transportmedel att använda är det ett sätt för stockholmarna att ta sig mellan de olika stadsdelarna. Vi märker tydligt att där tunnelbanan saknas, till exempel mellan Tensta och Barkarby, Tensta och Jakobsberg, är det betydligt högre murar mellan de delarna av staden. För mig känns det självklart att man måste använda kollektiv trafikmedel för att göra vad man kan för att minska den otroliga segregation vi har i Stockholm. Jag måste säga att det är väldigt tråkigt att Moderaterna och de övriga i majoriteten väljer att inte yrka bifall till motionen.

Anförande nr 149

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag kan bara konstatera att vi väljer att anse motionen besvarad, eftersom vi tycker att vi har tagit hänsyn till det som där framförs och jobbar för det i Vision 2030 och, som sades alldeles nyss, i den nya översiktsplanen. Där redovisas den nya tunnelbaneutbyggnaden för genomförande efter 2020.

Därmed finns det ingen motsättning där. Dina insinuationer om att vi skulle vilja ha en mer segregerad stad tänker jag inte kommentera mer än att jag tycker att det är mycket anmärkningsvärt.

Anförande nr 150

E m i l i a B j u g g r e n (S): Diskussionen om att segregationen ökar i och med att det är ojämlikheter i trafiken kan vi absolut ta vid något annat tillfälle.

Anförande nr 151

J a n V a l e s k o g (S): Motionen handlar om att man skulle initiera en utredning och framför allt ta ställning för utbyggnad av tunnelbana. Det är inte konstigt med den historia som den här frågan har haft och som vi har varit inne på några gånger med ledande politiker som i ABC bland annat sagt att tunnelbanan är färdigbyggd och att det är spårväg som gäller.

Detta har man tagit tillbaka. Ulla Hamilton säger hela tiden att hon hävdar att hon är för. Ändå tycker jag inte att hon agerat särskilt starkt under resan. Hon har varit mest

ovillig att ta ställning till vår motion. Man anser den besvarad i stället för att gå fram offensivt. Det är ganska belysande.

Nu ser jag till min glädje att trafiklandstingsrådet är här, han kanske kan delta i debatten, och det vore trevligt. Han har till alldeles nyligen sagt att han förutom med lobbyorganisationer inte vill tala med någon och har vägrat prata med pressen. När han väl gjort det efter långt och länge är tunnelbanan fortfarande någonting långt fram i tiden. Har man den åsikten, som även Björn Ljung gett uttryck för, att det här är någonting långt fram i tiden som vi inte kan jobba med i dag händer det ingenting heller. Då blir man låst vid några provisoriska lösningar, kanske är det buss eller dyr spårvagn med tidsödande byten som det kan bli fråga om.

Lite komiskt är det när man pratar om tidsperspektiv att i det ena fallet, Hagastaden, är problemet inte tiden och i det andra fallet, Norra Djurgårdsstaden, vet vi att åtminstone hälften av lägenheterna ligger färdiga omkring 2030. Då är det plötsligt mer viktigt med tidsperspektivet än med kapacitet. Det är lite konstig syn på var byggnation ska ske och hur man relaterar kollektivtrafiksatsningarna.

Oavsett om man väljer en skyttel eller inte eller gröna linjen, vilket det finns delade meningar om bland experterna, är det helt självklart att det finns möjlighet till tunnelbaneanslutning. Det är otroligt viktigt för de stora mängder människor som kommer att åka via Odenplan till Hagastaden dagligen att få en så kort restid som möjligt. Att medvetet och mot bättre vetande förlänga restiden är direkt oansvarigt, förutom att vi får en spårvagn med en sjättedel av kapaciteten av tunnelbanan. Vi kommer att få en rejäl ökning av skador i trafiken eftersom spårvagnen går i blandtrafik. Trafikkontoret redovisade förut att om man drar en buss i stället för spårvagn i blandtrafik är det dubbelt så många skadade med spårvagn än med buss.

Vi kommer att få sämre framkomlighet för nyttotrafiken i Vasastaden, 5–10 procent sämre framkomlighet, enligt rimliga beräkningar. Allt vi har vunnit på trängselavgifter och kanske förbifarten som gör att trafiken minskar i innerstaden kommer att ätas upp av dessa dåliga lösningar när vi har ett bra alternativ.

Jag tror att det är enskilda personer som stoppar detta. Jag är glad att det finns moderater som ändå verkar nyktra till i frågan, så jag hoppas.

Anförande nr 152

Björn Ljung (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jan Valeskogs argument blir varken sannare eller bättre för att han upprepar dem. Det är fortfarande så att all teknisk kapacitet som vi kan förbättra den gröna linjen med krävs för de boende efter nuvarande grön linje, de som redan bor utmed den och är på väg att flytta in, inte minst på grund av vårt goda beslut alldeles nyligen om utbyggnaden i Räcksta till exempel.

Egentligen är din motion bra, Jan Valeskog. I debatten har det kommit att handla om – och du har själv bidragit till det – transportmedlet till KS och till Hagastaden. Det intressanta är hur vi ska göra med tunnelbanan eller ej i den här regionen. Jag har sagt och fört fram flera förslag i talarstolen om det och redovisat Folkpartiets syn i

frågan. När det däremot gäller transporten till Hagastaden måste vi ha spårväg, bäst kapacitet, mest miljövänlig och det vi kan fixa på kort sikt.

Anförande nr 153

J a n V a l e s k o g (S): En spårvagn till blir ungefär lika dyr som tunnelbana, till att börja med, och har en sjättedel av kapaciteten. Där föll det. Plus att det är logistiskt dåliga lösningar. Det vore katastrof med en sådan lösning. Men oavsett om man väljer skyttel eller inte finns det alternativet med tunnelbana.

Det är mycket märkligt att ni skyller på tiden, att tiden är den faktor ni för fram när ni själva har bidragit till förseningarna. Jag tycker att du borde prata med dina partikamrater i Nacka och med moderater för all del. De vill mycket gärna ha en tunnelbana.

Anförande nr 154

E w a S a m u e l s s o n (KD): Herr ordförande! Björn sade en del av det som jag hade tänkt inleda med. Den lösning som har blivit i diskussionen, tunnelbana från Odenplan till Karolinska, har förvrängt debatten. Vi vet alla att Stockholm växer enormt. Som någon sade ser vi nya siffror hela tiden. Att vi då måste planera för en utbyggd kollektivtrafik och infrastruktur i stort är en självklarhet.

Jag menar att den satsning som vi nu gör på spårtrafiken är okej, och vi har verkligen sagt ja till den utbyggnaden, det är jättebra. Bygget av citybanan är efter många år äntligen på gång, och det kommer naturligtvis att påverka en del av trafiken och resandet.

Sedan måste vi givetvis se på tunnelbanan och vilka sträckningar som vi behöver bygga ut framöver. Även där vet vi att det är en långsiktig planering som krävs. Det är klart att vi måste börja utreda de delar som man kan se ligger närmast i framtiden.

Vi kristdemokrater tycker, och det har vi sagt sedan många år tillbaka, att vattnet inte ska skilja utan förena. Visst är det bra med broar för bilister och cyklister, men kan vi också få kollektivtrafik på vattnet skulle det göra vår stad ännu mer attraktiv. Så vi vill verkligen att det arbetet fortsätter framåt.

Med det sagt yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 155

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! För drygt en vecka kunde vi i en artikelserie i Svenska Dagbladet om tunnelbanans vara eller icke vara. I artiklarna framgick det klart och tydligt att den högsta ansvariga politiska personen i länet som även sitter på en stol i Stockholm kommunfullmäktige sagt, och jag undrar om Christer Wennerholm är felciterad, att tunnelbanesystemet i Stockholms län är färdigutbyggt. Är du felciterad, Christer Wennerholm? Kan du inte delta i debatten? Det är viktigt att få ett klagörande. Många är intresserade av planen för infrastrukturprojekt som man kommer att arbeta med. Är du felciterad i Svenska Dagbladet om att tunnelbanesystemet i Stockholms län är färdigutbyggt? Ett klagörande, tack!

Anförande nr 156

Å k e A s k e n s t e n (MP): Ordförande, ledamöter! Ett problem är långsamheten i trafiken med massbilismen. Alldeles för mycket av utrymmet tas av bussar och annat. Det står nästan stilla, och nu är det så illa att tunnelbanan inte räcker till.

Vi får göra snabba ryck här. Vi har inte fått något besked från Alliansen om hur snabbt ni vill göra. Vad jag förstår vill ni börja med tunnelbanebygge efter 2020. Det har jag läst i tidningar. Men det är för sent. Vi måste bygga både tunnelbana och spårväg betydligt tidigare än så. Det vore intressant att höra vad ni har för tankar och när ni ska komma i gång med att bygga prioriterade busskörfält, föregångare till spårvagnarna. När vill ni börja med det? Det vore intressant att få veta.

Ett annat stort problem för både Socialdemokraterna och Alliansen är att ni uppenbarligen inte tycker att kollektivtrafiken är det viktigaste. Ni tycker att motorvägarna är det viktigaste. Ni ger pengar, det kommer säkert att kosta över 30 miljarder, till Förbifart Stockholm. Då blir det problem.

Anförande nr 157

C h r i s t e r G W e n n e r h o l m (M): Herr ordförande, kommunfullmäktigeledamöter! Jag vill deklarerera att jag är ledamot av Stockholm kommunfullmäktige. Det är i den egenskapen jag sitter här. Jag har inte att inför den här församlingen försvara som trafiklandstingsråd i Stockholms läns landsting. Det är en annan församling. Nu har jag klarat ut den grundförutsättningen. Jag deltar gärna som moderat företrädare i debatten.

Man kan konstatera att den som läst artiklarna i Svenska Dagbladet inte hittar något sådant uttalande av mig som jag tillskrivs. Det är en rubrik som är satt. Vad det handlar om är: Nej, det kommer inte att byggas någon ny tunnelbana under den planperiod som går till 2020 med den uppgörelse som är gjord mellan regionen och staten. Däremot, mina vänner, kommer det att satsas nästan lika många miljarder som det satsas på att bygga citybanan på reovering av den 50–60 år gamla tunnelbanan. 14 miljarder kronor satsas på den fantastiska tunnelbanan. Början på det ser vi redan genom den reovering som är genomförd på gröna linjen. Vi ser det också på det som pågår på gröna linjen. Det kommer reoveringar av den röda linjen, med signalsystem och nya tunnelbanevagnar.

I dag är kapaciteten i tunnelbanan utnyttjad till 94 procent. När de 14 miljarderna är satsade är kapacitetsutnyttjandet 70 procent. Då har vi 24 procentenheter till godo. Det är nästan byggandet av ett helt nytt trafiksystem, herr ordförande.

Dessutom innehåller den uppgörelse som är träffad en utbyggnad efter tiden 2020. Jag önskar att Åke Askensten hade rätt, att det skulle gå snabbt att bygga nya trafiksystem. Men just den planeringshorisont man har gör att jag bedömer att det här är en realistisk tidsplan från att man börjar planera, från att man tar fram stadsplaner, tar fram planer i landstinget och SL till vi fattar beslut och det är färdigbyggt. Då kommer vi att vara vid den tidsperioden.

På andra sidan här nere på Vasagatan sitter ett statsråd för Alliansen som har ansvar för infrastruktur. Hon har skickat en tydlig signal att hon tror att vi snart är i ett läge att vi sitter i en ny förhandlingsomgång med storstadsregionerna och vår region, Stockholmsregionen, om en Cederschiöld 2 eftersom vår fantastiska stad växer så det knakar, vår fantastiska region växer så det knakar. Människor tycker om att leva och bo här, man skaffar fler barn i familjerna, och många kommer utomlands ifrån och vill bidra till utvecklingen av vår fantastiska stad. Det tycker jag är fantastiskt bra. Det kommer att ställa krav på oss, men det är krav som är mycket lättare att bära än att Stockholm skulle ha utflyttning av invånare.

14 miljarder – kom inte och säg att det inte är en satsning på tunnelbana!

Anförande nr 158

M e h d i O g u z s o y (V): Uppenbarligen finns det en spricka mellan Moderaternas syn på tunnelbanans utbyggnad och de övriga allianspartiernas. I artikeln kunde man läsa – jag minns inte om det var en rubrik eller citat men det refereras till dig – att tunnelbanan är färdigutbyggd. När jag ställde min fråga ställde jag frågan till dig i din egenskap av kommunfullmäktigeledamot och inte landstingsråd med ansvar för kollektivtrafiken i Stockholm. Du är det också, och det är extra bra naturligtvis. Men det är främst i din egenskap av kommunfullmäktigeledamot som jag riktade min fråga till dig.

Anförande nr 159

C h r i s t e r G W e n n e r h o l m (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag tror att det framgår med all önskvärd tydlighet av mitt längre inlägg att mitt svar på frågan är att tunnelbanan inte är färdigbyggd. Vi gör renoveringar som gör att vi bygger om den och ser till att den som finns blir bättre. Vi satsar 14 miljarder kronor – bara på tunnelbanan. Det är nödvändiga investeringar.

Jag kan läsa upp för fullmäktige vad det står i den så kallade Cederschiölduppgörelsen som sedan blev Stockholmsöverenskommelsen, som Per Unckel förvaltar. Han har uppdraget som landshövding av staten att göra det i vår region. Där står det att vi ska fortsätta att titta på projekt som pendeltåg till Täby, tunnelbana till Nacka och Barkarby samt spårväg till universitetet, till exempel längs stombusslinje 4 och förverkligandet av Spårväg syd.

Det är klara besked. Man får inte bli så betagen av sin retorik att man går på den.

Anförande nr 160

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! Jag ska åter referera till den här artikelserien. Christer Wennerholm sitter inte bara här som ledamot i Stockholms kommunfullmäktige, utan han sitter även i landstinget. Dessutom har han en del icke förtroendevalda uppdrag som ordförande, rätta mig om jag har fel, för Spårvagnar i städer. Samtidigt är han den högst ansvarige politikern i den här regionen för kollektivtrafiken.

Man undrar om det inte uppstår problem när du å ena sidan företräder skattebetalarna i regionen och å andra sidan en branschorganisation med företrädare för politiker, företag etcetera. Ser du inte något som helst problem i det?

Anförande nr 161

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Bara en liten sakupplysning: Christer Wennerholm är också ordförande i Sveriges Kommuntrafikförbund.

Anförande nr 162

M e h d i O g u z s o y (V): Det är konstigt. Min fråga gällde om det inte var problematiskt att man i egenskap av företrädare för en branschorganisation kanske prioriterar det ena trafikslaget framför det enda. Det är vad frågan gällde, Ulla.

Anförande nr 163

J a n V a l e s k o g (S): Det är lite larvigt att diskutera vad folk har sagt i historien, men när det gäller trafiklandstingsrådets ovilja mot tunnelbana finns det uttalat både i ABC och på andra ställen, och han har haft bland annat handelskammaren efter sig för att ändra uppfattning. Nu har han gjort det lite grann, och det verkar som att också finansborgarrådet gjort det, gast han gjorde det dock mycket tidigare.

Det är intressanta saker som sägs här från Wennerholms sida, nämligen att han tar fram Cederschiöldöverenskommelsen. Jättebra, fast där står ingenting om Spårväg City för 5–6 miljarder därför att man visste att det inte finns några resande att räkna med. Där försvann ett antal miljarder till Spårväg City i stället för kanske betydligt mer prioriterade satsningar i sydostsektorn eller nordostsektorn till exempel. Där är det problem med trovärdigheten, ska jag säga, för Wennerholm som har bluffat hela vägen. Jag tänker på Spårväg City där miljarder försvann. Resandeantalet sades vara 70 000 resande på Spårväg City 2014; det är 7 000.

När det gäller framkomlighetsfrågor och en rad frågor som har med fakta att göra har det bluffats under resans gång. Trovärdigheten är inte speciellt stor när man kom och plötsligt ändrade uppfattningen, att tunnelbanan är bra och pratar om reoveringar. Det är väl ändå inte nysatsningar som den här motionen handlar om. Det gäller att se på framtiden. Att det är låst till 2020 är inte heller sant. Du sade alldeles nyss att ni ska sätta er ned med regeringen och diskutera speciella satsningar i Stockholm. Alla de här nationella planerna för infrastruktur gäller ett antal år. Efter sex sju år är det nya planer. Den är ganska framtung, det vet du också, när det gäller regeringens och riksdagens pengar till denna plan. Det kommer att vara flera omtag, och det kommer att paketeras om.

Det är självklart att man måste ha en tuff och tydlig linje från politikernas sida när det gäller hur man ser på tunnelbanan, hur man ser på utvecklingen när det gäller befolkningsutvecklingen och vad som krävs, inte prata om en kapacitet som ger en sjättedel av tunnelbanans kapacitet på viktiga sträckor eller satsar på sträckor där folk inte ens åker. Man talar om att förlänga spårvägen till Kungsholmen. Det är inga som åker där.

Samhällsekonomisk lönsamhet i de olika projekten ska man titta på. Det har jag diskuterat tidigare med Wennerholm, men han bara viftar bort det som ointressant. Det är inte ointressant med samhällsekonomiska bedömningar. Om man tjänar en eller två miljarder för varje miljard man investerar på tunnelbanan eller om man förlorar en miljard på varje miljard man investerar på Spårväg City är viktigt. Det viftar du bort hela vägen. Det är därför folk inte tror på det du säger. Jag hoppas sannerligen att andra moderater reagerar över det bluffande som har varit, och hur landstingsgruppen med moderater kan ha blivit förd bakom ljuset som de blivit under många år är helt obegripligt.

Anförande nr 164

C h r i s t e r G W e n n e r h o l m (M): Ordförande, ledamöter! Jag tänker inte beskylla Valeskog för att spela bluffpoker. Däremot vore det intressant om vi gemensamt kunde studera den spårvägsutredning som är på väg fram från SL. Vi har inte sett resultatet än. Men jag skulle våga sätta mig ned med dig och studera resultatet och titta på samhällsekonomin i det. Jag tror att tonläget efter det kommer att vara ett helt annat. Det enda vi vet är att dina partikamrater i landstinget inte fortsätter med en propagandaattack på spårvägsutbyggnad oavsett var det är någonstans. Ni var emot att bygga tvärspårvägen. Ni var emot att göra ytterligare ett spår – ja, det var ni visst. Ni var mot att göra ytterligare spårvägssatsningar. Men helt plötsligt är ni för, och det tycker jag är bra. Ni är välkomna att komma in i den större spårvägsalliansen!

Anförande nr 165

J a n V a l e s k o g (S): Vi har exakt samma uppfattning i landstinget, och det vet du mycket väl. Du har fått ta många tuffa debatter. Det som har varit problemet har varit de beskrivningar när det gäller finansieringsfrågor, resandeantal och samhällsekonomisk bedömning. Nu säger du att det kommer fram ett ärende. Det är underbart. Det skulle naturligtvis ha kommit tidigare, innan man bestämde sig för att lägga 6–7 miljarder på Spårväg City och skipa tunnelbanesatsningar.

Men den fråga som den här debatten har handlat om har varit anslutningen till Karolinska och Hagastaden. Det är ett väldigt bra exempel på hur man ser på trafikpolitik och kollektivtrafik. Ska man ha en senfärdig spårvagn som kommer att ta lång tid, öka antalet skador i trafiken, eller ska vi ha någonting som har kapacitet, som går snabbt och som kan försörja det här området med bra kollektivtrafik? Det visar sig kanske ändå att Wennerholms engagemang i en lobbyorganisation har styrt mer än sunt förnuft.

Anförande nr 166

S t e l l a n H a m r i n (V): Jag tänkte ta upp den tråd som Åke Askensten lyfte upp, nämligen den konflikt som finns mellan kollektivtrafik och motorvägar. Det går ju inte att komma ifrån att det är på det viset. Det tror jag att vi alla är överens om; det kanske är det enda vi är överens om i det här sammanhanget.

Förbifart Stockholm som sossar och högeralliansen har beslutat om, där 5 procent åker förbi staden och 95 procent ska till någon del av staden, leder till en minskad

andel kollektivtrafik. Det framgår av Planverkets egna beräkningar. Samtidigt säger Ulla Hamilton att vi ska behålla kollektivtrafikandelen och, antar jag, helst öka den. Detta går inte ihop.

Förbifarten leder vidare till större klimatutsläpp som vi har sagt tidigare, medan det vi gör ska leda till nollutsläpp. Det högeralliansen nu gör leder till ökade utsläpp, också enligt Trafikverkets egna beräkningar. Vem ska betala de ökande utsläppen? Det blir ju någon annan som måste minska ännu mer om ni menar allvar med att vi ska åtgärda klimatproblemet. Är det industrin som ska drabbas ytterligare, eller är det våra barn generellt som ska betala det här?

Det är heller inga småpengar motorvägen handlar om. Det är 30 miljarder i investeringskostnader, vilket är 60 miljarder när det är betalt, för vi ska också betala räntan på de lån vi tar. Kostnaden för Förbifart Stockholm är alltså 60 miljarder kronor 2050. Vi tycker att man ska stoppa den och använda pengarna till kollektivtrafik i stället – till en bättre trafik, till en ökad trafik, till en tunnelbana eller spårvagn till Nacka som vi nu inte kan bygga eftersom det inte finns pengar på det vis som ni väljer att disponera dem. Säkert finns det också andra satsningar som vi skulle kunna göra.

Vi ska också bygga busslinjer nu, som Åke sade, och inte hålla på och snacka om vad vi ska göra i framtiden. Det är nu gröna linjen är full – inte om 10 eller 15 år. Se till att något görs nu! Det går inte att utöka den, det är alldeles sant. Då måste vi göra något annat, och det kan vi göra väldigt kvickt med bussar om vi vill.

Sedan är det faktiskt sant att spårvägar i Stockholm är väldigt dyrt. Jag såg att någon från den borgerliga alliansen stod och skakade på huvudet och såg allmänt förvirrad ut när det sades från vår sida. Jag är också jätteförvånad över att det är lika dyrt med spårvagn, men tydligen är det så att det blir mycket längre sträckor med spårvagn än med tunnelbana. Den går inte den optimala vägen, och därför blir det lika kostsamt. Så är det tydligen inte i andra städer, men så är det i Stockholm.

Stoppa alltså Förbifarten, använd de pengarna till att lösa de problem som vi nu står här och diskuterar och lös samtidigt klimatproblemet med det lilla som vi kan göra på vårt håll!

Anförande nr 167

Borgarrådet M o g e r t (S): Ordförande, fullmäktige! Jag ber om ursäkt på förhand om jag hamnar lite off topic, men jag kan känna att det är några fler som redan har varit där i den här lilla sluggerdebatten. Det kan väl vara okej att någon slänger ur sig saker, men när vi får sitta och höra, och faktiskt inte för första gången, att vi var emot Tvärbanan, då känner jag att det är en del av något slags moderat projekt för att skriva om historien, och då blir jag faktiskt irriterad.

För oss som var med på 90-talets mitt – jag hade förmånen att arbeta på rotel då – vet vi att det var precis det omvända. Där satt ju ni, under 90-talets mitt, och blockerade utbyggnaden av snabbspårvägen. Det fanns *en* ledamot för Moderaterna i dåvarande stadsbyggnadsnämnden som skrev helt egna reservationer och gick emot partilinjen för att han var spårvägsfantast och så frustrerad över ert agerande på den tiden.

Så försök inte skriva om historien och ändra på fakta!

Anförande nr 168

C h r i s t e r G W e n n e r h o l m (M): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag förmodar att du tänker på Stig Ringertz. Det var nämligen han som var med och fattade beslutet som trafiklandstingsråd, och det är där frågan hör hemma. Det är Stig Ringertz vi har att tacka för att den tidens valeskogare inte fick stoppa Tvärbanan. De sade ju att det skulle åka 4 500 personer där, men det åkte 15 000 personer redan från början.

Jag inbjuder alla som vill vara med att diskutera om en modern utbyggnad av Stockholm, där alla trafikslag behövs men framför allt där vi behöver göra så mycket som möjligt på spår. Sedan kan jag i det här replikskiftet även säga att för min del tycker jag att även kollektivtrafik på gummihjul som ska gå på en del av Cederschiöldsutbyggnadens och Stockholmsutbyggnadens vägar också är bra, för vi har bättre och bättre bränslen till våra bussar också.

Anförande nr 169

Borgarrådet M o g e r t (S): Helt riktigt – Stig Ringertz var den som drev och skrev egna yttranden och var fullständigt motarbetad av Moderaterna i Stockholm i övrigt. Ni ville ju intensivt stoppa detta, därför att precis som du sade trodde ni inte att kalkylerna skulle gå ihop. Vi satt och tröskade med de här planerna, och ni gjorde ert bästa att systematiskt fördröja dem. Stig Ringertz i all ära, han har min fulla respekt för det arbetet, men han var ytterligt ensam i sitt parti som då hette Moderata samlingspartiet och väl har bytt namn till något annat nu.

§ 24 Motion om ekoism framför egoism – källsortera nu! (utl. 2011:30)

Anförande nr 170

Borgarrådet *W a n n g å r d* (S): Ordförande, fullmäktige! Det här var en motion som utarbetades i den dåvarande miljö- och hälsoskydds nämndens S-grupp. Det jag vill framföra här från talarstolen i dag är vikten av att tänka på det ekologiska och miljömässigt hållbara samhälle som vi måste bygga. Har vi inte en ekologisk hållbar utveckling känns de övriga målen som budgetmål, jämställdhet, barnens rätt ganska triviala. Vi bör från denna sal och denna församling våga tänka nya idéer, våga tänka större när det gäller miljön, och det var det som var motionens intentioner.

Tyvärr när dessa motioner tragglas igenom diverse remissinstanser får man tillbaka som någon liten klapp på huvudet hur det ligger till i dag. Hur det ligger till i dag är motionären fullt medveten om; det vi ville var en lite mer framåtsyftande debatt.

För att komma till just den här motionens kärna handlade det om källsorteringen, huruvida man kan tänka lite större, lite nyare om vikten av att återvinna våra sopor. De flesta av oss är rätt trötta på att se de här gröna behållarna – rätt fula, rätt utrymmeskrävande, och man kan inte heller källsortera allting där, bland annat inte matavfall. Alla hushåll har möjlighet att installera avfallskvarn, det vet jag, men det skulle kunna vara en idé att vi mer går in och bidrar med det rent aktivt i vårt eget bostadsbestånd när det gäller hushållskvarnar.

Man skulle också tillsammans i olika bostadsområden kunna dela på miljöstugorna. Våra egna kommunala bostadsbolag är ypperligt goda exempel, där vi bygger miljöstugor, där det går att källsortera, men kringboende som kan vara både bostadsrättsinnehavare eller villaägare har inte tillgång till dessa stationer. Då skulle det kunna vara en idé att kringboende faktiskt får möjlighet att ingå i det kretslopp och den källsortering som vi redan har.

Det var lite grann det som motionärerna var ute efter att komma fram till, men jag ser på svaren att vi naturligtvis ännu mer måste detaljbelägga våra argument och slåss för det hållbara ekologiska samhället.

Bifall till reservationen i kommunstyrelsen!

Anförande nr 171

K a t a r i n a L u h r (MP): Fru ordförande! Så klart att källsortering ska vara norm i Stockholms stad! I Stockholms nuvarande miljöprogram handlar ett helt kapitel om miljöeffektiv avfallshantering, där ett av fyra delmål är att minska mängden avfall per stockholmare och öka andelen avfall som kommer till nytta.

Problemet är att så lite händer på avfallsfronten, och där det händer saker går det väldigt långsamt. Miljöpartiet välkomnar differentieringen av matavfallstaxan som infördes vid årsskiftet, men Stockholms stad är fortfarande pinsamt långt ifrån att nå det nationellt uppsatta målet på 35 procent insamling av matavfall i staden. Att avfall förbränns osorterat är inte bara slöseri på naturresurser utan leder också till att våra

energianläggningar i vissa fall överskrider sina utsläppsnivåer. Man får svårighet att trimma in reningssystemen, då allt från bananskal till elspisar ska förbrännas för att ge värme. Där har vi i Stockholm under senare år haft exempel på med ett flertal överskridna värden. Strukturerna för hur man sorterar avfall i Stockholm är helt enkelt för dåliga.

Både motionen och remissvaren tar upp många viktiga aspekter på hur man kan öka källsorteringen i Stockholm med många idéer och förslag som bör tas till vara och genomföras.

Jag skulle specifikt vilja trycka på tre punkter: enkelt, billigt och viktigt.

Nr 1: Det ska vara enkelt att sortera. Man måste ha nära till en sorteringsstation, det ska finnas plats att lämna sina utsorterade sopor där. Det ska vara rent, välsorterat och finnas plats för avfall. Det måste alltså finnas en infrastruktur som gör det lätt att källsortera.

Nr 2: Det ska vara billigt att sortera. Miljöpartiet har länge drivit frågan om differentiering av avfallstaxor, och det är viktigt att man kan se att man kan tjäna på att sortera sina sopor till skillnad från att slänga osorterade sopor, vilket ska kosta mer.

Nr 3: Det ska vara viktigt att sortera. Alla ska veta att det är viktigt att sortera. Här behövs ganska mycket information, inte bara var och hur man ska sortera utan även information om *varför* det är viktigt att sortera. Det handlar bland annat om att slå hål på alla myter om att sopor som man sorterar bara blandas ihop och slängs i en hög, men även för att öka kunskapen om hur man kan använda utsorterade material och hur mycket energi som sparas.

Jag fick en fin miljökalender av borgarrådet Hamilton vid ett tidigare möte. Jag tycker att det är jättebra information, men det behövs ganska mycket mer än bara en kalender. Det fanns en ganska snygg kampanj också i tunnelbanan med en grön stad, och texten på den var ”Mer närproducerad biogas från stockholmarnas eget avfall”. Jag kan tycka att det är lite tunt med just den informationen och skulle gärna vilja se lite mer utförlig information till alla invånare.

Jag tror och hoppas att vi snart tillsammans kan ta ett stort kliv framåt och jobba tillsammans och göra källsortering till norm i Stockholms avfallshantering. Det behöver inte vara så himla svårt. För övrigt anser Miljöpartiet som vanligt att matavfallsinsamlingen måste öka.

Anförande nr 172

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Ordförande, fullmäktige! När man lyssnar på den här debatten kan man tro att det nästan inte sorteras någonting i Stockholm i dag, när det faktiskt är så att ungefär 91 procent av hushållen i Stockholm källsorterar i dag. Det tycker jag är en fantastiskt bra siffra. 95 procent av stockholmarna tycker att det är viktigt att sortera ut det farliga avfallet. Dock är det bara 76 procent som gör det, och man kan fundera över hur de tänker då.

Jag instämmer alltså i att det är viktigt att man fortsätter jobba vidare på det här området, men det är faktiskt så att trots att vi har en ganska komplicerad situation med stenstaden, där ju de flesta fastigheterna byggdes långt innan någon över huvud taget hade tänkt på källsortering, än mindre på avfallskvarnar och biogas, så är det förvånansvärt bra. När vi bygger nytt i Stockholm i dag, vilket vi gör i ganska stor utsträckning även om vi borde bygga ännu mer, finns det inga nybyggda områden där man inte tänker på just de här aspekterna. Man planerar in källsorteringsmöjligheter och så vidare.

Jag måste erkänna att jag inte riktigt förstod poängen med motionen, men nu när Karin Wanngård var uppe och förklarade förstod jag lite mer vad ni var ute efter. Jag tror att man kan göra mycket mer på det här området om man tänker teknikutveckling och hur näringslivet på olika sätt kan bidra när det gäller att ta vara på olika typer av avfall och sopor. Senast i torsdags i förra veckan hade vi ett seminarium tillsammans med återvinningsindustrierna som trafikkontoret och Stockholm Business Region var arrangörer av, där det diskuterades vilka möjligheter som skulle finnas om man öppnade upp mer på det här området och om man ändrade på definitionen av hushållsavfall så att verksamhetsutövare faktiskt inte omfattades av det kommunala insamlingsmonopolet. Åsa Domeij var med och beskrev hur Axfood och Willys har jobbat för att se till att man utnyttjar det faktum att avfall plötsligt är en tillgång från näringslivets sida sett som man får betalt för när man lämnar ifrån sig det.

Jag tror att det finns mycket mer man kan göra på det här området för att ännu bättre ta till vara olika saker, men i det sammanhanget är det ett problem att vi inom ramen för definitionen av hushållsavfall räknar in många verksamhetsutövare som storhushåll, restauranger och andra som har matavfall men som inte kan använda det på det sätt de helst skulle vilja göra, det vill säga att se till att det kommer till nytta på bästa möjliga sätt. Man borde kunna använda en leverantör eller någon samarbetspartner som ser till att man som verksamhetsutövare kan bestämma att det här ska gå till biogas i Stockholm eller att papperstidningarna ska användas på ett specifikt sätt. Där finns det som jag ser det en enorm möjlighet att utveckla en marknad i dag men som regelverket i dag begränsar.

Samtidigt är det så att det också pågår en översyn av producentansvarslagstiftningen, initierat av SKL och Avfall Sverige och flera andra aktörer. Jag tror därför att vi kommer att få se en utveckling på det här området som skapar fler möjligheter än vad som är fallet i dag, där mycket görs när det gäller hushållsavfall på samma sätt som det har gjorts under väldigt lång tid.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 173

K a t a r i n a L u h r (MP): Ulla Hamilton säger att 90 procent källsorterar och att över 90 procent samlar in farligt avfall. I morgon i miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer det en medborgarenkät om miljö och miljövanor i Stockholm 2010. Jag vet inte om det är den som borgarrådet refererar till, för där är nämligen frågan: Hur viktigt tycker du att det är för miljön att man som enskild person sorterar och lämnar

avfall till återvinning? Då är det ungefär 90 procent som tycker att det är ganska viktigt eller mycket viktigt. Sedan är det över 90 procent som tycker att det är ganska viktigt eller mycket viktigt att lämna in farligt avfall. Men det säger inte så mycket om vilka som faktiskt källsorterar av dessa personer. Vi är långt ifrån 90 procent av källsorterade avfallsrester, och det är dit vi vill nå.

Anförande nr 174

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Brukar ditt hushåll sortera papper och tidningar för återvinning? Oftast – alltid, 91 procent. Brukar ditt hushåll sortera glas och glasburkar för återvinning? Oftast – alltid, 90 procent. Sedan hade vi frågan: Brukar ditt hushåll lämna in farligt avfall för omhändertagande? Oftast – alltid, 76 procent. Brukar ditt hushåll återlämna era förbrukade batterier? Oftast – alltid, 87 procent. Brukar ditt hushåll lämna elavfall? Oftast – alltid, 85 procent.

Det ser väl ganska bra ut, tycker jag.

Anförande nr 175

S t e l l a n H a m r i n (V): Jag erkänner gärna att källsortering är ett ganska komplicerat område, och därför var det ganska spännande när vi hade renhållningsnämnden förut och satt och diskuterade dessa frågor. Det blir också komplicerat tekniskt i omhändertagandet, så det är ingen enkel historia.

Sedan varierar det beroende på hur och var man bor, och det varierar beroende på om det handlar om hushållsavfall eller förpackningar och tidningar, vilket vi har konstaterat. Vi har också giftigt avfall som man ska transportera iväg till återvinningscentralerna som inte är så många.

Det är roligt att Alliansen har bytt sida här, får jag säga. Det var faktiskt så att vi hade hårda diskussioner en gång, och inte minst Claes om jag minns rätt, hade väldigt specifika synpunkter på detta med matavfall som var bland det tokigaste som fanns. Men det har ändrat sig, och nu accepterar vi det här. Jag tycker att vi ska ta fasta på det och gå framåt, och jag tycker faktiskt att vi borde kunna hitta en gemensam väg och strategi framåt. Jag återkommer lite till det Ulla sade sist, som kanske är ganska intressant.

Ordna gärna fler återvinningscentraler med andra kommuner, bara det blir av! Vi måste ha en ökad insamling av matavfall just för att det nu har blivit en värdefull råvara. Det går säkert både att återinsamla det och att använda avfallskvarnar. Jag tror helt enkelt att det beror på var man bor.

Ta gärna strid med förpackningsindustrin eller kom överens med förpackningsindustrin om att vi sköter det här tillsammans i kommunen så att folk slipper springa till dubbla ställen och så att det finns insamlingsställen för allt matavfall där man bor. Det tror jag vore ett stort framsteg. Så är det i den borgerliga kommunen Helsingborg, och så borde det kunna bli på andra håll också.

Gör allt detta från början i alla nya områden, också vad gäller tidningar och förpackningsindustrins ansvar, så att alla som bor i de här nya områdena kan gå till ett och

samma ställe väldigt nära där de bor och lägga allt i två byttor eller vad det är som behövs. Då slipper vi de gröna behållarna och allt elände som är förknippat med dem.

Sätt som sagt var fart med detta i de nya områdena, för det är lätt att konstatera att man inte alltid tänker på detta fullt ut i planeringen för dem! Här finns absolut mer att göra.

Ulla tar sedan upp en intressant sak, och det slår mig nu att vi nog har nämnt det tidigare också. Jag har förstått på industrin att det finns intresse av att de själva ska ta hand om avfallet, och vi är inte per definition negativa till det. Det har säkert både sina fördelar och sina nackdelar. Men med kommunens ansvar finns också ett samhällskontrollerande ansvar för att detta ska funka på ett bra sätt, och det menar jag att vi absolut måste ha kvar. Kan dock inom ramen för det ordna ett system som gör att industrin själva sköter det som de är orsak till tycker jag att det vore en ganska bra lösning.

Men det händer också att sådant spårar ur. Det finns industrier som samlar in elartiklar och använder dem på ett fullständigt olagligt sätt för att tjäna pengar, och något sådant vill vi absolut inte ha. Men låt oss gärna diskutera detta framöver!

Anförande nr 176

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Giftigt eller farligt avfall, som jag föredrar att kalla det, är jätteviktigt att man samlar in, och därför har vi byggt ut den mobila insamlingen. Du kan till och med få sms i dag, Stellan, när bilen är på väg så att du inte behöver åka till återvinningscentralen utan kan komma och lämna direkt till bilen. Jag tycker att det är ett väldigt bra exempel på hur man kan använda teknik i dagens läge.

När det gäller avfall och att utveckla projekt gav vi på senaste trafiknämnden ett uppdrag till trafikkontoret att titta på hur man kan göra lite innovativa utvecklingsprojekt när det gäller avfallshanteringen rent generellt, lite grann med inriktning på Norra Djurgårdsstaden, men inte bara det utan även hur man kan hantera avfallsfrågorna i befintliga områden och koppla ihop det med tekniken.

När det gäller återvinningscentralerna tycker jag fortfarande att det är ett elände och helt idiotiskt – ursäkta, fru ordförande – att det finns gränser mellan kommunerna och att man inte ska kunna åka till den närmaste återvinningscentralen och lämna in sitt skräp där. Jag har därför inte gett upp hoppet om att vi ska få ett gränsöverskridande system.

Anförande nr 177

S t e l l a n H a m r i n (V): Jag vill bara säga att jag tycker att det är bra att det går framåt, och jag hoppas att vi kan fortsätta arbeta ihop om det här så att vi framför allt blir av med de gröna behållarna och löser det problemet.

Anförande nr 178

E w a L a r s s o n (MP): Det har hänt att jag har varit kriminell ibland när jag har fört sopor i min bil från en kommun till en annan kommun, och det måste vi ju komma åt. Det kan inte vara så. Man måste kunna lämna sina sopor vid den närmaste, och det faller på sin egen idioti när man blir kriminell för att man glömmer att lämna soporna.

Motionären Karin Wanngård säger att vi inte kan källsortera allt i dag, och det kan vi ju inte. Vi kan inte göra det hushållsnära. Det är plåt, papper, glas och plast som vi kan källsortera. Då är det bra med den mobila insamlingen, bilen som hjälper oss att samla in sådant avfall som inte kan samlas in här – teknikutrustning till exempel som är ett elände att bli av med, och glas och lampor. Det är också bra att höra att man kanske kan förändra producentansvaret och göra något nationellt, för det blev inte riktigt bra det där. Det har vi sett i dag, och någon majoritet kan kanske någon gång lyckas ändra detta.

Ulla Hamilton säger att staden utifrån egen rådighet kontinuerligt måste arbeta på att designa och uppmuntra ett insamlingssystem. Hur går den här uppmuntringen till rent konkret? Vad gör borgarrådet för att vi ska få en bättre och snyggare utformning av de här behållarna? De ser ju förfärliga ut. Dessutom är det snuskigt, äckligt och skitigt runt omkring. Man går gärna en omväg man inte ska lämna sitt avfall.

Här krävs en attitydförändring, och då vill jag berätta om ett moderat kommunalråd i en mindre kommun som på ett årsmöte som Svenskt Vatten har varje år berättade hur hon entusiastiskt gick runt i villaområden och pratade om hur viktigt det var med källsortering. Hon visade upp de små insamlingspåsarna där man kunde lägga hushållsavfallet och uppmuntrade till rötning av avfall.

Det här är en attitydfråga hos oss alla politiskt. Det ska inte bara handla om att oljepriset går upp och att efterfrågan på avfall därför kommer att öka, utan det ska även vara en fråga för hushållning och ett annat sätt att tänka. Där har vi mycket att göra tillsammans, men den konkreta frågan handlar om hur man direkt uppmuntrar till bättre design på de här insamlingssystemen och behållarna.

Slutligen undrar jag: I Skarpnäck har vi gjort om ramperna på våra förskolor så att det nu går att hämta det blöta avfallet för rötning, men det kommer ingen och hämtar det, för infrastrukturen fungerar inte. Det kommer inga bilar och hämtar, och vi försöker nu att få kontakt med ditt kontor, Ulla. När kommer vi att få lämna ifrån oss det här avfallet?

Anförande nr 179

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Den sista frågan överlämnar jag med varm hand till trafikkontoret och renhållningsavdelningen.

När det gäller den första frågan om design så är design för mig många olika saker. En design kan vara mobil hämtning av farligt avfall. Det är en form av design av en tjänst. Vi jobbar på många olika fronter när det gäller de här frågorna. Det handlar alltså inte bara om hur de gröna behållarna ska se ut.

När det gäller att gå runt och uppmuntra stockholmarna att källsortera kan man konstatera att när 90 procent av hushållen redan gör det kanske det inte behövs så jättemycket. I stället för att gå runt har stadsmiljöborgarrådet och jag bestämt oss för att vi skickar runt oss i stället i form av den här kalendern som delas ut till alla hushåll, där det beskrivs ganska väl hur man kan hantera olika typer av avfall i det egna hushållet.

När det gäller annan design kan vi konstatera att vi har gett i uppdrag till trafikkontoret att införa en viktbaserad taxa som kommer att införas i villaområdena. Det är alltså mycket på gång.

Anförande nr 180

E w a L a r s s o n (MP): Det låter bra att mycket är på gång, och jag skulle vara jätteglad om jag också hade fått höra att det fanns möjlighet att få en annan och vackrare design på de här fula slitna behållarna som vi bjuds på så att de förskönade stadsdelarna och inte som nu, att man tänker gud, ska vi få sådana där hemiska behållare, nu kommer det att slamra och bli skitigt i närområdet.

Jag skulle också önska att vi skulle kunna hjälpas åt med en gemensam attitydförändring. Några har varit i Freiburg och sett hur man kan samla in 15 olika fraktioner i bostadsområdet i behållare som står på rät linje och där det är så snyggt och rent runt omkring och blommor planterade runt så att det blir ett positivt inslag i stadsmiljön i stället för något som är förfärligt. Där har vi mycket att hämta in och hjälpas åt med så att det här avfallet är en god resurs för framtiden.

§ 25 Motion om ekoism i stället för egoism – införande av dubbdäcksförbud (utl. 2011:31)

Anförande nr 181

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! När man ser rökare i dag står det med stora bokstäver ”Rökning dödar”. Trots detta ser man ett och annat cigarettpaket. Det börjar bli dags att även fundera över våra partikelhalter och vad som händer när vi river runt partiklarna med våra dubbdäck på våra bilar.

Trots att vi vet att det är farligt finns det de som fortfarande anser sig behöva dubbdäck. Det finns de som kan behöva dubbdäck. Jag säger inte att alla som kör med dubbdäck gör det av illvilja, men det finns många som inte skulle behöva köra med dubbdäck. Däremot finns det en och annan cyklist som behöver dubbdäck, har jag förstått.

Det här gör att vi måste våga ta ett utredningssteg från den här salen att fundera över huruvida vi kan införa ett dubbdäcksförbud. Förbudet behöver inte alltid innebära att man ska ta bort dubbdäcken helt. Jag är villig att resonera om huruvida dubbdäcksförbudet på Hornsgatan är rätt väg att gå. Jag skulle hellre vilja se någon form av ekonomiska incitament likt det norska systemet som många väl känner till, att man därmed betalar någon form av extra avgift om man känner sig tvingad att ta sin bil med dubbdäck in på stadens gator.

Vi måste ta miljöansvar. Vi måste inse att utvecklingen på många ställen går åt fel håll. Där måste vi som politiker ena oss. Vi är enade i en del viktiga miljömål och miljöfrågor, men vi måste våga gå steget längre, och det är här det kan inskränka på vad individen anser sig ha rätt att göra som förstör miljön för oss alla. Vi måste våga sätta upp miljömål som innebär det bästa för kollektivet, som innebär att miljön så länge och så långt som möjligt faktiskt överlever, både denna generation och kommande generationer. Då skulle ekonomiska styrinstrument för dubbdäck vara en idé för att komma på rätt väg.

Bifall den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 182

Borgarrådet B o l u n d (MP): Tack, fru ordförande och tack till motionärerna för att ni väcker en viktig fråga!

Det är ju så att lagstiftningen om luftkvalitet finns där av en anledning. Smutsig luft gör människor sjuka. Det är inget diskussionsämne; det är ett faktum som är bevisat av forskning om och om igen. Smutsig luft bidrar till hjärtinfarkt, stroke, cancer och astma. Särskilt barnen är utsatta. Barn som växer upp på gator med höga halter av föroreningar, sådana som Hornsgatan i Stockholm till exempel, riskerar att växa upp med permanenta lungskador som sitter kvar ända upp i vuxen ålder. Nya studier visar att mycket av den astma som fortfarande ökar i Stockholm och andra storstäder kommer sig av att man har för höga halter luftföroreningar. Varje dag med höga

halter av partiklar i luften ökar inläggningen på sjukhus och också antalet dödsfall bland stockholmare och andra storstadsbor.

Det här går att göra någonting åt. Miljöbalken reglerar att man måste ha en luft som inte är skadlig för människors hälsa. Länsstyrelsen tog 2004 fram ett åtgärdsprogram för bättre luft. Den pinsamma sanningen är bara den att de åtgärder som finns med i det programmet har den sittande majoriteten inte genomfört. Man har inte ens uppdaterat programmet. Nu är det till och med så att det här åtgärdsprogrammet gick ut i december förra året, och man har ändå inte sett till att komma med nya förslag och nya åtgärder.

Genom detta taffliga agerande utsätter man inte bara stockholmarna och Stockholmsbarnen för luftföroreningar som hotar deras hälsa. Man bryter också mot lagen, både den svenska miljöbalken och EU:s lagstiftning. Jag skulle vilja fråga vilka andra lagar som den sittande majoriteten här i Stockholm skulle kunna tänka sig att bryta mot, inte bara ett år eller två utan fem år i rad, utan att man vidtar några åtgärder som fungerar. Budgetlagen? Kommunallagen, skulle man kunna tänka sig att man bryter mot den? Eller är det så illa att lagar som skyddar människors hälsa inte är lika viktiga som andra lagar? Kan man välja att uppnå dem eller inte?

EU-domstolen har i alla fall tröttnat vid det här laget och har fällt Sverige för att man inte uppfyller lagstiftningen om att ha bra luftkvalitet, mycket på grund av att Stockholm inte har lyckats med det. Det här gör att vi på sikt till och med riskerar att få ett vite mot Sverige från EU-domstolen som kan komma upp i mångmiljonbelopp.

Men fortfarande kommer det inga aktiviteter. Nu kommer vi att få höra från det borgerliga hållet att vi har ju infört dubbdäcksförbud på Hornsgatan. Det är en åtgärd, men det räcker ju inte! Det är helt uppenbart. Titta på de mätningar som görs! Vi bryter fortfarande mot lagstiftningen. Det är som att måla huset när taket läcker. Man kan liksom inte vara nöjd förrän jobbet är gjort, och jobbet är uppenbarligen inte gjort. Det måste till fler åtgärder. När kommer åtgärderna?

Det finns förslag som skulle gå att genomföra. Man skulle kunna stoppa genomfarten för tung trafik till exempel. Man skulle kunna ligga på regeringen att genomföra åtgärder så att vi får en lagstiftning och kan göra ytterligare åtgärder. Men det kommer inga sådana förslag. Någon gång måste det faktiskt komma till agerande också, inte bara tal.

Bifall till Miljöpartiets reservation!

Anförande nr 183

Borgarrådet **H a m i l t o n** (M): Per Bolund kan nästan konkurrera med Jan Valeskog när det gäller att ta i med invektiv i stället för att använda sig av sakargument. Här låter det ju som att vi bara har suttit och rullat tummarna.

Jag kan knappt visa mig ute bland folk utan att man pratar dubbdäck med mig. Det beror inte på att vi inte har gjort någonting, utan det beror på att vi har tagit tag i den frågan. Karin Wanngård säger att det är dags att fundera över partikelhalterna – välkommen i klubben, säger jag! Det har jag funderat över väldigt länge, och det är

därför som vi också har vidtagit åtgärder. Det är vi som har drivit på att vi i kommunen ska få möjlighet att reglera dubbdäcksanvändningen. Vi hade helst velat ha en miljözon. Vi i den majoriteten har sagt att vi också vill att man ska titta på möjligheterna med dubbdäcksavgifter.

Vi kommer inte att vila en enda sekund utan arbeta för att se till att vi faktiskt klarar luftkvaliteten i Stockholm. Jag tror inte att det är någon som inte har uppfattat detta, ärligt talat. Att påstå att vi inte gör någonting i denna fråga är ganska överdrivet. Det kan du väl erkänna, Per.

Men vi är definitivt inte nöjda. Att reglera den tunga trafiken kommer inte att lösa de här problemen. Det som kommer att lösa problemen är att man minskar dubbdäcksandelen i Stockholm. 52 procent av stockholmarna tycker nu, i dag, att det vore bra att utöka förbudet mot dubbdäcksanvändningen i Stockholm. Därför tycker jag att det vore väldigt bra om vi kunde få ett besked från regeringen om att vi får möjligheter att införa miljözoner för dubbdäck i Stockholm. 48 procent säger i dag att man använder dubbdäck på bilen. För bara några år sedan var det 70 procent som gjorde det, så det pågår helt klart en utveckling åt rätt håll på det området.

Per Bolund säger att vi inte gör någonting och vi har inte uppdaterat åtgärdsprogrammet och det händer ingenting på det området. Men det beror på att länsstyrelsen håller på att jobba med de frågorna. Det är de som har det initiativet. De tittar just nu på att ta fram ett nytt åtgärdsprogram för att vi ska klara luftkvaliteten i Stockholm. Vi har en dialog med dem i det ärendet.

Det finns ett pågående arbete. Det är otroligt viktigt att vi ser till att klara luftkvaliteten av just det enkla skälet som också nämns här: Det är ingen som tycker att det är en bra idé att man bryter mot lagstiftningen. Men samtidigt måste man kunna hantera frågorna på ett vettigt sätt, och det som var problemet med åtgärdsprogrammet och åtgärdsplanen var att regeringen Persson fattade beslut om ett åtgärdsprogram men glömde en väldigt liten dock viktig detalj: att ge oss verktygen lokalt för att kunna genomföra det programmet.

Vi har nu börjat få verktygen genom att vi har fått möjligheterna att reglera dubbdäcksanvändningen lokalt, men vi behöver fler verktyg i den verktygslådan för att vi ska kunna klara av de här frågorna och få en bättre situation när det gäller luftkvaliteten. Gudarna ska veta att det finns de som inte tycker att det här är en viktig fråga, och jag rekommenderar Karin Wanngård att diskutera med sin egen tidning Aftonbladet och en viss sportreporter där som har en helt annan uppfattning i den här frågan än den som jag ger uttryck för här.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 184

Borgarrådet B o l u n d (MP): Ordförande! Här fick vi av Ulla Hamilton höra försvarstal 1.0 av majoriteten, det som man ofta får höra när man diskuterar luftkvalitet: Vi har gjort saker. Dubbdäcksförbudet på Hornsgatan dök upp, precis som jag förutspådde, inte helt otippat. Man säger också att man gärna skulle göra mer men att man inte kan för regeringen har inte gett redskapen. Det är i och för sig

en rätt rejäl känga till din egen politik. Det har faktiskt varit en borgerlig majoritet ända sedan 2006 i riksdagen och regeringen, så man skulle kunna säga att sedan 2006 har Moderaterna haft den politiska makten i Stockholms stad, i länsstyrelsen i Stockholms län som håller i åtgärdsprogrammen, och man har haft den politiska makten i regering och riksdag. Men ändå har man inte lyckats leverera det som behövs.

Det finns åtgärder, Ulla Hamilton, som ni skulle kunna genomföra och som ni har makten att genomföra här i staden men som ni år efter år väljer att inte göra, för ni vill inte ta den politiska striden, till exempel reglera genom parkeringssystemet och införa ett genomfartsförbud för tung trafik på Hornsgatan. Det finns med i åtgärdsprogrammet – det är bara att göra, men ni vill inte.

Anförande nr 185

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag är inte ett dugg rädd för att kritisera min regering. Jag håller inte med dem om allting. Dubbdäcksförbudet är väl ett utmärkt exempel på en fråga som vi har drivit från stadshusets sida och som långsamt fått gehör, dock inte tillräckligt och fullt ut, utan bara för vissa delar. Sjötippningen är en annan sådan fråga som jag driver mot min egen regering.

Jag räds alltså inte alls att kritisera när det handlar om att försöka åstadkomma och få verktygen. Länsstyrelsen kan inte ändra på något regelverk. Det är inte länsstyrelsen som bestämmer åtgärdsprogrammet. Det är regeringen som har fastslagit åtgärdsprogrammet. Det vore näst intill revolution av Per Unckel om han skulle säga att nu ändrar vi på detta, utan att han får uppdraget att ändra på det från regeringen.

Nog jobbar vi med många av de här frågorna, men samtidigt måste vi anpassa metoderna så att det successivt går att åstadkomma förändringar utan att det blir ett dråpslag mot verksamheterna i Stockholm. Det tycker jag är en viktig balansgång som Miljöpartiet inte alltid tar hänsyn till.

Anförande nr 186

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Socialdemokraterna är Sveriges största arbetarparti, så det är inte så konstigt om det finns några som har en annan uppfattning än vad jag har.

Det jag skulle säga om dubbdäcken och din argumentationslinje, Ulla, är att det här visar bara än en gång att ni är Sveriges största pr-byrå. Ni är väldigt duktiga på att väva in och säga fina floskler, både från talarstolen, i fina papper och i skrifter, men vi ser ju inte den faktiska politiken. Vi ser inte besluten, vi ser inte att det blir bättre för miljön. I den här specifika frågan bör ni kunna driva igenom detta med er regering för att komma fram till både miljözoner och garantera en bra luft för stockholmarna.

Anförande nr 187

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Det är väldigt bekvämt att sitta i opposition. Ni hade precis samma situation när regeringen Persson satt vid makten, men vad gjorde

ni då, Karin? Gjorde ni någonting för att reglera dubbdäcksanvändningen i Stockholm då? Gjorde ni någonting för att leva upp till det åtgärdsprogram som Per Bolund pratar om här?

Det gjorde ni inte. Men vi har drivit igenom regelförändringar så att vi har fått lokal rådighet när det gäller dubbdäcksfrågan, vi jobbar på många olika fronter när det gäller miljöfrågan, och jag tror att alla andra, förutom möjligtvis du och din grupp, inser att vi menar allvar med den här frågan.

Det där med Sveriges största arbetarparti kanske vi kan diskutera!

Anförande nr 188

S t e l l a n H a m r i n (V): Fru ordförande! Det är uppenbart att biltrafiken i stort är ett allvarligt problem, både för invånare och för miljön. Det är inte bara partikelhalter och kväveoxider, för där bryter vi mot lagen, som vi alla hört, utan det är också problem med den rad andra giftiga ämnen.

Miljöförvaltningen redovisade bara för någon månad sedan en rapport där halterna av en rad andra ämnen, som jag nu inte kommer ihåg namnen på, var alldeles för höga. I samtliga fall hade de markerat trafiken som den huvudsakliga källan, även om det ofta finns många källor till sådant.

Vi kan acceptera både dubbdäcksförbud, ekonomiska styrmedel och miljözoner, bara vi löser problemen och kanske gärna i kombination också om det behövs. Men det kommer inte att lösa alla problem. Det finns andra giftiga ämnen som fortsätter att komma ut, vilket framgår av miljöförvaltningens rapport. De kommer ut i den luft vi andas.

Det blir ännu värre med Förbifart Stockholm där som sagt var bara 5 procent far förbi staden. Där sprids gifter och partiklar i framtiden i värsta fall, dessutom över både Lovön, Hässelby och Rinkeby-Kista där man inte ens har någon tunnel. Det mesta som kommer ut hamnar dessutom i vårt dricksvatten, vilket man kanske bör fundera lite över.

Därför vill vi också generellt kunna begränsa trafiken i innerstaden genom att exempelvis sänka hastigheten. Det är som ni vet vår uttalade politik att vi över huvud taget ska dra ned på biltrafik och privatbilism i innerstaden. Där står vi såvitt vi förstår som det enda partiet här i församlingen som vill detta på ett allvarligt sätt. Då kan vi nämligen klara lagens krav. Vi skulle kunna reglera trafiken i dag på ett sådant sätt att vi genom att sänka hastigheter och annat faktiskt fixar partikelhalterna i väntan på att vi kanske kommer till bättre åtgärder. Tar vi till drastiska åtgärder ökar nämligen säkert både kraven på acceptansen för mer långsiktig, generell och bättre verkande åtgärder än dem man behöver göra på kort sikt.

Men som Per Bolund sade är det faktiskt så att folk dör av detta och skadas i ännu högre utsträckning. Det är alltså inte bara något slags teoretiskt problem och någon lag vi ska uppfylla, utan det här gör vi för att stockholmarna ska få en mycket bättre hälsa.

Det här pågår hela tiden. Medan vi snackar här skadas folk, och vi kan faktiskt ordna detta genom att med andra metoder som är fullt möjliga begränsa trafiken så att vi klarar problemet. Det tycker jag att vi ska göra nu.

Anförande nr 189

Borgarrådet B o l u n d (MP): Jag måste bara reagera på några av de saker som har kommit fram här i debatten. När man här i talarstolen säger att ingenting genomfördes under den förra rödgröna majoriteten tror jag att de flesta stockholmare inte känner igen sig i den bilden. Jag ska påminna borgarrådet Hamilton att man genomförde trängselavgifterna i Stockholm som är den viktigaste åtgärden som har genomförts för att förbättra luftkvaliteten i den här staden.

Jag kan rekommendera en analys som har gjorts, *Stockholmsförsöket – Effekter på luftkvalitet och hälsa* som är väldigt bra. Där framkommer det att vi fick i genomsnitt 12 procent mindre luftföroreningar i innerstaden som helhet. Det gällde både partiklar, kväveoxider och många andra organiska ämnen. Man minskade till exempel utsläppen med 45 ton kväveoxider. 21 ton partiklar försvann från Stockholmsluften genom trängselavgifterna. Man räknar ut att det blev 25-30 färre dödsfall varje år tack vare att vi genomförde trängselavgifterna i Stockholm. Det var ett enormt steg som togs för att förbättra luftkvaliteten.

Problemet är bara att sedan har man ju inte fortsatt. Den nya majoriteten har inte velat ta tag i stafettpinnen och fortsätta arbeta med den här frågan tillräckligt strategiskt.

Sedan säger Ulla Hamilton att vi skulle utdela dråpslag mot verksamheter i Stockholm, att det är det som är alternativet. Uppenbarligen värderar man detta högre än det dråpslag som barnen på Hornsgatan drabbas av varje vår när partikelhalterna är alldeles för höga och de hostar sig genom nätterna. Det här är en typisk värderingsfråga: Vilket är viktigast?

Sedan är det ju inte heller i närheten av sanningen att vi behöver utdela ett dråpslag mot verksamheter i Stockholm. Det finns åtgärder i åtgärdsprogrammen som har tagits fram av länsstyrelsen, som har beslutats av regeringen, som Stockholms stad har rådighet över och som man skulle kunna genomföra i morgon dag om man skulle vilja. Men man vill inte.

Jag kan läsa upp några som ett tips till borgarrådet Hamilton: Ställa skärpta miljökrav för upphandling av tunga transporter från stadens sida. Översyn av parkeringspolitiken. Genomfartsförbud för tunga fordon på Hornsgatan och andra hårt belastade gator. Krav på transportplaner för transportintensiva verksamheter.

Det här är bara åtgärdsprogrammet för kväveoxider. Sedan finns det flera åtgärder när det gäller partiklar som man också skulle kunna genomföra.

Förslagen finns alltså. Det som saknas i den här staden är en tillräckligt stark politisk vilja att göra någonting åt det och faktiskt genomföra de förslag som man har rådighet över. Som det låter i den här debatten får vi tydligen vänta i åtminstone tre år till innan vi får en sådan vilja.

Anförande nr 190

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Per Bolund sade att han ville stoppa den tunga trafiken. Det var det jag kommenterade i mitt inlägg, och det tycker jag låter som ett väldigt drastiskt tilltag, för den tunga trafiken är ganska mycket. Bland annat kan det vara bussar och mycket leveranser och sådana saker.

Man kan också konstatera att när jag säger att ni inte gjorde någonting när ni hade makten så menade jag specifikt dubbdäcksfrågan. Jag kan inte förneka att ni införde trängselskatteförsöket. Dock förnekade Per Bolund alldeles nyss att vi permanentade det, för det gjorde vi faktiskt. Vi är väl lika goda kålsupare i den delen i så fall.

Jag tror att det är oerhört viktigt att man jobbar systematiskt för att komma till rätta med de problem vi har i Stockholm. Där behöver vi använda många olika typer av verktyg, men vi måste gå försiktigt och balanserat fram. Det vidhåller jag.

Anförande nr 191

Borgarrådet B o l u n d (MP): Fru ordförande! Det var uppenbarligen ett missförstånd som låg bakom uttalandet om dråpslag, för det är ingen här som har pratat om ett förbud mot tung trafik. Det jag har föreslagit och som finns i åtgärdsprogrammet är ett genomfartsförbud för tung trafik, det vill säga, man ska inte kunna köra från ena änden av Hornsgatan bort till den andra änden. Har man däremot leveranser på vägen ska man självklart kunna köra in på Hornsgatan. Men bara den åtgärden, som ju inte är särskilt drabbande för någon och verkligen inte är något dråpslag, skulle bidra ganska kraftigt till att minska kväveoxidbelastningen på Hornsgatan enligt det åtgärdsprogram som länsstyrelsen har tagit fram. Det är en gåta att man inte gör detta. Egentligen handlar det bara om att lastbilarna får köra på Söder Mälarstrand i stället för på Hornsgatan. Något dråpslag skulle inte jag vilja kalla det i alla fall.

Men det är heller inte nog med att permanenta en lösning som vi redan har varit med om att genomföra. Vad som krävs nu är nya lösningar och nya åtgärder. Det krävs politisk aktivitet och politisk vilja. Med den här majoriteten kan jag tyvärr inte se att det finns någon sådan vilja att genomföra åtgärder som är nödvändiga i den här staden.

§ 26 Motion om utvidgning av återvinningscentral i Östberga (utl. 2011:32)

Anförande nr 192

Malte Sigemalm (S): Ordförande, fullmäktige! Den här motionen om återvinningscentralerna är skriven för drygt 1 ½ år sedan, men jag tycker fortfarande att den har sin aktualitet. Skälet till att jag skrev motionen var att jag själv besöker den här återvinningscentralen ganska ofta, och det jag då kan konstatera är att den har ett läge som är väldigt bra. Den ligger väldigt centralt i området i dag. Det finns dock vissa brister med den här återvinningscentralen och det är framför allt att den har en stor överbelastning. Det är alltid köer, och det är väldigt många personer som nyttjar denna återvinningscentral. Det var också en person som jobbade på anläggningen som blev klämd mellan två containrar och sedermera avled av detta olycksfall i arbetet.

Tittar man på hur det ser ut på Östberga återvinningscentral i dag är i alla fall intentionerna som jag har skrivit i motionen att den här centralen faktiskt bör utvidgas. Den har ett bra läge. Det kommer snart ny bebyggelse i närheten av centralen med ganska många nya lägenheter. Tillgängligheten är alldeles förträfflig. Ulla Hamilton kommer säkert att gå upp och säga att du, Malte, vet väl själv att det snart kommer att byggas en ny återvinningscentral i Sätra som inte ligger så långt härifrån, och det är sant, men här har man en ganska bra central som mycket väl skulle kunna växa i och med att också befolkningen och bostäderna runt omkring Årstafältet kommer att bli fler. Det ska vara lätt och smidigt att åka till en återvinningscentral, annars nyttjar inte folk centralerna fullt ut. Vi vet också i dag att många fastighetsägare tar bort sina grovsoprum, och det innebär också att fler och fler själva transporterar sitt avfall till återvinningscentralerna.

I utlåtandet över den här motionen handlar det om att vi i dag måste göra en ordentlig handlingsplan för var de här nya återvinningscentralerna ska ligga, för mark kommer också att bli en bristvara och det kommer hela tiden att bli en konflikt mellan nya bostadsområden och en etablering av återvinningscentraler. Därför tror jag att det är viktigt att man redan från början, till exempel nu vid nybyggnation av Årstafältet, funderar väldigt noga på var man skulle kunna placera en ny återvinningscentral som har en bra kapacitet.

Min tanke med motionen är att man utvidgar den här centralen som är fullt fungerande och ligger i ett väldigt centralt läge, för om man har återvinningscentraler som ligger för långt från bostadsområdena är det ingen som kommer att nyttja dem fullt ut, och man kommer att använda de gröna stationerna ute på gatorna i stället och slänga allt möjligt som inte ska slängas där.

Det finns ett särskilt utlåtande från Socialdemokraterna, men jag yrkar ändå bifall till min motion om att utvidga återvinningscentralen i Östberga.

Anförande nr 193

Datevig Mardrossian Lönn (M): Jag tycker att det här är en väldigt viktig motion, där Malte Sigemalm tar upp en viktig fråga. Huvudlinjen här i

staden är att vi ska återvinna och satsa på hållbarhet. Det ska vara lätt att göra rätt – där håller jag helt och hållet med. Stockholm blev miljöhuvudstad av en anledning, och det är tack vare vårt väldigt ambitiösa miljöarbete. I det ingår återvinning av avfall, och här ska vi fortsätta vara ambitiösa.

När jag läste den här motionen såg jag fler delar. Den första är hur vi skulle lösa den befintliga belastningen på återvinningscentralen i Östberga. När det här skrevs hade Östberga blivit av med sitt B-tillstånd som gjorde att de inte kunde ta emot lika stora mängder. Men sedan dess har det hänt lite grann. Generalplanen som satte stopp för det har ändrats och nu har Östberga fått tillbaka den kapacitet som de hade innan, så där finns det inget hot om någon stängning.

Den andra delen i det här är den långsiktiga placeringen och den långsiktiga planen för återvinningscentralerna. Vi vet att Sättra ska öppna under första kvartalet 2012, och det kommer så klart att avlasta både Östberga och Vantör. När det gäller den långsiktiga placeringen är det självklart att kontoret är med i detta. De för diskussioner och är med i arbetsgrupperna för de nya bostadsområdena. Man måste ta hänsyn till många olika delar när man planerar en mer permanent placering, och därför är det inte hugget i sten att det måste vara just där den är nu, men de är med i planerna.

En tredje del handlar också om att komma överens med de andra kommunerna hur återvinningen ska ske, för nu kanske det är en del som åker över kommungränserna, vilket ökar på belastningen på våra återvinningsstationer. Det är också ett arbete som pågår från trafik- och renhållningsnämndens sida.

Det här är en väldigt viktig fråga!

Anförande nr 194

K a r i n H a n q v i s t (S): Fru ordförande! Att etablera en återvinningscentral är minsann inte det lättaste. Det har vi erfarenheter av i Bromma för några år sedan. Alla vill ha återvinningscentraler; det är inte det. Men not in my backyard – absolut inte! Vi hade planer på att etablera en återvinningscentral vid Torstrappan nära Bromma kyrka. Vi tyckte att läget var bra. Det var en gammal öde industritomt. Men gissa om vi fick protester från de närboende! Det var 100–200 personer och en mycket hätsk stämning vid stadsdelsnämndens sammanträden.

Vi som politiker fick faktiskt backa. Vi var överens om att detta inte var någon optimal placering. Vi bildade då arbetsgrupper för att titta över vilka bättre alternativ vi kunde hitta. Så småningom hittade vi ett sådant; vi fick en tomt vid Linta alldeles intill Bromma flygfält. Där byggdes den fina återvinningscentral som var tänkt för Torstrappan. Själva utformningen av återvinningscentralen var väldigt bra. Jag hoppas att några här i församlingen har besökt den. Där är det sällan köer. Köerna är värst vid utfarten till Kvarnbacksvägen, men på själva återvinningscentralen fungerar anläggningen väldigt bra. Man parkerar sin bil, man tar en vagn om man inte har alltför mycket gods och så går man runt och placerar det i olika containrar. Det har fungerat bra, och centralen är välorganiserad och bra. Vi har som sagt försökt få en ljusreglering vid Kvarnbacksvägen. Det lär dröja, men det är också det enda problemet så här långt.

I Sättra kanske det inte har varit några protester, men staden blir alltmer tätbefolkad. Och gissa vad – det är inte helt bullerfritt vid en återvinningscentral! Om man bor i närheten är det ganska störande. Centralen i Östberga är redan etablerad. Den är också populär, men den är för liten. Därför tycker jag det vore en bra idé att titta på om man inte kan utvidga den. Då blir det förmodligen inte de protester som vi fick uppleva i Bromma. Det är väl en bra idé att utveckla en väl fungerande central. Jag var i Östberga och tittade när vi höll på att jobba med detta i Bromma. Den centralen fungerar också bra, men den är som sagt för liten och borde kunna utvidgas.

Jag yrkar bifall till Malte Sigemalms motion.

Anförande nr 195

Stellan Hamrin (V): Fru ordförande! Det var jättebra att Malte väckte denna motion, för den är verkligen viktig. Jag visste faktiskt inte att själva återvinningscentralen var hotad. Det är illa.

Det är en populär återvinningscentral, men den är också väldigt trång. Det är alldeles uppenbart att någonting måste göras åt den på sikt. Den kan inte fortsätta se ut som den gör. Som vi sade innebar den nya stadsdelen i Årsta att behovet ökar ytterligare, även om det kommer nya återvinningscentraler. Det har tagit lång tid att skapa återvinningscentraler, även om vi gjorde ganska mycket under vår tid. Jag tror att det var en av de saker vi lyckades bäst med. Men det tar tid, och man måste planera ordentligt. Dessutom, som vi har föreslagit från den rödgröna sidan, behöver det effektiviseras. Öppettiderna behöver vara längre, och man behöver också förbättra kollektivtrafiken.

Det låter lite oroande nu när högeralliansen säger att man kanske måste se över om centralen ska vara kvar. Den måste vara kvar eller placeras på något annat ställe, väldigt nära. Annars kommer inte systemet att fungera. Jag skulle vilja ha lite klarhet i hur processen kommer att se ut. Vi är inte beredda att acceptera att man flyttar på centralen innan alternativet verkligen finns säkrat – om inte på plats så i alla fall i form av att vi alla har bestämt att det ska finnas en central och att man har börjat bygga. Annars är risken att vi hamnar i en situation där centralen försvinner och det inte kommer något bra alternativ i stället. Det vore hemskt illa.

Anförande nr 196

Datevig Mardrossian Lönn (M): Jag vet inte varifrån du fick att centralen inte ska finnas alls. Kontoret är med i diskussionerna. Jag har inget mer att säga. Man planerar för en helt ny stadsdel med massvis med ny bebyggelse. Då finns det många saker att ta hänsyn till – hur vägar ska byggas, placering av återvinningscentraler men också hur bebyggelsen ska placeras. Jag vet inte om det är svar på din fråga, men centralerna är med i planerna.

Anförande nr 197

Stellan Hamrin (V): Det var det som oroade mig. Att centralerna finns med i planerna och att man pratar om det är ingen som helst garanti för att det verkligen blir någonting gjort. Det jag vill ha ett klagande av är att man inte

lägger ned centralen innan man har skaffat ett bra alternativ som ligger i närheten. Då skulle jag ha känt mig lugn. Om du vill ge det förslaget till mig – om du nu lyssnar på vad jag säger – skulle det vara bra. Du kanske kan göra det nu.

Anförande nr 198

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Ansvarigt borgarråd svarar på motionärens fråga genom att säga att vi ständigt måste arbeta för att underlätta och förenkla så att det blir lätt att göra rätt. Föredragande borgarråd nämnde också just dessa ord: lätt att göra rätt.

Vi tycker därför att ansvarigt borgarråd borde göra som Miljöpartiet föreslår, nämligen att öka antalet fraktioner för insamling i det nära bostadsområdet. Om vi får fler fraktioner blir det färre som behöver ta sig till de stora enheterna, som det är till exempel i Freiburg. Åk gärna dit och se hur fint det är där! Jag ska upprepa det till dess att alla har varit där. Jag kan också nämna att miljöpartiet har 20 procents stöd i Freiburg, men det är en liten detalj.

Man kan också göra som vi säger i vårt särskilda uttalande – att man gör den samlade planen. Det är helt uppenbart att en sådan saknas när den ena nämnden säger en sak och den andra nämnden en annan sak. Vi har jobbat länge med detta i Miljöpartiet. Vi välkomnar att intresset för att material behöver samlas in nu är större. Men Östberga kan göras trevligare. Jag tror att vi skulle slippa det som vi fick höra från Bromma om namninsamlingar och protester mot nya återvinningsstationer om vi hade fler fraktioner så att det inte blev så mycket trafik och om vi hade fler små och estetiskt tilltalande fraktioner. Det ska vara en upplevelse att åka dit, och man kan koppla det till andra aktiviteter. I dag är det inte så. Det är köer, det är slamrigt och det är skitigt. Man åker dit för att man gör det. Hjälptill med estetiken även på detta område! Det skulle vi uppskatta från Miljöpartiets sida.

Och det vore som sagt roligt att höra när den samlade planen kommer så att vi kan se hur hela staden ska lösa det ökande intresset för att samla in avfall. Det gäller inte bara att vi behöver mer kapacitet på tunnelbana och förskolor, utan vi behöver det också på detta område. Vi vore glada om ni tog allvarligt på frågan.

Anförande nr 199

J a k o p D a l u n d e (MP): Stockholm växer. I takt med att vi blir fler stockholmare höjs kraven på avfallshantering samt ett tillräckligt antal återvinningsstationer och återvinningscentraler. Det är alldeles tydligt att det saknas en plan för utvidgningen av återvinningscentraler i Stockholm i dag. Som nyss nämnts visar inte minst detta ärende det, där trafikkontoret och exploateringskontoret har olika syn på huruvida anläggningen i Östberga ska bevaras och utvidgas eller inte.

Exploateringskontoret konstaterar att det inte är lämpligt att utvidga Östberga, medan trafik- och renhållningsnämnden säger i motsvarande ärende att det geografiska läget i Östberga är tillfredsställande för en långsiktig etablering av en modern återvinningsanläggning och att staden bör verka för att utvidga drift av Östberga.

När jag samtalar med stockholmare om miljöfrågor möter jag ofta en vilja att göra mer – både kvalitativt och kvantitativt – av återvinningen. Men om det inte finns moderna, effektiva och närbelägna återvinningscentraler blir det svårt att göra verklighet av denna vilja. Vi i Miljöpartiet vill ändra på detta och möjliggöra för Stockholms medborgare och företagare att ta sitt ansvar. För oss är det viktigt att återvinningscentralerna i Stockholm blir fler och får ökad kapacitet. Vi kan konstatera att staden behöver en helhetsplan för hur detta ska kunna ske.

Anförande nr 200

K a r l B e r n (FP): Fru ordförande, fullmäktige! Det som motionären tar upp är mycket viktigt. Jag besöker själv återvinningsstationen var fjortonde dag. Varje gång tänker jag: Hur skulle världen vara utan denna station? Var skulle vi göra av allt det här? Jag håller med om att det behövs bättre kapacitet på återvinningsstationen. Vi har visserligen Högdalens återvinningsstation inte så hemskt långt därifrån. Jag håller med om att läget för den här återvinningsstationen är utomordentligt. Men vi måste titta över hela området och inte minst väga in den nybebyggelse som kommer. Vi behöver en betydligt större återvinningsstation på något annat ställe i närheten.

Utvidgningen kräver nämligen att man spränger bort ett litet berg som ligger på bakkanten av återvinningsstationen. Innan man börjar spränga bort berg och ändra strukturer – vi har ett kallt fält, Årstafältet, och detta lilla berg – ska man kanske tänka sig för flera gånger. Jag håller med om att någonting måste göras för att utvidga detta, speciellt eftersom vi pratar oss varma för återvinning.

Jag kan nog säga att jag själv med åren har blivit en av södra Stockholms bästa sorterare. Jag använder nästan aldrig soptunnan, utan jag åker till stationen mycket ofta. Och, mina vänner i Miljöpartiet, jag behöver faktiskt en bil för att köra dit. Det går inte att cykla med grejerna.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 201

M a l t e S i g e m a l m (S): Det var ju roliga ord från Karl Bern i den här frågan. Det var roligt att höra att han också besöker denna central. Men om man tittar på det geografiska läget och på hur det ser ut i söderort och hur många centraler det egentligen finns ser man att denna central har ett otroligt stort upptagningsområde. Om man skulle ta bort skogsdungen som man pratar om och plana ut berget vet man att det finns en bensinstation på andra sidan gatan och en nybyggd Lidlbutik. Som det ser ut i dag är det alltså ingenting som kommer att störas av en utvidgning av centralen.

Det är bara att vänta på att nästa olycka sker på denna återvinningscentral med tanke på hur mycket folk som är i rörelse där. Det är kö för att sortera sina sopor, lägga dem i rätt kärl och sådant. Dessutom har det kommit ett nytt fenomen, nämligen att folk parkerar nedanför centralen och bär upp grejerna. Det finns en stor olycksrisk i detta. Därför tycker jag att det egentligen inte skulle behöva vara så svårt – oavsett vad som händer på fältet – att utvidga denna återvinningsstation.

Det var någon som sade att stadsbyggnadsnämnden har fattat ett beslut och fastställt en detaljplan för stationen och att den inte var permanent tidigare. Om det är så tycker jag fortfarande att min motion äger sitt berättigande, och jag yrkar bifall till den.

Anförande nr 202

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Det kan tyckas som en trivial sak med en sopstation. Det kan verka som om det handlar om någonting smått som kan göras trevligare. Men för att säga som Ewa Larsson är det faktiskt stökigt, slamrigt och skitigt. Grova sopor är ofta det. De är stora och skrymmande. Det är teknik, trädgårdsavfall, färgrester och tömda bostäder. Det går inte att lösa med små gulliga fraktioner. Det går inte att lösa med att man spränger in fraktioner i bostadsområden, utan det kräver stora ytor. Man behöver kunna ta sig dit med bil. Det går inte att slänga upp det här på cykeln.

Själv bor jag i Enskede, alldeles nära Östberga. Vi brukar skoja hemma om detta lördagsnöje som man ägnar sig åt när man tar sig till sopstationen. Det är rena vilda västern, och man får trängas med alla andra som kör som galningar och kastar sig fram för att trots allt få slänga och göra sig av med sitt skräp på ett lite mer miljövänligt sätt än man annars hade kunnat göra. All den energi som människor har för att ta hand om sina sopor i området lägger man ned därför att man vill göra det hela lite bättre. Då är närheten viktig.

Det är precis som Malte säger; det som ligger nära är en Lidlaffär. Mellan sopstationen och Lidl's butik finns det gott om utrymme. Det måste gå att lösa på något sätt att göra detta område lite större.

Jag yrkar också bifall till Maltes motion.

Anförande nr 203

D a t e v i g M a r d i r o s s i a n L ö n n (M): Jag vill bara säga några avslutande ord. Jag tycker att det är roligt att stockholmarna sorterar så mycket att det blir alldeles fullt på återvinningsstationerna. Vi kämpar hårt för att stationerna ska få vara kvar och för att vi ska få fler. Just av den anledningen är det bra om det blir rätt från början nu när man har chansen att vara med i planerna på det nya bostadsområdet och när vägar och allting ska planeras. Det får inte bli en alltför låg kapacitet, som det kan bli om man börjar ta lite här och där runt omkring den befintliga stationen. Vi ska ha en långsiktig och beständig plan för återvinningsstationen.

Vi ska inte heller blanda äpplen och päron. Förpackningsindustrin ansvarar för de återvinningsstationer som finns lite överallt. Där är det industrins ansvar att se till så att det blir rätt. Då får vi försöka hjälpa till att hitta lämpliga platser. Även medborgarna kanske kan se till att inte klaga så mycket, om man nu vill ha en plats där man kan sortera. Vi uppmuntrar verkligen fler återvinningsstationer och återvinningscentraler.

Anförande nr 204

Stellan Hamrin (V): Fru ordförande! Jag har två saker att säga. Det här med förpackningsindustrin gör mig återigen lite orolig. Problemet nu är ju att industrin sköter detta på egen hand och att det inte alls sker samordnat med kommunerna. Det får gärna också ske under kommunens huvudansvar, vilket i och för sig är en regeringsfråga. Men det finns mycket vi skulle kunna göra i alla fall, så jag hoppas verkligen att ni fortsätter att jobba på att vi fixar detta tillsammans.

Det andra är att du kanske kan svara på min fråga. Kan du lova att det blir kvar en återvinningscentral här eller i den omedelbara närheten när nu alla dessa övriga förändringar sker? Jag tyckte inte att jag fick något tydligt svar på frågan.

Anförande nr 205

Dateviq Mardirossian Lönn (M): När jag har pratat med kontoret säger de att de är med i de olika arbetsgrupperna och diskuterar. Det är inte därför att de tycker att det är trevligt att sitta på möten, utan det är därför att de tycker att man måste ha en plan för detta. De vill vara med från början.

Det är lite svårt att lova någonting när man inte själv sitter på mötena, men jag kan i alla fall försäkra dig om att de gör allt de kan för att det ska bli en bra lösning i Östberga. De vill absolut inte lägga ned stationen, och det är inte heller någonting som vi stöder.

§ 27 Motion om krav på tillgänglighet vid upphandling av tjänster (utl. 2011:34)

Anförande nr 206

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Där rök den båtutflykten, kan man tänka när man ser talarlistan! Detta är ett viktigt ämne. Vi upphandlar för stora summor i offentlig sektor – någonstans mellan en tredjedel och en fjärdedel av bnp per år. Det gör att offentlig upphandling i sig är ett viktigt instrument för samhällsförändringar. Det är en avsevärd möjlighet att påverka omvärlden och en möjlighet som vi inte ska lämna oanvänd. Därför blir det för mig så märkligt att ni på den högra sidan här vägrar arbeta strategiskt och systematiskt med upphandling. Det gäller miljö, det gäller sociala frågor, det har gällt internationella frågor som rättvisemärkning och det gäller uppenbarligen också tillgänglighet. Jag tycker att det är synd, och jag tycker i ärlighetens namn att det är snudd på obegripligt.

Jag måste säga att det föredragande borgarrådets svar tyvärr är ganska klargörande. Principiellt står ni fast vid att ni naturligtvis inte är emot detta. Det händer i dag, konstateras det i yttrandet, att vi ställer krav på tillgänglighet. Men det är tyvärr, får vi veta, omöjligt att göra det på ett systematiskt vis eftersom tillgänglighet är ett sådant brett område.

Om man sedan läser stadens remissvar på motionen inser man att kommunens uppfattning om krav på tillgänglighet vid upphandling möjligen rör ett ännu bredare område. Det spänner ifrån att det är ett måste och en konkurrensfördel för Stockholm att ställa dessa krav till att det antagligen är omöjligt och olagligt. Det ger väl om något en tydlig vink om att detta för våra upphandlande bolags och förvaltningars del ses som en frivillig verksamhet. Om man vill kan man ställa krav på tillgänglighet. Om man inte vill slipper man göra det.

För min del är det svårt att se att krav på tillgänglighet och krav på en jämlik tillgång för alla stockholmare ska vara ett frivilligt åtagande i staden. Någon ordning borde det rimligtvis vara i den här kommunen.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 207

S a r a P e t t i g r e w (MP): Fru ordförande! Några saker som slog mig när jag läste ärendet är att trots att staden har haft som mål att vara världens mest tillgängliga huvudstad år 2010 ställs inte tillgänglighetskrav i alla upphandlingar i dag. Detta skulle man kunna se som en allvarlig brist i stadens tillgänglighetsarbete. Eller hur är det med det egentligen?

Om vi frågar våra remissinstanser får vi en lång rad med svar som ter sig ganska olika för mig. Någon säger att detta redan görs, att det kan utvecklas och till och med att det snarast bör åtgärdas. Någon annan hävdar att det inte är förenligt med lagstiftning. Är då inte detta i sig en anledning att gå vidare i frågan – om våra egna remissinstanser är så himla oeniga om detta? Å ena sidan är det nödvändigt, å andra sidan olagligt, tydligen.

Jag vill lyfta fram någonting som Stockholm Business Region nämner i sitt svar, nämligen att vi behöver öka kännedomen om vår målsättning som mest tillgängliga stad i världen vad gäller besöksnäringen. Detta är en jätteviktig variabel för oss för att locka kreativa människor och innovatörer till Stockholm och därmed också investeringarna.

En annan sak som slår mig i borgarrådets svar är att man bagatelliserar frågan om full tillgänglighet genom att ta till ett ganska överdrivet exempel. Jag tycker att det visar på majoritetens ovilja att ta frågan på allvar. Självfallet kommer man alltid att kunna resonera om var gränsen ska gå. Men varför göra det som skulle kunna vara ett undantag till en norm redan från början när man nu har chansen att vilja så mycket mer?

Genom våra upphandlingar har vi ett starkt verktyg som vi kan använda oss av för att säkerställa kvalitet och jobba mot våra viktiga mål. Varför är ni så ovilliga att använda detta viktiga verktyg för att påverka och för att skicka starka och tydliga signaler om vad vi prioriterar i vår stad?

Genom ett sådant här arbete skulle vi i staden kunna sätta standarden för tillgänglighetsarbetet. Vi skulle kunna underlätta även för andra aktörer att få tillgång till tillgängliga lösningar. Vi skulle vilja utmana er att tänka lite visionärt i läget. Om vi har mål om full delaktighet och om vi ska vara trovärdiga är det också logiskt för oss att krav på full tillgänglighet ställs vid alla upphandlingar.

Därför yrkar vi bifall till motionen.

Anförande nr 208

Å s a J e r n b e r g (MP): Ordförande, fullmäktige! Som föregående talare sade verkar det finnas lite olika uppfattningar bland remissinstanserna om huruvida staden ställer krav på tillgänglighet i sina upphandlingar eller om staden inte gör det. Jag tycker att det är tydligt att det saknas en samsyn på hur tillgänglighetsfrågan ska hanteras. Vi har exempelvis en stadsdelsnämnd som i sitt remissvar framför att tillgänglighetskrav i upphandlingar är olagligt. Vi har uppenbarligen problem när det finns nämnder och förvaltningar som tror att det är olaglig diskriminering att kräva att grupper inte ska diskrimineras.

Vi har ett mål här i staden, nämligen att Stockholm ska vara världens mest tillgängliga huvudstad. Jag tycker att det är ett rätt häftigt mål. Det visar verkligen att vi har ambitioner och att vi har en viljeinriktning. Men vi måste också fylla visionen och viljeinriktningen med innehåll.

Jag tror att vi gör det till viss del, men jag tror också att vi kan bli mycket bättre. När vi nu vågar vara så radikala, modiga och framåtblickande att vi säger att Stockholm ska vara världens mest tillgängliga huvudstad måste vi också vidta åtgärder som bidrar till att vi lever upp till detta. Då blir det inte rimligt att avslå en motion om att krav på full tillgänglighet ska ställas vid alla upphandlingar. Det går inte ihop.

Att ställa krav på tillgänglighet handlar inte enbart om att just där och då, i själva upphandlingen, säkerställa att tillgängligheten tillgodoses. Det handlar också om att

vara med och bidra till att på sikt förändra samhället i en riktning där full tillgänglighet är en självklarhet. Staden är en jättestor upphandlare. Genom att sätta press i de här frågorna kan vi påverka marknadens aktörer. Vi kan öka medvetenheten i samhället om vilka rättigheter personer med funktionsnedsättning har, och vi kan bidra till en allmän strävan om att skapa ett tillgängligt samhälle. Den chansen och den möjligheten tycker vi att vi ska ta.

Därför yrkar Miljöpartiet bifall till motionen.

Anförande nr 209

K a j N o r d q u i s t (S): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Jag yrkar bifall till motionen. Jag tycker att det är en himla bra motion.

För en liten stund sedan tog vi ett program som handlar om delaktighet för människor med funktionshinder. Jag tycker egentligen att det är konstigt att denna fråga inte behandlades i detta program. Det hade varit ganska logiskt om det hade funnits med förslag om det.

Vi socialdemokrater har vår historia och vårt sätt att tänka. Vi har en del bevingade ord. Några av de bevingade ord som är våra är att politik är att vilja. Om man vill någonting måste man också agera. Om man vill skapa ett samhälle för alla bör man fatta beslut som betyder att man faktiskt menar någonting med de där besluten. Detta är ett typexempel på det.

En klassisk variant är när handikapprörelsen för ett par år sedan krävde av Sveriges apotek att man skulle punktskriftsmärka paketen. Det gick inte alls, sade apoteken. Det fanns inga möjligheter. Det skulle knäcka konkurrensen, och vi skulle i princip gå tillbaka till stenåldern. Sedan gick EU in och talade om att de ska märkas – pang, så gick det alldeles utmärkt! Det är vad jag menar med att politik är att vilja. Man fattar beslut och står för någonting.

Det är samma sak här. Man måste för Guds skull som politiker skapa regler som skapar beteenden som är bra! Ett annan gammal socialdemokratisk reform är barnbidrag. Det var ni emot på den tiden. Barnbidraget var bra. Det skapade bland annat köpkraft bland folk, för att tala nationalekonomiskt språk. Och vad köpte de? De köpte bra, enkla grejer. Vad ledde det till? Det ledde till att svenskt näringsliv producerade bra grejer som man kunde sälja till familjer. Grejerna var också så himla bra att man kunde exportera dem till hela världen. Jag tänker i det avseendet på företag som Ikea, H&M och andra. De producerar bra och billiga grejer som funkar överallt.

Det är likadant med detta. Om vi utnyttjar möjligheten att ställa krav på tillgänglighet kan vi få svenska företag att producera sådant här på ett bra sätt. Det kan sedan säljas över hela världen. Man kan bland annat sälja till USA, som har en mycket strängare lagstiftning än vad vi har. De kräver att saker och ting ska vara tillgängliga när man har statliga upphandlingar i Förenta staterna. Det är himla bra om svenska företag får lära sig hemifrån att det faktiskt är vad som gäller här också.

Men det är klart – om man ska vara likgiltig och titta på och mena att marknaden ska klara sig själv och tro att den kommer att lösa det hela så kommer det inte att hända ett smack. Det är som vanligt. Det är vi som får gå före. Vi sitter tyvärr inte vid makten just nu, men vi återkommer i den funktionen.

Jag kan tala om en liten hemlis för majoriteten: I hela västvärlden kommer det under de närmaste 20 åren att bli en äldreboom. Det kommer att betyda att man kommer att efterfråga varor och tjänster som är tillgängliga så att det bara knakar om det. Ska vi som Stockholmspolitiker hjälpa till med det, eller ska vi bara titta på när andra fattar bättre? Det är vad vi har att välja på.

Anförande nr 210

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Ordförande och fullmäktige! Det är självklart: Om vi i fullmäktige är överens om att genomföra en politik måste vi se till att vi fattar beslut som gör att besluten också blir fattade och att de efterföljs.

Jag tycker att svaren i ärendet är fega. De är undanlidande. Det borde självfallet vara så att en stad som vill bli världens mest tillgängliga absolut måste ställa samma krav på privata utförare som på kommunala. Det är självklart! Annars kan det bli så att ju mer ni privatiserar, desto sämre blir tillgängligheten i Stockholm. Ni ställer inte de kraven på de privata utförarna, och det tycker jag är fullständigt skandalöst.

När det gäller diskussionerna om att det kan vara så besvärligt att lämna anbud och så vidare är det självklart att seriösa företagare och upphandlare lär sig detta. De tar det till sig. Det är självklart för någon som ska lämna anbud till Stockholms stad att ta dessa frågor på allvar. Det är precis samma diskussion som när vi pratade om antidiskrimineringsklausuler, som också var otroligt svårt från er sida. Det skulle vara omöjligt att genomföra. Det handlar om politisk vilja. Det handlar om vilken stad vi faktiskt vill ha. Jag och vi menar att människors rätt till en tillgänglig stad måste gå före enskilda företagens problem med att lämna anbud.

Bifall till Vänsterpartiets förslag!

Anförande nr 211

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Fru ordförande, ledamöter! När man lyssnar på debatten låter det som om vårt svar är att vi inte vill ha någon tillgänglighet alls och att vi inte alls ställer några krav. Men så är det inte. Vi delar uppfattningen att det ska vara tillgänglighetsfokus i de upphandlingar som görs i Stockholms stad. Det är så redan i dag. Det finns inskrivet i upphandlingar att de ska ha sin utgångspunkt i det handikappolitiska program som staden fram till för en liten stund sedan har haft. När vi nu har tagit ett nytt program utgår jag ifrån att det i stället blir detta program – programmet för delaktighet för personer med funktionsnedsättningar – som kommer att ligga till grund för många av de upphandlingar vi gör.

Det vi pratar om i dag är de små orden full tillgänglighet. Tillgänglighet är ett begrepp som inte är så där alldeles absolut. Vi vet vad vi menar i lite vidare former, men det är svårt att sätta fingret på vad absolut full tillgänglighet egentligen är.

Personer med funktionsnedsättningar är liksom alla vi andra grupper med olika stora behov och olika förutsättningar. Det kan handla om synnedsättningar, om hörselnedsättningar eller om nedsättningar i rörelseorganen. Det kan vara psykiska eller kognitiva nedsättningar, och som det står i exemplet i boken här kan det handla om elöverkänslighet.

Alla dessa grupper är naturligtvis värda att bemötas med respekt. Att påstå att det är ett överdrivet eller löjligt exempel när man pratar om en av dessa grupper tycker jag är ohyggligt respektlöst. Så är det naturligtvis inte. Men det är också svårt. Om man ska fästa detta på papper och i varje liten upphandling alltid ha full tillgänglighet för precis alla grupper är jag rädd att vi kommer att hamna i en situation där vi inte kan leva upp till det vi lovar. Det är mycket värre än att ta ett steg i taget och lova det vi faktiskt kan leva upp till.

Vi ska naturligtvis fortsätta att kräva tillgänglighet i våra upphandlingar. Vi ska se till att vi fortsätter att arbeta för ett Stockholm med god tillgänglighet. Men vi ska inte driva detta in absurdum så att det blir löjligt.

Anförande nr 212

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Marie Ljungberg Schött säger att det framgår av informationsverktygen att handikappprogrammet gäller vid upphandling. Problemet är att det är precis tvärtom. Det ser man om man läser texten. Om man läser vad Stadsledningskontoret säger ser man att detta *inte* framgår. Det slås i stället fast att det är upp till den enskilde upphandlaren att kontrollera om särskilda beslut eller program gäller vid upphandlingen.

Det är alltså precis tvärtom. Man talar inte om att handikappprogrammet gäller vid varje upphandling, utan man säger: Ni får själva kolla upp om det är någonting som ni tycker borde gälla er! Det är långt ifrån tydlighet, och långt ifrån krav på tillgänglighet vid upphandling.

Anförande nr 213

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Vi har ju tagit ett sådant program för delaktighet för personer med funktionsnedsättningar. Naturligtvis gäller det i det arbete som vi gör i staden. Så tolkar jag också det som Stadsledningskontoret svarar.

Anförande nr 214

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Jag har bara en kort fråga. Du menar alltså att ni gör skillnad på de krav ni ställer på kommunen och de krav ni ställer på de privata upphandlarna. Då skulle jag vilja veta: Hur kan ni göra det?

Som jag sade förut: Om ni successivt privatiserar mer och mer blir ju det ett bakslag för tillgänglighetsarbetet. Hur kan ni motivera att ni har olika krav på kommunen och på privata utförare?

Anförande nr 215

Marie Ljungberg Schött (M): I staden görs det väldigt många upphandlingar. En del är riktigt små. Andra är stora och vänder sig till en stor del av befolkningen. Några av de riktigt små vänder sig till en liten grupp. Då kanske man i den upphandlingen ska fokusera på det som är viktigt för just den grupp man upphandlar för.

När det gäller några andra upphandlingar på helt andra områden pratade Vänsterpartiet alldeles nyss om hur viktigt det var att hjälpa de småföretagare som finns i Stockholm. Om vi gör riktigt, riktigt små upphandlingar och ställer krav på full tillgänglighet i alla dessa kommer det inte att bli särskilt mycket kvar i vår stad.

Anförande nr 216

Ewa Samuelsson (KD): Fru ordförande, fullmäktige! Man får en känsla av att ni inte vill läsa svaret i positiv bemärkelse, utan ni vill verkligen nagelfara det åt fel håll. Det står faktiskt att i stadens upphandlingar som är direkt riktade till brukare och andra medborgare görs alltid en anpassning av kraven till den grupp av brukare som är aktuell för en viss vara eller tjänst. Det står också att i stadens interna informationsverktyg för upphandling *ankommer* detta på beställaren. Det är inte alls så att man får göra som man vill, utan det ankommer på beställaren att kontrollera till exempel det handikappolitiska programmet eller det nya program för delaktighet som vi har fattat beslut om. Det kan man inte göra hur som helst, utan det ankommer på upphandlaren att det ska följas på detta sätt.

Däremot får vi ta till oss av remissvaren där det visar sig att det finns en otydlighet och en okunskap om vad som gäller upphandlingar. Vi får se till att man får den utbildning som behövs eller information på annat sätt. Det får vi verkligen ta till oss. Men att säga att staden inte skulle bry sig om tillgänglighet vid upphandling tycker jag verkligen är att gå ett steg för långt. I varje enskild upphandling ska man ta hänsyn till de dokument som staden har beslutat om. Sedan får upphandlingen gå vidare utifrån detta.

Handikapprådet har lyft fram att man inte bara ska titta på den fysiska tillgängligheten utan också se på information och annat när man upphandlar. Vi vet alla att staden ligger i framkant där.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 217

Ann-Katrin Åslund (FP): Jag börjar med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Det är lite lustigt; jag har strukit under precis de meningar som Ewa Samuelsson läste upp här när det gäller Stadsledningskontorets svar på upphandlingar, hur det ser ut och vilka krav som man ställer i dag. I allt som är direkt riktat till brukare och andra medborgare gör man en anpassning till detta.

Jag vill påpeka att det nya program som vi antog för ett antal timmar sedan ställer stora krav, precis som alla andra har sagt här. Men det är inte så enkelt som att ideligen bara lägga till ytterligare klausuler. Det är inte lösningen på alla problem att man bara lägger till fler och fler klausuler i upphandlingarna och till slut inte kan fokusera på vad det egentligen handlar om.

Det som är viktigt är att de som ska jobba med upphandling och de som finns ute i våra verksamheter och sedan ska ta del av upphandlingarna har kunskap om dessa frågor. Det är just därför det är så viktigt med de utbildningsinsatser som nu ska göras när det nya programmet är antaget. Det är viktigt att man verkligen följer upp det och jobbar med det hela tiden. Om det finns i bakhuvudet hos alla människor som jobbar i Stockholms stad kommer man också att ta hänsyn till det när man jobbar med dessa frågor. Det är trots allt tjänstemän i staden som jobbar med upphandlingarna.

Också jag är lite konfunderad över att man tyckte att det här med elöverkänslighet var så speciellt. Jag har själv suttit med vid ett öppet sammanträde i en stadsdelsnämnd där vi på den öppna frågestunden fick släcka i taket och nästan sitta i mörkret därför att det var en elöverkänslig person närvarande som var orolig för mobilmaster och så vidare. Hon fick då möjlighet att framföra sina synpunkter. Men det var ingen av oss – inte ens någon från era partier – som tyckte att det var löjligt och som skrattade.

Anförande nr 218

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige! *Hör upp!* Så heter en liten föreställning jag såg för ett tag sedan som de hörselskadade har gjort i staden för att visa lite grann om sitt liv och sin situation. Den var tankeväckande. Den visade just det som många av oss vet – att det är väldigt långt kvar till dess att vi har en tillgänglig stad. Det är många saker som skulle kunna göras i vår miljö och som också gynnar alla andra. Åtgärder som är bra ur tillgänglighetssynpunkt är ofta bra också för andra. Det är bra med tillgängliga lokaler. Det är bra med tystare miljöer. Det är bra med många saker som faktiskt gynnar andra.

Det är många som har sagt i diskussionen här att det är obegripligt och konstigt att ni inte kan ställa de här kraven. Jag tycker inte att det är så konstigt, för jag tycker att det är så att ni alltid sätter företagens bästa före medborgarnas. Det är själva utgångspunkten för privatiseringen att man ska gynna företag. Då måste det vara så att ni ställer högre krav på de kommunala verksamheterna än på de privata. Det är ju så på punkt efter punkt. Ni vill inte ställa krav på meddelarfrihet. Ni vill inte ställa krav om antidiskriminering. Ni vill inte ställa krav på att det ska vara obligatoriskt att de ska ta emot vissa barn och så vidare. Så är det faktiskt, även om ni inte gärna vill erkänna det. Då är det klart att ni inte heller vill ställa krav på tillgänglighet. Det kan ju bli dyrare och mer komplicerat för företagen.

Vi hörde nyss Marie Ljungberg Schött säga här att detta inte gynnar småföretag och att det blir besvärligt för dem. Det är väl tyvärr lite så det är, och det är därför vi tycker att det är bedrövligt att kommunens verksamhet ska läggas över i privata

händer. Då handlar det mycket om att man hela tiden måste tänka ur deras perspektiv.

Vi har många exempel här i staden på hur det har gått när man inte ställer samma krav och att det därför är många verksamheter som är missgynnade. Jag tycker att det är väldigt sorgligt, men jag tycker alltså inte att det är konstigt att ni inte heller vill ställa detta självklara krav på de verksamheter som är upphandlade.

Anförande nr 219

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Det var en bred räckta av förklaringar till varför detta inte går – allt ifrån att allt egentligen redan funkar till att det är omöjligt att göra någonting.

Den invändning som jag reagerade på var Moderaternas. De framhåller en teknisk detalj som gör att man inte kan bifalla motionen. Jag måste ställa en fråga. Om principen i grunden är rätt och om det bara är ordet ”full” i att-satsen om full tillgänglighet som provocerar och motionen i övrigt är okej – varför lägger ni då inte ett annat yrkande? Varför då inte stipulera att vi ska ha god tillgänglighet, halvfull tillgänglighet eller bara tillgänglighet som krav i upphandlingarna? Varför landar ni inte på det?

Det är uppenbart när man läser svaren – det kan vi konstatera allihop – att det inte riktigt fungerar. Det skulle uppenbarligen behövas något slags strategiskt beslut och något slags samlad förmaning när vi har förvaltningar som på allvar menar att det är olagligt att ställa krav på tillgänglighet. Då kanske det inte räcker med att det i stadens interna informationsverktyg står att det ankommer på beställaren att ta reda på vilka beslut som gäller. Det kanske inte räcker, utan det kanske behövs lite mer tydlighet och någon ytterligare klausul.

Det är inte så att vi nu lägger klausul till klausul – en till och en till. Det är tvärtom så att ni har tagit bort alla klausuler vid upphandlingar, alla sociala krav och alla miljökrav. Ni har tryckt ned organisationen och säger: Det är upp till dem därute att bestämma! Det finns inga klausuler kvar.

Om det är så i slutändan att det är ordet ”full” som det hänger på tycker jag att vi tar och ajournerar oss en stund och ser om vi kan komma överens om en annan formulering. Sedan kan vi lägga fram ett gemensamt tilläggsyrkande. Det är en timme tills båten går. Vi har gott om tid.

Anförande nr 220

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Vi påstår att det redan finns ett krav på tillgänglighet i våra upphandlingar. Om det är som du säger – att det inte tillämpas – är det snarare detta det handlar om än att ta till några nya beslut om nya regler. Det är inte det som är problemet i så fall.

Det finns ett krav, och vi påstår att det ställs tillgänglighetskrav i upphandlingar i dag. Det tänker vi fortsätta med.

Anförande nr 221

Borgarrådet M o g e r t (S): Förstod jag detta rätt? Ni tänker fortsätta att hävda att det fungerar bra trots bevis på motsatsen och trots svaren från förvaltningarna. Men se goddag då!

Anförande nr 222

S t e l l a n H a m r i n (V): Fru ordförande! Moderaternas representant sade två saker som förvånade mig lite. Om jag förstod svaret på Ann-Margarethes fråga rätt är det så att ni på något sätt ställer olika krav på olika verksamhetsutövare. Jag vill bara påpeka att så fort det handlar om upphandling i något slags kommersiellt sammanhang, vilket det säkert gör ibland, är detta inte tillåtet. Man måste behandla alla företagare lika oavsett om de är kommunala eller privata och oavsett om de är stora eller små. Det måste vara samma regler som gäller. Allt annat är olagligt. Sedan kan man tycka att det är bra eller dåligt, men det är en konsekvens av vårt EU-inträde som vi nu får ta ansvaret för, antar jag.

Du sade också att det är svårt att fastställa enhetliga regler därför att vi alla är olika. Det låter bra, men detta är naturligtvis ett problem. Men det problemet finns i många sammanhang. Om man hade haft detta som argument hade det inte blivit många lagar stiftade; det kan jag säga. Jag kan ta ett exempel som jag känner till. Vi har 100 000 olika sjöar. Man hävdar ofta att varje sjö är en individ. Det ligger väl en del sanning i det. Men vi har ändå regler för hur sjöarna ska skötas, hur de ska hanteras och vad vi ska tillåta. Då går det till så att man skriver en rimlig lag. Det tror jag att även ni skulle klara av. Sedan låter man domstolarna tolka denna, och så gör man en skälighetsprövning i varje enskilt fall. Det är så svensk myndighetsförvaltning går till. Om man sedan inte är nöjd med det som domstolarna gör så ändrar man lagen lite grann så att det blir som man tänkte. Det där är inte så himla lätt. Det händer att man ändrar ibland av det skälet, men det är så land styrs. Det tycker jag att ni borde acceptera också i detta sammanhang.

Eftersom jag ändå har begärt ordet och eftersom du själv nämnde elallergi, som faktiskt är ett ännu allvarigare problem, vill jag säga att vi länge, som nästan enda parti, har hävdade att detta är farligt. Det kom som ni kanske såg en WHO-expertgrupp som fastställde att man får cancer av elallergi, av mobilmaster och av mobiltelefoner. Det var verkligen välkommet. Det skedde efter att man först hade sparkat den svenska ordföranden eftersom han var partisk. Han sitter dock kvar i ett antal svenska opartiska expertgrupper fortfarande, vilket är beklagligt. Detta är alltså ett problem.

I just detta sammanhang har Post- och telestyrelsen lagt ned sin hemsida där man berättade var dessa master finns. Det var visserligen svårt i praktiken att använda sidan tidigare, men nu är det fullständigt omöjligt eftersom man har tagit bort den. Det var ovanligt väl tajmat, måste jag säga.

I detta sammanhang tycker jag att ni ska se till att man märker ut alla 3G-master i staden så att de syns. Nu maskerar man dem som flaggstänger så att de inte ska synas. Jag tycker att ni ska mäta upp elstrålningen på alla gator, som man har gjort i Södertälje, så att folk vet var man inte bör vistas och var man bör vistas.

§ 28 Motion om behovet av att kvalitetssäkra lika rättigheter och möjligheter i Stockholms eget arbete - inför kvalitetskontroller på Stockholms antidiskrimineringsarbete (utl. 2011:42)

Anförande nr 223

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill understryka att utgångspunkterna i motionen är mycket viktiga. Här råder enighet. Sverige är bundet av FN-deklarationen för mänskliga rättigheter, men även av den europeiska stadgan om de grundläggande mänskliga rättigheterna och förstås i vår egen regeringsform. Utöver dessa lagar har vi ett antal dokument i staden som reglerar förhållanden på arbetsplatsen för att ytterligare förtydliga och uppmärksamma vad som gäller.

Precis som motionären påpekar har kommunerna ett antal olika roller, inte bara som arbetsgivare utan också som serviceorgan och myndighetsutövare. Det är därför nödvändigt att stadens möten med kommuninvånarna och de anställda står i samklang med de överordnade dokumenten.

Så långt är allt okej. Men sedan kommer förslaget i motionen, som lyder: att ge Stadsledningskontoret i uppdrag att anlita en utomstående konsult för att analysera förekomsten av diskriminering med hjälp av diskrimineringskontroller etcetera. Man nämner forskningsmetoden Situation testning som den metod som ska användas. Det är en metod som vi inte står bakom. Anledningen till det är precis det som Stadsledningskontoret anför i sitt remissvar. Det handlar dels om JO:s uttalande att Situation testning inte är en metod som myndigheter bör eller ska använda sig av som analysverktyg, dels om att det redan finns ett antal regelverk i staden som tar avstånd från diskriminering. Dessa policyer har också införlivats i vårt integrerade lednings- och styrsystem. Det ska omfatta alla verksamheter och kan följas under året.

Ledningssystemet följer upp verksamheterna. Det är ett bra sätt att få en bild över hur arbetet på respektive arbetsplats ser ut. Men framför allt är det mot bakgrund av det lagliga stödet för metoden Situation testning som jag i enlighet med kommunstyrelsens förslag yrkar avslag på motionen.

Anförande nr 224

A w a d H e r s i (MP): Ordförande, fullmäktige! Låt mig börja med att yrka bifall till Miljöpartiets förslag i kommunstyrelsen.

Svaret från borgarrådet Sten Nordin lämnar mycket att önska. Man menar att förslaget om att införa kvalitetskontroller skulle vara dold myndighetsutövning, och man vill därför inte förorda förslaget om införande av kvalitetsindikatorer inom antidiskrimineringsarbetet.

Motionären själv är jurist. Det skulle vara honom fjärran att komma på tanken att föreslå något som inte faller inom lagens ramar. Den förklaringen faller självklart på sin egen orimlighet. Jag menar också att majoriteten helt enkelt har missat

poängen i hela motionen. Det handlar inte om att man ska sätta dit någon. Det handlar om att man på något sätt mäter den policy som man själv fattar beslut om.

Det är inte konstigare än att man när man upphandlar någonting säger att man vill ha så mycket av en viss vara eller en viss nivå vad gäller kvalitet. Vi vet att diskriminering förekommer. Det finns i och för sig inget bevis på ställningstagande, men däremot ganska lite när det gäller hur man ska se till att det inte förekommer diskriminering. Frågan är hur man ska mäta det. Man säger att det man inte ser finns inte. Vi vet inte hur stor diskrimineringen är. Just därför måste vi införa verktyg som kan mäta den. Indikatorer är ett bra sätt att justera detta område på.

Det finns exempel i internationella organisationer och myndigheter. Även i vår egen stad Stockholm kan vi se exempel när det gäller nöjeslivet. Privatpersoner har tagit initiativ till att själva mäta hur krogdiskrimineringen ser ut. När man har gjort det har det försvunnit.

Jag tycker att det är dags för Stockholm att gå före, och jag vill verkligen tillstyrka motionen.

Anförande nr 225

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Jag känner all ödmjukhet inför att motionären är jurist, men dock har han inte funktionen att vara justitieombudsman. Det är vad det handlar om här. Det är bra med metoder för att mäta indikatorer i detta; det kan jag hålla med om. Men det gäller också att hitta metoder som håller sig inom lagens ramar.

Anförande nr 226

A w a d H e r s i (MP): Jag är inte så säker. För det första: Motionären föreslår att det här ska utföras av en extern aktör. För det andra: Om ni tycker att det här inte är något bra förslag, varför kan ni inte själva föreslå något bättre?

Anförande nr 227

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Fru ordförande, ledamöter! Man kan leka med tanken hur det skulle se ut om vi hade väntat lika länge med den här motionen som den förra som nästan var från förra millenniet. Självt tror jag att om man skulle vänta tio eller elva år skulle vi inte riktigt förstå frågeställningen, lite som vi i dag betraktar den tid då homosexualitet ansågs som en sjukdom, fastän man då inte var berättigad till sjukpenning.

Det kan bli så, mina vänner, att om vi ser till att fullfölja det arbete, de regelverk och de förordningar som vi trots allt har lagt fast här i staden och om vi använder oss av den lagstiftning vi har så har vi goda möjligheter att kraftigt bekämpa diskriminering.

Min moderata kollega Yvonne Fernell-Ingelström sade annars ganska mycket av det som jag vill lyfta fram, så jag kommer inte att förlänga debatten med annat än att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 228

A w a d H e r s i (MP): Anledningen till att homosexualitet inte längre är ett brott är att man har lagstiftat om det. Samma sak gäller här. Menar du att det snarare är en illusion att så många människor i vår stad känner sig kränkta av olika former av diskriminering och att det inte finns något sådant problem?

Anförande nr 229

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Nej, givetvis inte. Menar du att det inte finns diskrimineringslagstiftning i Sverige? Den lagstiftning som finns har förändrats med tiden och införts just för att motverka diskriminering. Det arbete som vi har utfört i staden och de riktlinjer som antogs häromåret är en del i arbetet att motverka diskriminering. Någoting har faktiskt gjorts.

Anförande nr 230

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att de här debatterna börjar få lite samma struktur. Det kommer ett förslag om hur vi ska förbättra vare sig det gäller upphandling eller att få stopp på diskriminering och så vidare. Då kliver den borgerliga sidan upp och talar om hur oerhört viktig den här frågan är, vilka bra regler vi har och vilken bra uppföljning det är. När vi påpekar att det kanske inte funkar till hundra procent, att det kanske behövs lite mer, kommer det omedelbart invändningar.

Jag tycker att det är precis samma sak i det här fallet. Visst, vi vet alla att det finns en fantastisk diskrimineringslagstiftning. Vi har fattat en massa bra beslut i fullmäktige om mångfaldsplaner i budgetar och så vidare. Men oavsett det förekommer det diskriminering, det förekommer till och med rasism. Vi kan titta på vår egen medarbetarenkät där 6 procent av 29 000 medarbetare svarade att de upplever diskriminering eller kränkning. Över 1 500 medarbetare i vår stad sätter ett väldigt lågt betyg när det gäller frågan om diskriminering. Det borde stämma till eftertanke, tycker jag. Det kanske har fixat sig om 10, 15 eller 20 år, men det är inte så intressant för dem som blir utsatta för diskriminering i dag.

Därför tycker jag att det här förslaget från Paul Lappalainen är ett av flera förslag som man skulle kunna pröva. Alla åtgärder som kan motverka rasism tycker jag att vi ska pröva i den här staden.

Bifall till Vänsterpartiets förslag!

Anförande nr 231

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Jag vet att det förekommer diskriminering av och till på olika arbetsplatser runt om i staden och i landet och i övrigt. Det är inte hundraprocentigt rent, det vet vi. Det är därför vi jobbar med detta på olika sätt.

Vad jag tycker är viktigt att lyfta fram i den här diskussionen är hur viktig chefen är. En arbetsplats får inte vara chefslös i de här viktiga frågorna., och det gäller över huvud taget alla dokument som det fattas beslut om här i fullmäktige. Det handlar

om riktlinjer, policier och andra dokument. Självklart ska de inte bara ses som hyllvärmare, utan chefen ska aktivt se till att man arbetar med dokumenten ute på arbetsplatser. Det är likadant med alla de dokument som vi har fattat beslut om och som nämndes av bland annat Ann-Margarethe Livh – mångfaldsplaner, likställighetsplaner och så vidare. Det finns plan mot trakasserier och ett antal andra planer.

Chefen är en centralfigur. Man måste arbeta dagligen med detta tillsammans med de anställda, ha arbetsplatsträffar, följa upp och ha ögonen lite grann i nacken ibland för att ha en levande dialog i de här frågorna. Det finns nämligen inga genvägar i det här arbetet. Det är det vardagliga arbetet där man ständigt ska vara observant på förekomsten av diskriminering, och så måste man ta itu med det och vara tydlig.

Vi ska tala om den goda arbetsplatsen, och den ska gälla för alla anställda, självklart.

När vi kommer till oss politiker, som jag inte tycker att vi får glömma, 101 politiker i den här salen som sitter representerade i olika nämnder överallt i staden, har vi en stor möjlighet och en skyldighet att efterfråga hur arbetet fortskrider i de här frågorna ute i förvaltningarna. Vi kan ständigt ställa frågor om uppföljning av ILS och så vidare.

Jag tycker att det är bra att göra på det sättet. Det är ett värdegrundsarbete, det är ett långsiktigt arbete, och man måste ha alla med sig.

Anförande nr 232

A w a d H e r s i (MP): Jag håller med dig, Yvonne, om det som du nu sade. Men det finns en fråga kvar. Hur vill du styra det här området? Hur ska vi veta hur det är med diskriminering om vi inte har verktyg som vi kan mäta med? Hur ska du mäta? Vad är förslaget? Vi vet att alla dokument, policier och lagstiftning inte räcker till. Vad är ditt svar för att komma till rätta med diskrimineringen? Ska vi skriva så där eller så här? Hur vill du mäta det?

Anförande nr 233

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Jag har alldeles nyss tagit upp det här med hur man arbetar med den goda arbetsplatsen och hur man följer upp det väldigt noga. Chefen har en central betydelse, vi politiker har en central och viktig roll. Jag förstår det du säger och som framgår i motionen, att det skulle vara önskvärt med någonting som gör att man kan mäta och följa upp det här med något slags målsättning och så vidare som vi har på andra områden. Men vi har ILS, och där får man fundera på hur vi kan sätta upp mål inom ramen för ILS, skulle jag vilja säga som svar på frågan.

Som sagt ska vi inte ge oss in på några metoder med fingerade situationer och så vidare. Det är lite grann av Günter Wallraff-anda, och jag känner att något Wallraffande i Stockholm ska vi inte ägna oss åt, varken som politiker eller som tjänstemän.

Anförande nr 234

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Jag har suttit i den här församlingen i tio år, och allt det du säger har vi jobbat med i tio år. Fortfarande upplever 6 procent av 29 000 anställda att de är diskriminerade. När man ser de siffrorna kan man prata om den goda arbetsplatsen, uppföljningar och så vidare – jättebra, men det kanske inte räcker. Om det finns en metod som har prövats och som gäller diskrimineringskontroll och som har prövats i andra länder och i andra sammanhang, varför kan vi inte pröva det i Stockholm? Vi är ju alla överens om att vi vill ha slut på det här med diskriminering. Varför vill ni inte pröva nya metoder?

Anförande nr 235

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Vi vill inte det, inte av det skälet att vi inte vill utan på grund av JO:s uttalande. I betänkandet föreslås att vissa myndigheter ska få använda sig av metoden ”Situation testning” för att kontrollera förekomsten av diskriminering hos den egna myndigheten.

JO säger: Jag tvivlar inte på att en sådan undersökning som förespråkas skulle vara en hjälp i myndighetens arbete med att kontrollera i vilken omfattning diskriminering förekommer. Jag anser emellertid att en myndighets arbete ska präglas av tydlighet och öppenhet. Att vidta åtgärder där motivet är ett helt annat än vad som synes vara strider mot en god förvaltningstradition. Det föreslagna förfarandet kan också komma i konflikt med de principer som gäller för brotts- och bevisprovokation. Därför har vi sagt nej.

Anförande nr 236

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Jag kände lite som Ann-Margarethe Livh, att det här var en debatt väldigt lik den förra. Ni säger att ni egentligen tycker som motionären, men av olika specifika tekniska skäl kan ni tyvärr inte yrka bifall till förslaget. Dessutom funkar allt ganska bra, och snart är problemet glömt.

Med förlov sagt, kära vänner, låter ni förvirrande lika Göran Persson 2006. Inga likheter i övrigt, men ni utstrålar en trötthet och en nöjdhet av rang. Ni talade väldigt mycket om diskriminering före valet 2006, men sedan dess har det blivit tyst och inte särskilt mycket har hänt.

Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 237

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Jag tänker inte recensera några enskilda politiker, men visst kan vi göra mer. Jag tycker att jag har försökt säga det genom att vi kan gå på som politiker, följa upp, ställa frågor på våra nämndmöten när det gäller det här arbetet, följa arbetet noga och se till att det verkligen är ett arbete som implementeras på arbetsplatsen och att man strävar efter den, som jag säger, goda arbetsplatsen. Detta tycker jag att vi kan göra väldigt mycket mer av. Med handen på hjärtat kan vi titta på vad vi gör som enskilda politiker i den här salen och i våra nämnder. Vi kanske ska börja gräva där vi står och börja med oss själva.

Anförande nr 238

Borgarrådet M o g e r t (S): Visst ska vi börja där vi står. Nu står vi i Stockholms stadsfullmäktige. Det är här vi står och diskuterar frågan, och då pekar ni på andra ställen där vi inte står och menar att saker och ting ska hända. Det är genomgående så: Någon annan tid, någon annanstans, på någon annan plats ska detta hända. Men det är här i dag vi diskuterar och har möjlighet att fatta beslut. Visst kan vi göra mer. Visst kan ni göra; frågan är om ni vill. Det är det vi funderar över.

§ 29 Motion om införande av majoritetsstyre i Stockholms stad (utl. 2011:43)

Anförande nr 239

P e r O l s s o n (MP): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja det här anförandet med att säga att jag håller med Sten Nordin i hans inledande ord i de synpunkter som skickades med när ärendet kom upp, att dagens politiska styrning är någonting som vi inte diskuterar särskilt ofta, någonting som skulle behöva debatteras oftare för att dess legitimitet ska kunna accepteras av alla. Så är det.

Sedan menar Sten Nordin att en förändring är en för stor apparat för att kunna göras. Det skulle dessutom ställa krav på en bred politisk förankring och annat som verkar otänkbart i det här huset.

Miljöpartiet föreslår i sin reservation på den här motionen att fullmäktige tillsätter en parlamentarisk demokratiutredning med uppdraget att föreslå förändringar som ger fullmäktige tydligare och rejält inflytande över den förda politiken och förslag som gör att stockholmarna ska få bättre insyn och tydligare ska kunna påverka politiska beslut.

Visst är det en apparat, stor som någon, och visst kräver det samverkan mellan de olika partierna. Men vad är alternativet? Att vi fortsätter precis som nu? Vi kan göra Stockholm mer demokratiskt. Det är inte så att bara för att vi är en stor kommun har vi sämre förutsättningar för det. Vi har bara annorlunda förutsättningar. Att utveckla demokratin och stockholmarnas möjlighet att påverka politiska beslut är en viktig och stor uppgift för oss som politiska partier och för staden. Särskilt i en storstad bör det bedrivas ett kontinuerligt arbete för att få invånarna i beslutsprocessen delaktiga, både i den långsiktiga utvecklingen och i beslut som tas här och nu.

I Stockholm med den mångfald av människor som bor där krävs det insatser för att politiken ska bli lättillgänglig och begriplig så att fler kan involvera sig i vår gemensamma framtid.

Förvaltningshögskolan i Göteborg kom 2006 med en rapport som menar att lokala svenska politiker är mest avigt inställda till att delta i demokratiska insatser i hela Europa. Det är inte så roligt, inte så smickrande. Men det måste inte vara så.

Miljöpartiet har inte kommit hit i dag med en färdig lösning för hur det här ska gå till. Vi föreslår inte ett bifall till motionen i det hänseendet. Vi har kommit med ett förslag om att tillsammans med er, samtliga partier, utveckla vårt demokratiska arbete. Det hade varit fint om ni hade velat vara med.

Bifall till Miljöpartiets reservation!

Anförande nr 240

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det här är en mycket viktig fråga. Vi skulle kunna ha en intressant debatt om detta. Den förtjänar kanske lite mer tid än att vara ett av de sista ärendena en sådan här lång dag.

Visst finns det mycket att göra för att förbättra de politiska arbetsformerna i Stockholms stad. Det gjordes några försök för några år sedan med SPO-utredningen. Stadens politiska organisation betyder det. Där gjordes många bra genomlysningar av vad som var problemen. Där kom man bland annat fram till att det ofta var lättare att ändra på organisationen än på politiken efter ett val. Det var väldigt tröga arbetsformer i staden, och man kom fram till att den egentliga beslutande makten här i staden låg hos ett organ som inte var alldeles genomskinligt för medborgarna.

Där fanns många bra problembeskrivningar. Lösningarna däremot lyckades man inte komma överens om. Vi tycker att det verkligen är dags att igen diskutera detta och att tillsätta en parlamentarisk demokratiutredning. Det finns ett stigande demokratiunderskott i Stockholm. Man kan också säga att det ökar med privatiseringarna. Det är färre och färre verksamheter som vi kan påverka politiskt i de valda nämnderna och organen.

Vi föreslår att man ska tillsätta en parlamentarisk demokratiutredning som förutsättningslöst utvärderar majoritetsstyret och hur det ser ut i dag. I den ska man göra en utvärdering av följderna av privatiseringar och införandet av kundvalsmodeller. Det har i väldigt hög grad påverkat det som vi tycker är en annan intressant fråga, relationen mellan politiken, förvaltningen och medborgarna. Det är egentligen det som politiska organisationer handlar om.

Vi har under många år krävt offentliga nämndmöten och bolagsstämmor. Det är någonting som bör tas in i en sådan här utredning.

Att man inte har majoritetsstyre har sina nackdelar och fördelar. En nackdel kan sägas vara att det är en mycket kortsiktig politik. Vi liknar det vid kvartalskapitalism. Man måste profilera sig till varje pris, man hinner inte riktigt gå igenom konsekvenserna, och dialogen med tjänstemännen blir ofta inte särskilt bra, inte särskilt fristående.

Vi vill ha en sådan utredning. Jag tror att vi alla här i salen som arbetar med politiken engagerar oss och tycker att det är viktigt. Ett viktigt skäl till att vi vill vara med är att vi vill kunna påverka och förändra saker. För att det ska kännas viktigt och relevant för många människor framöver måste vi se över arbetsformerna, inte minst här i kommunfullmäktige.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag och hoppas på en bred parlamentarisk demokratiutredning.

Anförande nr 241

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Jag börjar med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut angående att anse motionen besvarad. Det ligger något positivt i vårt svar i alla fall. Det kunde egentligen ha legat ännu mer positivt om man tänker efter vad det skulle innebära i förlängningen att vi skulle avskaffa oppositionsborgarråden. Men det kanske inte är några från den andra sidan som vill göra det just nu.

Ann Mari Engel talar om öppna nämndsammanträden. Det har vi provat med, likadant med bolagsstämma. Men besökandet var inte särskilt imponerande.

Tid att debattera motioner: Ja, det är inte många motioner som får 50 minuter minst. Det kan ta en hel dag om det är väldigt angeläget. Så får vi dra in på det vi ska göra därefter i stället.

Det är jättebra med förslag till fullmäktige naturligtvis. Det är viktigt med en aktiv fullmäktigeförsamling. Sedan är det viktigt och bra att vi har kunniga och duktiga och framsynta tjänstemän som har att titta över förslagen och göra en rimlighetsbedömning av vad som är möjligt och genomförbart och vad det kan tillföra verksamheten ytterligare. Vi ser att stadsledningskontoret anser att det här förslaget kanske inte är så bra som det ser ut från början. Riskerna finns att i stället för att öka oppositionens möjligheter till insyn och delaktighet i demokratin skulle det minska det. Det var kanske inte meningen från början av motionären.

Att få insyn i ärendena tidigt: Alla ärendena som kommer till kommunfullmäktige har hanterats i nämnder och styrelser innan. Där är det som alla vet en bred sammansättning även av oppositionen. Därmed är man förberedd i god tid, och man har tillgång till tjänstemän som man kan fråga, man kan höra med USK och så vidare.

Vi och jag anser inte att vi ska tillsätta någon utredning bara för att vi ska ha en utredning. Det har varit förslag tidigare, men vi vill inte öka administrationen i onödan. Vi kanske har lite olika uppfattningar om det.

Om det skulle behövas livligare kommunfullmäktigesammanträden – ja, vi kan fundera på vad det skulle innebära.

Anförande nr 242

A n n M a r i E n g e l (V): Det är väl jättebra, Berthold, att du är så nöjd med sakernas tillstånd; demokratin fungerar tydligen optimalt.

Jag vill tala om att vi inte vill tillstyrka motionen som den är om att avskaffa majoritetsstyret, utan vi vill göra en stor bred och förutsättningslös utredning, för vi tycker att det finns många problem. Men det tycker tydligen inte du.

Du sade att vi har provat och förkastat öppna möten. Det är väl inte riktigt sant. Öppna möten finns i stadsdelsnämnderna men inte i facknämnderna, och där har de inte funnits heller utom någon enstaka gång. Det kan hända att upplägget av nämndmötena just nu inte är särskilt tilltalande för medborgarna, men då kanske man får se hur man lägger upp dem med temamöten och så vidare.

Där anser vi inte att man har uttömt möjligheterna. Dessutom är det många medborgare som har hört av sig och skulle uppskatta att man hade sådana. Jag förstår inte varför de ska vara öppna i stadsdelsnämnderna och i kommunfullmäktige men inte i facknämnderna.

I din idylliska värld är det tydligen så att först kommer det ett förslag, sedan är det oväldiga tjänstemän som granskar dem och drar konsekvenserna. Det ser inte riktigt

ut så. Det var därför jag lyfte frågan om relationen mellan politiken och tjänstemännen och medborgarna som kan vara ganska intrikat, speciellt när det handlar om politiskt tillsatta tjänstemän och det gäller att snabbt driva igenom politiska beslut.

Detta och mycket annat gör att vi tycker att det finns goda skäl att tillsätta en sådan här utredning.

Anförande nr 243

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Du kanske inte har varit med tillräckligt länge för att ha upplevt de öppna nämndmötena, men det har jag. Jag har varit med om att införa dem och att avskaffa dem – jag tror att det hette idrottsnämnden på den tiden – till väldigt stora kostnader för väldigt få deltagare och de som kom var ofta fackliga representanter, och de har möjlighet att framföra sina åsikter på annat sätt än på öppna nämndmöten till de stora kostnader som det innebär.

Att det ska vara livligare i fullmäktige: Det drar ut på tiden, vilket innebär att det tar längre tid att beta av ärendelistan, vilket innebär att det tar längre tid innan motioner besvaras, och det är redan nu lång tid. Jag frågar om det verkligen är en tillgång till demokratin att det tar fler månader innan motionerna debatteras.

Anförande nr 244

P e r O l s s o n (MP): Öka administrationen i onödan, sades det. Om vi ändå pratar om möjligheter att förändra ett system som får stockholmarna att komma närmare politiken, att få oss att fatta bättre beslut på ett bättre sätt tycker jag inte att man kan säga att det ökar administrationen i onödan.

En gång satte en person en bok i min hand som hette *Kreativa möten*, en liten handbok i mötesteknik. Där listades ett antal mördarfraser, fraser som borde förbjudas på möten. En av dessa var: Det där har vi provat förut.

Det handlar inte om att stängda möten måste öppnas. Jag vill inte gå händelserna i förväg. Det handlar om hur vi i så fall genomför mötena. Jag vet att det finns temamöten i stadsdelsnämnderna som et kommer mycket folk till. Jag tror att det går, och jag vill tro att det fungerar.

Låt oss inte föregå vad en utredning ska komma fram till – oppositionsborgarråd eller inte, öppna möten eller inte. Låt oss ta reda på det tillsammans.

Anförande nr 245

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): När jag pratar om administrativa kostnader i onödan var det framför allt om att tillsätta en utredning. Där ser det ut redan från början, med tanke på uttalandena från tjänstemännen och uppfattningar från oss, att det inte kommer att genomföras oavsett om man har utredningen eller inte. Då anser vi att det är att öka administrationen i onödan. Det är därför som vi säger nej även till själva utredningen.

Visst finns det öppna möten i stadsdelsnämnderna som temamöten som kan fungera bra, men erfarenheten från facknämnder är att det inte har fungerat bra. Därför anser vi att man inte ska prova det igen.

Så till fullmäktigeberedningar: Det finns risk att man ökar administrationen och att det kanske inte leder till något bättre än vad det är i dag.

Anförande nr 246

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Paul Lappalainen lade fram den här motionen hösten 2010, precis innan han skulle avgå som fullmäktig. Jag kan förstå att han lade den vid den tidpunkten; det finns inte någon i hans partigrupp som delar hans uppfattning.

Kommunstyrelsen har för vana att svara på motionerna och de förslag som läggs i motionerna, inte att ta ställning till ett helt annat förslag. Det Miljöpartiet och Vänsterpartiet nu gör är att lägga ut dimridåer och låtsas som att motionen handlar om någonting helt annat. Låt oss läsa vad som står i motionen: Att oppositionen ska slängas ut ur kommunstyrelsen och att det inte ska finnas några oppositionsborgarråd.

Jag tycker att det vore mer intressant att höra vad oppositionen tycker om de förslagen än att lägga fram helt nya förslag som det inte finns någon möjlighet att ta ställning till här. Vi svarar på det som motionären krävde i sin motion, ingenting annat.

Anförande nr 247

A n n M a r i E n g e l (V): Du kan notera att vi inte tillstyrker motionen i sin helhet. Paul Lappalainen föreslår en arbetsgrupp med representanter för alla partier. Det är det som vi tyckte var intressant, och vi tycker att frågan är intressant att ta upp. Men vi kan försäkra att vi kommer med en egen motion där vi närmare utvecklar det förslag som ligger i vår reservation, nämligen om en bred parlamentarisk demokratiutredning. Vi tycker att det är en väldigt viktig fråga för styret av staden.

Du gör det lite enkelt för dig genom att bara ta fasta på de konsekvenserna som det här har. Det är viktigt att frågan väcks, som jag sade i början. Vi tror att det finns mycket att göra när det gäller att utveckla demokratin inom den politiska ledningen i Stockholm.

Anförande nr 248

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Men Paul Lappalainen vill inte tillsätta en utredning om demokratin i största allmänhet. Han vill tillsätta en utredning som ska leda till majoritetsstyre enligt det som han föreslår, det vill säga att oppositionsborgarråden ska avskaffas och oppositionen ska slängas ut ur kommunstyrelsen. Det är det motionen handlar om.

Anförande nr 249

Per Olsson (MP): Hej, Lotta! Jag tycker att det är en lite märklig hållning ändå. Det skulle innebära att man som ledamot i den här församlingen aldrig kan lägga ett förslag – vi är ändå valda på personliga mandat – som man inte har hela sitt partis backning på. Jag vet inte om det fungerar så hos er, men hos oss är det så att vi diskuterar motionen, sedan för man fram den i partiet för att se om vi vill backa den eller inte. Men man är fri som fullmäktigeledamot att lägga en motion oavsett.

Sedan kommer motionen upp här, och det finns ett antal förslag till beslut som vi har att ta ställning till. Ett av dem är en utredning som vi tror skulle vara väldigt bra. Då hade vi fått en chans att ha ett mer fördjupat samtal om bland annat de här frågorna.

Ska det vara så att vi aldrig kan ha något alternativ? Det tycker jag är lite konstigt. Det ligger ett förslag om ett förändrat demokratiskt styre. Vi anser att vi nog behöver en större och en längre diskussion om det, och vi vill föra den gemensamt. Det kan vi väl diskutera. Det här förslaget är inte nytt, vi har inte väckt den nu. Den har varit med ända sedan borgarrådsberedningen och kommunstyrelsen. Ni har haft chansen att ta ställning till det.

Anförande nr 250

Borgarrådet Edholm (FP): Fru ordförande! Jag förstår att Miljöpartiet lägger ut dimridåer, för det är ingen i er grupp som delar Paul Lappalainens synpunkter. Det hade varit mer hederligt, tycker jag, att bara yrka bifall till kommunstyrelsens förslag och säga: Nej, oppositionen ska få sitta i kommunstyrelsen även i fortsättningen och sedan lägga en motion med det innehåll som man vill.

Ni lägger förslag till beslut som inte har någonting över huvud taget med Paul Lappalainens motion att göra. Han vill slänga ut oppositionen från kommunstyrelsen. Det vill inte majoriteten i den här staden.

Anförande nr 251

Borgarrådet Mogert (S): Ordförande, fullmäktige! Jag måste säga att jag har full respekt för att ni har svarat på motionen. Jag har också viss respekt för att ni är försiktiga med att vilja röra i det politiska systemet. Det är ofta lättare i teorin än i praktiken.

Det SPO-arbete som vi gjorde under förra mandatperioden tog oerhört mycket kraft och energi och gav kanske inte riktigt resultat i paritet med det arbete vi lade ned. Jag tror icke desto mindre att vi behöver diskutera de här frågorna mycket mer och behöver diskutera dem kontinuerligt. Hur kan vi stärka fullmäktige? Hur kan vi stärka våra förtroendevalda i nämnderna? Och inte minst, som Per var inne på tidigare: Hur kan vi stärka medborgarnas roll i de demokratiska processerna?

Jag kan tycka att det i sak känns menlöst att reservera sig för och votera i frågan. Därför har vi ingen reservation. Det är möjligt att vi måste bli mer konkreta för att veta vad vi diskuterar. Därför kommer vi i likhet med Vänsterpartiet att återkomma med mer konkreta förslag om hur vi kan jobba vidare med den här frågan.

Anförande nr 252

M a t s B e r g l u n d (MP): Fru ordförande! Först vill jag tacka Lotta Edholm för det kreativa förslaget att vi ska återkomma med en ny motion med det innehåll som vi föreslår till beslut här. Det är ett väldigt utförligt förslag till beslut som vi har från Miljöpartiet med flera punkter med en ganska lång text som du har haft möjlighet att läsa.

Jag skulle vilja fråga: Hur skulle du ställa dig till en sådan motion? Skulle du vilja bifalla en sådan motion?

Anförande nr 253

Borgarrådet E d h o l m (FP): Ärligt talat har jag inte en blekaste aning om hur jag skulle ställa mig till det. Det är alltid intressant att ta del av olika partiers förslag när det gäller demokrati. Jag vet också hur mycket sådana utredningar kan leda till i form av diskussioner och hur lite de kan leda till i form av reell handling.

Roger Mogert var inne på det. Vi hade en stor utredning för bara två mandatperioder sedan som inte ledde till några större förändringar i våra arbetssätt. Det beror på att det är rimligt att man är någorlunda överens mellan majoritet och opposition i sådana här frågor och på att det är ganska svårt. Det är inte så att vi alla tror och vet exakt hur saker och ting ska gå till, men att engagera medborgarna mer i den politiska beslutsprocessen är viktigt men inte alldeles enkelt.

Anförande nr 254

M a t s B e r g l u n d (MP): Tack för det svaret! Det är lite tråkigt att du inte vet hur du skulle svara. Du har trots allt läst vår text och måste ha, antar jag, reflekterat över det eftersom det är ett förslag till beslut.

I övrigt håller jag med dig att visst är det svårt med demokrati, man måste pröva sig fram när man ska involvera medborgarna på olika sätt. Självklart ska vi vara överens över blockgränserna i sådana här saker. Men en utredning tror vi i Miljöpartiet skulle vara på sin plats därför att demokratin inte är speciellt bra tillgodosedd i Stockholm. Det går sämre och sämre för demokratin, det är min uppfattning. Det har Vänsterpartiet visat till exempel i en motion som de skrev för ett antal år sedan som vi har hört från talarstolen. Det finns stora problem med demokratin i Stockholm i dag, och den bör fördjupas.

Anförande nr 255

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag ska inte så här i slutet av debatten riva upp dammet igen. Dock vill jag säga att vi har all anledning att vara stolta över systemen i Stockholm, för i Stockholm, trots att det är en stor stad, slår politiken igenom. Ett skifte i val som vi har haft ett antal gånger i staden får genomslag och betyder någonting. Jag är en varm anhängare av att man ska ha skilda valdagar, men jag blir lite tveksam efter att ha sett att det inte blev så bra valdeltagande i Västra Götaland. Men då blev det råsop från statsvetare som sade att det är för lite av skillnader och tydlighet mellan de olika alternativen. I Stockholm har vi i alla fall visat skillnader.

Vi från majoritetens sida är beredda att föra en diskussion om hur vi kan utveckla arbetet och göra det bättre. Vi brukar inte alltid tycka att vi kan lära av varandra, men riksdagen klarar av att behandla över 3 000 motioner per år, och vi har jämt att göra för att behandla 100. Där skulle man kunna fundera över hur man, utan att underminera oppositionens möjligheter att lägga motioner som ju är ett viktigt instrument, ändå kan göra det mer intressant. Kanske kan vi ta fram ett system med motionsbetänkanden som man har i riksdagen och där man har en debatt om ett antal motioner som rör sig inom samma områden.

Vi har försökt med det. Då brukar motionärerna till sist hoppa av, för man tror att man missar rampljuset på det sättet. Jag tror att det är precis tvärtom.

Det här är sådant som vi absolut skulle kunna diskutera föra att vitalisera fullmäktige och kanske återerövra att medier tycker att det är intressant att spegla kommunfullmäktige. Det är ett nederlag vi har i dag. Medierna är artigt på plats här, men de har inget utrymme för att skildra vad som händer här. När jag var ny som oppositionsborgarråd kutade jag alltid ut och tittade på ABC tio över tio efter fullmäktige, för det var alltid en snutt från kommunfullmäktige med. Så intressant tyckte man att det var. Det gör man inte nu.

Visst har vi saker att fundera över. Hur når vi ut och hur gör vi oss själva intressanta? Det är vi absolut beredda att diskutera, men inte för att man kommer med ett yrkande på en motion där yrkandet handlar om någonting helt annat och där grundförslaget är att Miljöpartiet ska leda en utredning om hur vi ska vitalisera demokratin. Det är det ni föreslår, med all respekt, det kanske vi inte nappar på.

Anförande nr 256

P e r O l s s o n (MP): Tack, Sten, för att du kom upp i den här diskussionen! Just att-satsen om att någon från oppositionen ska leda utredningen är vi beredda att diskutera.

Ni vill förbättra, ni tycker att det är viktigt. Vi vill förbättra, vi tycker att det är viktigt. Vi vill tillsammans utveckla det politiska samtalet. Vi vill, med dina ord, återerövra den politiska debatten och tonen i Stockholm på något sätt. Jag tycker att det är otroligt bra, jättebra.

Jag behöver återkomma till vårt yrkande, jag förstår att det kommer att falla. Hur går vi vidare nu? Hur är formen? Jag tänker inte att den bästa formen är att vi lägger detta igen i en motion som kommer om ett halvår, och så hamnar vi i samma läge igen. Hur tar vi nästa steg? Hur ser vi till att få ett gemensamt samtal här inne mellan oss, mellan medborgarna i Stockholm så att vi fördjupar den politiska debatten och det politiska samtalet? Hur gör vi?

Anförande nr 257

Borgarrådet N o r d i n (M): Jag vill på inget sätt säga att ni inte ska skriva motioner om detta, absolut inte. Det är en del. Jag är fullt beredd att i de samtal som vi har mellan gruppledarna ta upp de här tankarna som har varit under den här debatten till exempel. Vi har regelbundet möten med gruppledare där vi diskuterar

fullmäktiges arbetsformer och annat. Det går att vidga. Jag är fullt beredd att göra det.

Anförande nr 258

O r d f ö r a n d e n : Från presidiets sida vill vi tacka för att det finns en trevlig ton i fullmäktigesalen, och vi hör glada skratt emellanåt. Vi hoppas att sommarlovet ska ge möjlighet till vila och nya krafter inför höstens kommande sammanträden.

Jag önskar er alla ett riktigt gott sommarlov!